

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Tiesu sistēma (ES un valstu)>**Specializētās valstu tiesas**

Specializētās valstu tiesas

Vairākās dalībvalstīs ir specializētās tiesas, kas izskata īpašas lietas. Parasti šīs tiesas izskata ar administratīviem jautājumiem saistītus strīdus, bet dažkārt privātpersonu vai uzņēmumu strīdus.

Vairākās dalībvalstīs ir specializētās tiesas, kas izskata administratīvās lietas, t. i., ar administratīviem jautājumiem saistītus valsts iestāžu un privātpersonu vai uzņēmumu strīdus par valsts pārvaldes iestāžu pieņemtajiem lēmumiem, piemēram, strīdus par būvatļaujām, uzņēmējdarbības atļaujām vai nodokļu paziņojumiem.

Dažās dalībvalstīs ir specializētās tiesas, kas izskata ar nodarbinātības jautājumiem saistītus privātpersonu un/vai uzņēmumu strīdus (civillietas).

Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.

Lapa atjaunināta: 17/11/2021

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzam skatīt juridiskajā paziņojumā.

Specializētās valstu tiesas - Beļģija

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par specializētajām tiesām Beļģijā.

Specializētās tiesas

Informāciju par tiesām, kas specializējušās vienā noteiktā jomā (darba tiesības, komercietības), var atrast sadaļā "Vispārējās piekritības tiesas".

Konstitucionālā tiesa

 Konstitucionālā tiesa pārbauda likumu, dekrētu un rīkojumu **atbilstību Konstitūcijai**. Tā arī uzrauga **pilnvaru pienācīgu sadalījumu** starp federālajām struktūrām un federālo valsti.

Šo tiesu veido 12 tiesneši, kuri nodrošina to, ka Beļģijas likumdevēji ievēro Konstitūciju. Tā var **anulēt un apturēt likumus, dekrētus un rīkojumus**.

Konstitucionālā tiesa ir izveidota kā specializēta tiesa. Ņemot vērā tās īpašo lomu, Konstitucionālā tiesa ir neatkarīga no likumdevējas varas, kā arī no izpildvaras un tiesu varas.

Tā ir pēctece "Arbitrāžas tiesai", kuru izveidoja 1980. gadā, laikā, kad Beļģija pakāpeniski tika pārveidota par federālu valsti. Sākotnējo nosaukumu tai piešķīra Konstitucionālā sapulce saistībā ar tās sākotnējo uzdevumu – būt par šķīrējtiesnesi dažādu likumdevēju (federālās valsts, kā arī kopienu un reģionu likumdevēju) starpā. Tādējādi tās lomu ierobežoja ar uzdevumu uzraudzīt likumu, dekrētu un rīkojumu atbilstību Konstitūcijai un institucionālās reformas likumos ietvertajiem noteikumiem par varas dalīšanu.

Nosaukums "Konstitucionālā tiesa", kas ir spēkā no 2007. gada 7. maija, vairāk atbilst tās pilnvarām, kas ir paplašinātas, attiecinot uz likumu, dekrētu un rīkojumu uzraudzību, ņemot vērā Konstitūcijas II sadaļu (8.-32. pants, kas attiecas uz Beļģijas pilsoņu tiesībām un brīvībām), kā arī 170. un 172. pantu (nodokļu likumība un vienlīdzība), un 191. pantu (ārvalstnieku aizsardzība).

Seši tiesneši pieder franču valodas grupai, un **seši tiesneši** pieder holandiešu valodas grupai. Vienam tiesnesim jābūt pietiekamām vācu valodas zināšanām. Katrā valodas grupā trim tiesnešiem ir vismaz piecu gadu pieredze darbā kā parlamentārās asamblejas locekļiem, un trīs tiesneši ir praktizējuši tiesību jomā (tiesību zinātnes lektors kādā no Beļģijas universitātēm, tiesnesis Kasācijas tiesā vai Valsts Padomē, Konstitucionālās tiesas juridiskais sekretārs).

Avots: **Konstitucionālās tiesas** interneta vietne.

Administratīvās tiesas

Valsts Padome

 Valsts Padome, kura ir gan padomdevēja, gan tiesu iestāde, kas apvieno likumdošanas varu, izpildvaru un tiesu varu, pastāv galvenokārt tādēļ, ka likumdevējs vēlas visām fiziskām un juridiskām personām nodrošināt efektīvu aizsardzību pret nelikumīgiem administratīviem aktiem, kas varētu tām kaitēt.

Līdz ar to Valsts Padomes kompetencē galvenokārt ir **apturēt un anulēt administratīvos aktus** (atsevišķus aktus un noteikumus), kas ir **pretrunā spēkā esošajiem tiesību noteikumiem**.

Tomēr aizsargāt pret patvaļīgu administratīvu rīcību nav Padomes vienīgais uzdevums. Tā arī **darbojas kā padomdevēja struktūra** likumdošanas un regulatīvos jautājumos.

Valsts Padome ir arī **kasācijas tiesa**, kas izskata pārsūdzētos zemāka līmeņa **administratīvo tiesu nolēmumus**.

Valsts Padome izdod spriedumus un rīkojumus par iesniegtajām prasībām.

Padomi **veido** 44 uz mūžu iecelti locekļi, tostarp viens pirmais priekšsēdētājs, viens priekšsēdētājs, 14 palātu priekšsēdētāji un 28 valsts tiesneši.

Valsts Padomes locekļi pulcējas tās ģenerālajā asamblejā un vienā no Administratīvās tiesvedības nodaļas vai Likumdošanas nodaļas palātām.

Avots: **Beļģijas Valsts Padomes interneta vietne**.

Juridiskās datubāzes šajās jomās

 Valsts Padomes interneta vietne.

 Konstitucionālās tiesas interneta vietne.

Vai piekļuve datubāzei ir bezmaksas?

Jā, piekļuve tai ir bezmaksas.

Saites

 Federālais publiskās pārvaldes dienests tieslietās

Lapa atjaunināta: 28/07/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Bulgārija

Šajā sadaļā sniegta informācija par specializētajām tiesām Bulgārijas tiesu sistēmā.

Specializētās tiesas

Bulgārijas Republikā nav specializētas darba lietu tiesas, jūrlietu tiesas, komercietiesas vai līdzīga veida specializētu tiesu.

Administratīvo tiesu iestāžu sistēma

Bulgārijas Republikā administratīvo tiesu sistēma tika ieviesta līdz ar jauna Administratīvā procesa kodeksa pieņemšanu 2006. gadā. Administratīvo tiesu sistēma ietver 28 apgabalu administratīvās tiesas un Augstāko administratīvo tiesu (*Varhoven administrativen sad*).

Administratīvās tiesas

Administratīvo tiesu jurisdikcijā ir izskatīt visas prasības par:

administratīvo aktu izsniegšanu, grozīšanu, noraidīšanu vai anulēšanu,

vienošanos anulēšanu atbilstīgi Administratīvā procesa kodeksam,

tiesisko aizsardzību pret administrācijas nepamatotām darbībām vai bezdarbību,

tiesisko aizsardzību pret nelikumīgu piespiedi izpildi,

kompensāciju to zaudējumu gadījumā, kas radušies jebkādas administratīvo iestāžu un amatpersonu nelikumīgas rīcības, darbības vai bezdarbības dēļ,

kompensāciju to zaudējumu gadījumā, kas radušies piespiedi izpildes dēļ,

administratīvās tiesas nolēmumu anulēšanu, atzīšanu par spēkā neesošiem vai noraidīšanu,

administratīvo aktu autentiskuma apstrīdēšanu atbilstīgi Administratīvā procesa kodeksam.

Ikvienš var celt prasību tiesā, lai tiktu konstatēts, vai pastāv administratīvās tiesības vai juridiskās attiecības, ja pieteikuma iesniedzējiem ir procesuālā tiesībbspēja un nav pieejams neviens cits tiesiskās aizsardzības līdzeklis.

Lietas, kas saistītas ar individuālu administratīvo aktu apstrīdēšanu, izskata administratīvajās tiesās, kuru teritoriālajā jurisdikcijā ir tās iestādes reģionālā biroja mītnesvieta, kas izdevusi apstrīdēto aktu, ja pieteikuma iesniedzēja pastāvīgā/pašreizējā adrese vai mītnesvieta atrodas minētā reģionālā biroja darbības teritorijā. Šādas lietas tiek izskatītas administratīvajā tiesā, kuru teritoriālajā jurisdikcijā ir tās iestādes mītnesvieta, kas izdevusi apstrīdēto individuālo administratīvo aktu, ja:

apstrīdētajam aktam ir vairāki adresāti, kura pastāvīgā vai pašreizējā adrese nav izdevējiestādes reģionālā biroja darbības teritorijā;

tās iestādes administrācijai, kas izdevusi apstrīdēto aktu, nav reģionāla biroja.

Lietas, kas saistītas ar vispārēju administratīvo aktu apstrīdēšanu, izskata administratīvajā tiesā, kuras teritoriālajā jurisdikcijā ir tās iestādes mītnesvieta, kas izdevusi apstrīdēto aktu. Ja iestādei, kas izdevusi apstrīdēto administratīvo aktu, ir mītnesvieta citā valstī, lietas izskata

Sofijas pilsētas Administratīvā tiesa (*Administrativen sad — grad Sofia*).

Zaudējumu atlīdzināšanas prasības arī tiek celtas tajā tiesā, kuras jurisdikcijā ir pieteikuma iesniedzēja adrese vai mītnesvieta, ja 1.–4. punktā minētā strīda gadījumā zaudējumu atlīdzināšanas prasības ir apvienotas.

Ja kompetentā tiesa nevar izskatīt kādu lietu, Augstākā administratīvā tiesa izdod rīkojumu par šīs lietas nodošanu līdzvērtīga līmeņa administratīvajai tiesai.

Administratīvos aktus, ar kuriem tieši īsteno Bulgārijas ārpolitiku, aizsardzības un drošības politiku, nepārskata tiesā, ja vien likumā nav paredzēts citādi.

Augstākā administratīvā tiesa

 Augstākās Administratīvās tiesas jurisdikcijā ir:

normatīvo noteikumu — izņemot municipālo padomju izdoto noteikumu — apstrīdēšana;

Ministru padomes, premjerministra, premjerministra vietnieku un ministru lēmumu apstrīdēšana;

Augstākās tiesu padomes (*Vissh sadeben saveļ*) lēmumu apstrīdēšana;

Bulgārijas Valsts bankas un tās struktūrvienību lēmumu apstrīdēšana;

kasācijas sūdzības un procesuālās apelācijas sūdzības par spriedumiem, ko izdevušas pirmās instances tiesas;

procesā iesaistīto pušu apelācijas sūdzības par nolēmumiem un rīkojumiem;

ieteikumi par galīgajiem tiesas nolēmumiem noraidāmajās administratīvajās lietās;

ieteikumi, ar ko apstrīd citus likumā noteiktos aktus.

Augstākajai Administratīvajai tiesai ir nodaļas, kas ietver kolēģijas. Nodaļas vada priekšsēdētājs (vai priekšsēdētāja vietnieks), kas var vadīt arī attiecīgās nodaļas tiesnešu sastāvus.

Citas specializētās tiesas

Militāro tiesu iestāžu sistēma

Militāro tiesu vēsture aizsākās 1879. gada 1. jūlijā. Militārās tiesas 1956. gadā tika pārstrukturētas atbilstīgi armijas korpusu atrašanās vietām Sofijas, Plovdivas, Slivenas, Varnas un Plevenas pilsētā. (Šī militāro tiesu struktūra ir saglabājusies līdz šai dienai.)

Militārā tiesa (*Voenen sad*)

 Militārās tiesas kā pirmās instances tiesas izskata krimināllietas, kas saistītas ar noziegumiem, kurus izdarījušas dienestā esošas militārpersonas, ģenerāļi, virsnieki, instruktori, citu ministriju un aģentūru ierindas personāls, Aizsardzības ministrijas, Bulgārijas armijas, aizsardzības ministra pakļautībā esošo struktūru, Valsts aizsardzības dienesta un Valsts izlūkošanas dienesta civilais personāls. Šo lietu izskatīšanā otrās instances tiesa ir Militārā apelācijas tiesa (*Voenno-apelativen sad*). Militāro tiesu jurisdikcija ir definēta Kriminālprocesa kodeksā. Šīm tiesām ir tādi paši statūti kā apgabaltiesām. **Militārā apelācijas tiesa** (viena tiesa) izskata apelācijas sūdzības (tostarp procesuālās apelācijas sūdzības) par visu militāro tiesu nolēmumiem Bulgārijā.

Specializētā krimināltiesā (*Specializiran nakazatelen sad*)

Specializētā krimināltiesā tika izveidota, izdodot tiesību aktu, ar kuru groza un papildina Likumu par tiesu sistēmu (izsludināts 2011. gada Valsts Oficiālajā Vēstnesī Nr. 1). Bulgārijas Republikā ir tikai viena specializētā krimināltiesā, kura atrodas Sofijā un kurai ir apgabaltiesas statuss. Tās jurisdikcija ir noteikta likumā. (Kriminālprocesa kodeksa 411.a pantā iekļauts izsmelošs saraksts ar specializētās krimināltiesas jurisdikcijā esošiem noziegumiem, lielāko daļu no kuriem izdara vai pasūta organizētās noziedzības grupējumi.)

Specializētās krimināltiesas sastāvā ir tiesneši, kurus vada priekšsēdētājs.

 Specializētā apelācijas krimināltiesā (*Apelativen specializiran nakazatelen sad*) pārskata apelācijas sūdzības (tostarp procesuālās apelācijas sūdzības) par Specializētās krimināltiesas nolēmumiem. Tās mītnesvieta atrodas Sofijā.

Specializētās apelācijas krimināltiesas sastāvā ir tiesneši, kurus vada priekšsēdētājs. **Augstākā kasācijas tiesa** (*Varhoven kasationsen sad*) ir augstākā krimināltiesā, kas kasācijas kārtībā pārskata Specializētās apelācijas krimināltiesas izdotos nolēmumus.

Bulgārijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras šķīrējtiesa (BTRKŠ)

BTRKŠ izšķir civilstrīdus, tostarp strīdus, kas saistīti ar nepilnību novēršanu līgumos vai to noteikumu grozīšanu, kuri atspoguļo apstākļu maiņu, neatkarīgi no tā, vai vienas vai abu pušu dzīvesvieta atrodas Bulgārijas Republikā.

BTRKŠ ir nostiprinājusi savas pozīcijas kā Bulgārijas vadošā šķīrējtiesas institūcija un bauda sabiedrības uzticību, pateicoties tās īpaši profesionālajam darbam juridisko strīdu izšķiršanas jomā. BTRKŠ katru gadu izšķir 250–300 starptautiskus un iekšzemes strīdus (82% iekšzemes lietu tiek atrisināti 9 mēnešu laikā, un 66% starptautisko lietu — 12 mēnešu laikā).

Turklāt šī [šķīrējtiesa](#) ir aktīvi iesaistīta šķīrējtiesas tiesību aktu uzlabošanā. Vienīgie strīdi, kurus neizšķir šķīrējtiesā, skar lietu tiesības attiecībā uz nekustamo īpašumu, uzturīdzekļu prasībām, tiesībām, kas izriet no darba attiecībām, kā arī netiek izskatīti strīdi par morālām tiesībām vai ģimenes tiesībām.

Juridiskā datubāze

Tiesu tīmekļvietnes

Visām Bulgārijas tiesām ir tīmekļvietnes, kurās sniegta informācija par tiesas struktūru un darbību, tostarp sāktām un izbeigtām lietām, kā arī cita noderīga informācija, kas pieejama sabiedrībai.

[Augstākās tiesu padomes](#) tīmekļvietnē sniegts sīki izstrādāts saraksts ar Bulgārijas tiesām, tostarp to adresēm un tīmekļvietnēm (pieejams tikai Bulgāru valodā).

Pēc pieņemšanas tiesas nolēmumus publicē izdevējtiesas tīmekļvietnē saskaņā ar prasībām, kas izklāstītas [Personas datu aizsardzības likumā](#) un [Klasificētas informācijas aizsardzības likumā](#).

Lēmumus lietās, kas ietekmē personu civilstāvokli vai veselības stāvokli, publicē bez to pamatojuma.

Plašāka informācija ir pieejama šādās tīmekļvietnēs:

[Augstākā administratīvā tiesa](#),

[Militārā tiesa \(Voenen sad\)](#),

Bulgārijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras [šķīrējtiesa](#) (BTRKŠ),

[Starptautiskā šķīrējtiesa](#).

Lapa atjaunināta: 29/06/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Čehija

Specializētās tiesas

Čehijas Republikā nav specializēto tiesu, lai gan vispārējās tiesās ir specializētas palātas (darba tiesību lietās).

Citas specializētās tiesas

Konstitucionālā tiesa

Konstitucionālā tiesa ir tiesu iestāde, kuras uzdevums ir konstitucionālās kārtības aizsardzība.

Konstitucionālā tiesa izskata lietas vai nu plenārsēdēs, vai četrās kolēģijās trīs tiesnešu sastāvā.

Tikai plēnums pilnā sastāvā ir tiesīgs pieņemt lēmumus saistībā ar valstiski un tiesiski svarīgiem jautājumiem. Šādi jautājumi ir, piemēram, parlamenta likuma atcelšana, Republikas Prezidenta atcelšana no amata vai atzīšana par darbnespējīgu, vai politiskas partijas likvidēšana.

Pilns plēnums sastāv no visiem tiesnešiem, no kuriem desmit tiesnešiem ir jāpiedalās lēmuma pieņemšanā. Deviņu tiesnešu balsu vairākums ir nepieciešams šādos jautājumos: parlamenta likuma atcelšana, lēmums attiecībā uz Republikas Prezidenta atcelšanu no amata vai atzīšanu par darbnespējīgu un nolēmuma pieņemšana, kas pamatots uz tādu juridisko interpretāciju, kura atšķiras no tiesas iepriekš pieņemta nolēmuma.

Trīs tiesnešu kolēģija izskata visas pārējās lietas. Šādas lietas ir, piemēram, personu vai iestāžu konstitucionālās sūdzības, strīdi attiecībā uz vēlēšanu tiesībām vai tiesībām tikt ievēlētam un strīdi par pilnvarām starp centrālajām valsts iestādēm un vietējām autonomām iestādēm.

Konstitucionālā tiesa sastāv no 15 tiesnešiem. Tiesnešus uz desmit gadiem ieceļ Republikas Prezidents ar Senāta piekrišanu. Nav ierobežojumu tikt atkārtoti ieceltam.

Tiesas administrāciju vada priekšsēdētājs un divi priekšsēdētāja vietnieki. Katram tiesnesim(-ei) palīdz viņa(-as) juridisko palīgu personāls un sekretārs.

Papildu informācija atrodama [Konstitucionālās tiesas tīmekļa vietnē](#).

Lapa atjaunināta: 15/06/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Dānija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Dānijā.

Specializētās tiesas

Jūras un komercietu tiesa (Sø- og Handelsretten)

Kopš tiesas izveides **1862. gadā** [Jūras un komercietu tiesa](#) iztiesā lietas par jūras un komerciāliem jautājumiem visas valsts mērogā.

Jūras un komercietu tiesas kompetence pakāpeniski tikusi paplašināta; šobrīd tiesa iztiesā lietas, kuras saistītas ar **Dānijas Likumu par preču zīmēm, Likumu par dizainparaugu aizsardzību, Likumu par mārketinga praksi, Konkurences likumu**, starptautiskiem tirdzniecības noteikumiem un citiem komerciāliem jautājumiem.

Turklāt **bankrota nodāja** iztiesā bankrota, atlikto maksājumu, obligātās parāda nomaksas un parāda atmaksas grafika maiņas lietas Kopenhāgenā.

Zemes reģistrācijas tiesa (Tinglysningssretten)

[Zemes reģistrācijas tiesa](#) tika izveidota **2007. gada 1. janvārī**. Tās piekritība ir visā Dānijā.

Tiesa pakāpeniski pārņēms reģistrācijas lietas no rajonu tiesām. Tā iztiesās **zemes īpašuma tiesību, hipotēku un citas prasības, ar laulību līgumiem saistītus jautājumus utt.**

Zemes reģistrācijas tiesa izšķir strīdus, kas radušies saistībā ar reģistrāciju. Pastāv apelācijas tiesības Rietumdānijas Augstajā tiesā.

Īpašā disciplinārlietu tiesa (Den Særlige Klageret)

Īpašā disciplinārlietu tiesa nodarbojas ar tādu **disciplinārlietu** izskatīšanu, kas saistītas ar **tiesnešiem** vai citiem **juridisko profesiju pārstāvjiem**, kurus nodarbina tiesas, tostarp Farēru salu un Grenlandes tiesas un Apelāciju padome. Turklāt tiesa var atsākt krimināllietas izskatīšanu un atstādināt aizstāvības advokātu krimināllietās.

Īpašo disciplinārlietu tiesu veido Augstākās tiesas tiesnesis, augstās tiesas tiesnesis, rajona tiesas tiesnesis, advokāts un zinātnes jomā praktizējošs advokāts.

Administratīvās tiesas

Dānijas tiesu sistēmā nav administratīvās tiesas.

Lapa atjaunināta: 04/05/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis

dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsaucies. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valsts tiesas - Vācija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par specializētajām tiesām Vācijā.

Darba tiesas

Darba tiesas izskata ar darba tiesībām saistītus strīdus, kuru pamatā ir darbinieku un darba devēju līgumattiecības (individuālās darba tiesības). Tās izskata arī strīdus starp kolektīvo līgumu pusēm, piemēram, arodbiedrībām un darba devēju apvienībām (kolektīvās darba tiesības), kā arī strīdus starp darba devējiem un darbinieku padomēm.

Darba tiesas (kā federālo zemju tiesas) ir pirmās instances tiesas. Darba tiesa lietas izskata koleģiāli. Lietas izskatīšanā piedalās viens profesionāls tiesnesis kā kolēģijas priekšsēdētājs un divi piesēdētāji, no kuriem viens pārstāv darbiniekus, bet otrs — darba devējus. Konkrētus lēmumus ārpus mutiskās tiesas sēdes profesionālais tiesnesis izlemj bez piesēdētāju līdzdalības.

Augstākās darba tiesas (arī tās ir federālo zemju tiesas) izskata par darba tiesu spriedumiem iesniegtās pārsūdzības. Arī šajā gadījumā kolēģijas sastāvā ir viens profesionāls tiesnesis un divi piesēdētāji, no kuriem viens pārstāv darbiniekus, bet otrs – darba devējus.

Pēdējās instances tiesa ir [Federālā darba tiesa \(Bundesarbeitsgericht\)](#). Šīs tiesas senātu sastāvā ir viens priekšsēdētājs, vēl divi profesionāli tiesneši un divi piesēdētāji, no kuriem viens pārstāv darbiniekus, bet otrs – darba devējus.

Administratīvās tiesas

Administratīvus lēmumus pieņem trīs dažādu tiesu sistēmas nozaru tiesas: vispārējās administratīvās tiesas, sociālās tiesas un finanšu tiesas. Jāņem vērā, ka vispārējās administratīvās tiesas, sociālās tiesas un nodokļu tiesas piemēro principu “pēc savas ierosmes”. Tādēļ tiesām ir pienākums ar lietām saistītos faktus izmeklēt pēc savas iniciatīvas (t. i., ne tikai pēc kādas puses lūguma un neatkarīgi no pušu sniegtajiem pierādījumiem), jo tiesas pieņemtā lēmuma materiālā pareizība skar sabiedrības intereses.

Vispārējās administratīvās tiesas

Vispārējās administratīvās tiesas iedala trīs instancēs –

pirmā instance: Administratīvās tiesas (Verwaltungsgerichte);

otrá instance: katras federālās zemes augstākā administratīvā tiesa (*Oberverwaltungsgerichte (vai Verwaltungsgerichtshöfe)*);

pēdējā instance: [Federālā administratīvā tiesa \(Bundesverwaltungsgericht\)](#).

Pirmajā instancē lietas skata pamatā **administratīvās tiesas**. Augstākās administratīvās tiesas pirmām kārtām ir apelācijas tiesas, kas izskata pirmās instances tiesu lēmumu juridiskos un faktu aspektus. Federālā Administratīvā tiesa ir kasācijas tiesa, kas — ar dažiem izņēmumiem — izskata tikai juridiskos jautājumus.

Vispārējās administratīvās tiesas principā izskata visus strīdus, kas rodas pārvaldes iestāžu un privātpersonu starpā un attiecas uz administratīvo likumu un noteikumu pareizu piemērošanu. Tomēr gadījumos, kad pārvaldes iestādes veic saimniecisko darbību saskaņā ar civillikumu (darbojas kā privāti uzņēmumi), attiecīgās lietas (administratīvo tiesu vietā) izskata vispārējās piekritības tiesas. Tās izšķir arī visus no šādas darbības izrietošos strīdus. Turklāt vispārējās administratīvās tiesas ir atbrīvotas no tādu strīdu izskatīšanas, kas pēc likuma ir piekritīgi citām tiesām (finanšu tiesa, sociālo lietu tiesa vai parastās tiesas). Administratīvajās tiesās lēmumus pieņem tiesas kolēģija, kuras sastāvā ir trīs profesionāli tiesneši un divi piesēdētāji. Augstākās administratīvās tiesas senāta sastāvā parasti ir trīs profesionāli tiesneši. Federālās Administratīvās tiesas senāta sastāvā ir pieci profesionāli tiesneši. Reģionālajās administratīvajās tiesās lietas var izskatīt viens tiesnesis.

Sociālo lietu tiesas

Tāpat kā administratīvo lietu tiesas arī sociālo lietu tiesas iedala trīs instancēs, un katrai no tām ir savas funkcijas. Pirmajā instancē lietas skata pamatā sociālo lietu tiesas. Apelācijas tiesas ir 14 federālo zemju sociālo lietu tiesas, [Federālā sociālo lietu tiesa \(Bundessozialgericht\)](#) ar dažiem nelieliem izņēmumiem ir kasācijas tiesa.

Sociālo lietu tiesas galvenokārt izskata strīdus, kas attiecas uz sociālās apdrošināšanas jautājumiem (pensijām, apdrošināšanu nelaimes gadījumiem, veselības apdrošināšanu un aprūpes apdrošināšanu), bezdarba apdrošināšanu, pamatnodrošinājumu darba meklētājiem un sociālo aprūpi (jo īpaši sociālo palīdzību, pakalpojumiem atbilstoši Patvēruma meklētāju pabalstu likumam, tiesību attiecībā uz smagu invaliditāti konkrētiem jautājumiem). Sociālo lietu tiesās lēmumus pieņem tiesas kolēģija, kuras sastāvā ir viens profesionāls tiesnesis un divi piesēdētāji. Federālo zemju sociālo lietu tiesu un Federālās sociālo lietu tiesas senāta sastāvā parasti ir trīs profesionāli tiesneši un divi piesēdētāji.

Finanšu tiesas

Finanšu tiesas ir pirmās instances finanšu tiesas un [Federālā finanšu tiesa \(Bundesfinanzhof\)](#), kas ir kasācijas tiesa. Finanšu tiesu kompetencē ir galvenokārt ar valsts nodevām un nodokļiem un muitas nodevām saistīti strīdi. Finanšu tiesas senāta sastāvā ir trīs profesionāli tiesneši un divi piesēdētāji. Federālās finanšu tiesas senāta sastāvā parasti ir pieci profesionāli tiesneši. Finanšu tiesās lietas var izskatīt viens tiesnesis.

Citas specializētās tiesas

Federālā Konstitucionālā tiesa (Bundesverfassungsgericht)

 [Federālā Konstitucionālā tiesa](#) pārrauga, kā valsts mērogā tiek ievērots Pamatlikums. Tās lēmumu pamatā ir tikai Pamatlikums. Lielākā daļa Federālā Konstitucionālajā tiesā ierosināto lietu ir konstitucionālās sūdzības. Tās iesniedz pilsoņi, kas uzskata, ka ar tiesas spriedumu, pārvaldes iestādes rīcību vai kādu tiesību aktu tiek pārkāptas viņu pamattiesības. Principā konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja pārsūdzības iespējas citās tiesās ir izsmeltas (proti, par pēdējās instances nolēmumu). Tikai izņēmuma gadījumos konstitucionālo sūdzību var iesniegt pret konkrētu likumu.

Ir vairāki citi tiesvedības veidi. Īpaši jāmin abstrakta un konkrēta tiesas kontrole, lai pārliecinātos par tiesību aktu atbilstību konstitūcijai, un procedūras, lai pārbaudītu, vai federālās konstitucionālās institūcijas ir ievērojušas savas kompetences robežas. Daži Federālās Konstitucionālās tiesas lēmumi var iegūt likuma spēku. Tiesā ir divi senāti, no kuriem katrā ir astoņi tiesneši. Tiesa pieņem lēmumus koleģiāli trīs tiesnešu sastāvā vai senātā, parasti bez procesa mutvārdu daļas.

Zemju konstitucionālās tiesas (Landesverfassungsgerichte) / zemju augstākās tiesas (Staatsgerichtshöfe)

Zemju konstitucionālās tiesas jeb zemju augstākās tiesas ir federālo zemju konstitucionālās tiesas. Tās pieņem lēmumus par konstitucionāliem strīdiem saskaņā ar federālo zemju tiesībām (*Landesrecht*), kas arī reglamentē to izveidi, administrēšanu un kompetenci.

Noderīgas saites

 [Federālā darba tiesa](#)

 [Federālā administratīvā tiesa](#)

 [Federālā Sociālo lietu tiesa](#)

 [Federālā finanšu tiesa](#)

 [Federālā konstitucionālā tiesa](#)

Lapa atjaunināta: 14/05/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Igaunija

Šajā iedaļā sniegta informācija par administratīvajām un specializētajām tiesām Igaunijas tiesu sistēmā

Specializētās tiesas

Igaunijas Konstitūcijā ir noteikts, ka saskaņā ar tiesību aktiem drīkst izveidot īpašas piekritisības specializētas tiesas. Nav atļauts veidot tiesas ārķārtas gadījumiem.

Igaunijā nav izveidotas specializētas tiesas.

Konstitucionālā tiesa

Augstākās tiesas pienākumos ietilpst gan augstākās tiesas instances, gan arī konstitucionālās uzraudzības tiesas funkcijas.

Veicot konstitucionālās uzraudzības tiesas funkcijas, Augstākā tiesa:

izskata prasības pārbaudīt vispārpiemērojamu tiesību aktu vai atteikuma pieņemt šādus tiesību aktus atbilstību Konstitūcijai;

izskata prasības pārbaudīt starptautisku līgumu atbilstību Konstitūcijai;

izskata prasības sniegt atzinumu par Konstitūcijas interpretāciju saistībā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem;

izskata prasības un sūdzības par Igaunijas parlamenta (*Riigikogu*), tā prezidija un Valsts prezidenta lēmumiem;

izskata prasības atzīt parlamenta deputātu, Valsts prezidentu, tieslietu kancleru vai valsts kontrolieri par nespējīgu veikt savus darba pienākumus ilgākā laika posmā;

izskata prasības izbeigt parlamenta deputāta pilnvaras;

lemj par piekrišanas sniegšanu parlamenta priekšsēdētājam (spīkeram), kurš aizstāj Valsts prezidentu, izsludināt parlamenta ārķārtas vēlēšanas vai atteikt likuma izsludināšanu;

izskata prasības izbeigt politiskas partijas darbību;

izskata sūdzības un protestus par vēlēšanu administrāciju darbībām un vēlēšanu komiteju lēmumiem un darbībām.

Privātpersonas nevar iesniegt konstitucionālās uzraudzības prasības.

Augstākās tiesas kontaktinformācija ir atrodama [☞ Augstākās tiesas tīmekļa vietnē](#).

Konstitucionālo uzraudzību veic saskaņā ar [☞ Konstitucionālās uzraudzības tiesas procesa likumu](#).

Administratīvās tiesas

Administratīvās tiesas (*halduskohut*) **pirmajā instancē** izskata administratīvās lietas. Igaunijā tās kā neatkarīgas tiesu iestādes darbojas tikai pirmajā instancē.

Administratīvo tiesu spriedumus un lēmumus, pamatojoties uz apelācijas sūdzībām, otrajā instancē pārskata apgabaltiesas.

Administratīvo tiesu piekritisība, prasības iesniegšanai piemērojamā kārtība un administratīvās tiesvedības process ir noteikts [☞ Administratīvo tiesu procesa likumā](#).

Administratīvās tiesas

Igaunijā darbojas divas administratīvās tiesas (*halduskohut*): Tallinas administratīvā tiesa un Tartu administratīvā tiesa.

Administratīvās tiesas ir iedalītas tiesu namos (*kohtumaja*).

Tallinas administratīvajā tiesā ir divi tiesu nami:

Tallinas tiesu nams;

Pērnavas tiesu nams.

Tartu administratīvajā tiesā ir divi tiesu nami:

Tartu tiesu nams;

Jehvi tiesu nams.

Apgabaltiesas

Igaunijā kā otrās instances tiesas darbojas divas apgabaltiesas (*ringkonnakohut*):

Tallinas apgabaltiesa (*Tallinna Ringkonnakohus*);

Tartu apgabaltiesa (*Tartu Ringkonnakohus*).

Igaunijas tiesu kontaktinformācija ir atrodama [☞ Tiesu tīmekļa vietnē](#). Piekļuve kontaktinformācijai ir **bez maksas**.

Lapa atjaunināta: 01/10/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Īrija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Īrijā atsaucoties uz vispārīgo informāciju par tiesu organizāciju. Lai gūtu vispārīgu pārskatu par tiesām, lūdzam skatīt lapas par [Tiesu sistēmas organizāciju](#) un [Vispārējās piekritisības tiesām](#).

Specializētās tiesas

Maza apmēra prasību tiesa

Maza apmēra prasību procedūra paredz lētu un neformālu veidu, kā atrisināt patērētāju prasības, neparedzot nevienas puses juridisku pārstāvību. Maza apmēra prasību tiesa darbojas apgabaltiesā. Procedūru var izmantot attiecībā uz prasījumiem, kuru vērtība nepārsniedz € 2000 un kuri attiecas uz patērētāju veiktu preču vai pakalpojumu iegādi, īpašumam radītiem neliela apmēra zaudējumiem vai īres/nomas garantijas iemaksas atgūšanu. Bezstrīdus prasībās nav nepieciešams piedalīties tiesas sēdē. Ja attiecībā uz prasību pastāv strīds un nav iespējams panākt vienošanos ārpus tiesas kārtībā, lietu izskata apgabaltiesas tiesnesis, kura nolēmumu var pārsūdzēt lecirkņa tiesā.

Komerctiesā

Komerctiesā faktiski ir Augstās tiesas specializēta nodaļa. Viena no tās galvenajām iezīmēm ir spēja ātri iztiesāt lietas. Šim nolūkam tai ir savas procedūras, kas paredzētas, lai paātrinātu sarakstā esošo lietu iztiesāšanu. Šīs procedūras regulē [☞ Noteikumu par augstākajām tiesām 63A sadaļa](#).

Tiesā iztiesā lietas, kas saskaņā ar šo noteikumu 63A sadaļas 1. noteikumu atbilst kategorijai “komercstrīdu iztiesāšana”. Tas ietver tādu strīdu izskatīšanu, kas saistīti ar uzņēmumu tiesībām, maksātnespēju, intelektuālā īpašuma tiesībām un būvniecības tiesībām, kā arī administratīvās un konstitucionālās tiesības. Lai lietu pieņemtu tiesā saskaņā ar Noteikumu par augstākajām tiesām 63A sadaļas 1. noteikuma a) punktu, prasībai vai pretprasībai lietā jābūt vismaz € 1 000 000 vērtībā. Nav noteikts vērtības sliekšnis lietās, kuras pieņemtas saskaņā ar 1. noteikuma b) punktu, kas ļauj Komerctiesas tiesnesim pieņemt lēmumu pēc saviem ieskatiem.

Narkotiku tiesa

Tiesas nesodošu pasākumu programma narkomāniem (DTC) darbojas Apgabaltiesā. Narkomāniem, kas nav apsūdzēti vardarbīgos noziegumos, tā piedāvā iespēju izkļūt no narkotiku, noziegumu un ieslodzījuma cikla. Piemērotus kandidātus novērtē, balstoties uz viņu motivāciju iesaistīties programmā.

Citas tiesas

Pastāv vairākas tiesas, kuras izskata pārsūdzības par ienākumu nodokli, strīdus par tiesībām sociālās labklājības jomā, prasības saskaņā ar līdztiesības tiesisko regulējumu, strīdus par imigrācijas pieteikumiem, pilsētplānošanas un nodarbinātības jautājumiem. Šajās tiesās lietas izskata nevis tiesneši, bet gan kvalificēti speciālisti, un to nolēmumus var pārsūdzēt vai pārskatīt Iecirkņa tiesās vai Augstākajā tiesā.

Lapa atjaunināta: 18/01/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Grieķija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par Grieķijas specializēto tiesu organizāciju.

Revīzijas palāta

Revīzijas palāta (*Ελεγκτικό Συνέδριο*), kas paredzēta Grieķijas Konstitūcijas 98. pantā, ir divējādas nozīmes **augstā tiesa**, jo tai ir **gan tiesas, gan administratīvie pienākumi**. Administratīvo pilnvaru pildīšanas laikā tā turpina ievērot tiesu varas principus. Revīzijas palātas sastāvs ir tāds pats kā Valsts padomei. Savas tiesu varas pilnvaras Revīzijas palāta īsteno **plenārsēdžu** (*Ολομέλεια*), trīs **sekciju** (*τμήματα*) un **nodaļu** (*κλιμάκια*) formā.

Tās **galvenās pilnvaras ir šādas**:

revidēt valsts un pašvaldību vai citu publisko tiesību subjektu izdevumus;

revidēt līgumus, kam ir ievērojama finansiāla vērtība un kuros līgumslēdzēja puse ir valsts vai struktūra, kurai ir līdzvērtīgs statuss;

revidēt valsts grāmatvežu un pašvaldību vai citu publisko tiesību subjektu kontus;

sniegt atzinumus par tiesību aktu priekšlikumiem par pensijām vai dienesta atzīšanu attiecībā uz tiesībām saņemt pensiju;

izstrādāt un iesniegt ziņojumu parlamentam par valdības cieņmumu un izdevumu pārskatu un bilanci;

izskatīt lietas par pensiju piešķiršanu;

izskatīt lietas par civildienesta un militārā dienesta ierēdņu **atbildību** saistībā ar zaudējumiem, kas tiši vai nolaidības dēļ radīti valstij.

Uz Revīzijas palātas spriedumiem neattiecas Valsts padomes tiesu varas jurisdikcija.

Citas specializētās tiesas

Militārie tribunāli (*στρατοδικεία*), **jūras spēku tiesas** (*ναυτοδικεία*) un **gaisa spēku tiesas** (*αεροδικεία*)

Tās ir **speciālas krimināltiesas**. Militāro tiesu jurisdikcijā (bez izņēmumiem) ietilpst visi nodarījumi, ko izdarījušas sauszemes spēku, jūras spēku vai gaisa spēku militārpersonas.

Augstākā speciālā tiesa

Augstākā speciālā tiesa (*Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο*) ir specializēta tiesa, līdzīga Konstitucionālajai tiesai, jo lielākā daļa tās jurisdikcijā esošo strīdu pēc būtības ir konstitucionāli. Šī tiesa ir paredzēta Grieķijas Konstitūcijas 100. pantā, un tās pienākums ir spriest par parlamenta vēlēšanu spēkā esību un parlamenta locekļu atbrīvošanu no amata vai izšķirt konfliktus starp trim Grieķijas augstajām tiesām. Augstākās speciālās tiesas spriedumi ir galīgi un nav pārsūdzami.

Tiesas sastāvā ir Valsts padomes priekšsēdētājs, Augstākās tiesas (*Άρειος Πάγος*) priekšsēdētājs, Revīzijas palātas priekšsēdētājs, četri Valsts padomes padomnieki un četri Augstākās tiesas padomnieki (tos izraugās lozējot ik pēc diviem gadiem).

Tiesas priekšsēdētājs ir **Valsts padomes vai Augstākās tiesas priekšsēdētājs, kas visilgāk ieņēmis šo amatu**. Izskatot lietas, kas saistītas ar konfliktu vai strīdu izšķiršanu saistībā ar tiesību normu konstitucionalitāti vai interpretāciju, Tiesas sastāvā ir divi pastāvīgi profesori no Grieķijas universitāšu juridiskajām fakultātēm.

Speciālā tiesa kļūdainu/netaisnīgu spriedumu pārskatīšanai

Speciālā tiesa kļūdainu/netaisnīgu spriedumu pārskatīšanai (*Ειδικό Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας*) ir paredzēta **Konstitūcijas 99. pantā** un Likumā Nr. 693 /1977, un tā izskata prasības pret tiesu amatpersonām par kļūdaini/netaisnīgi iztiesātām lietām. Tiesas sastāvā ir Valsts padomes priekšsēdētājs, kurš darbojas kā tiesas priekšsēdētājs, Valsts padomes padomnieks, Augstākās tiesas padomnieks, Revīzijas palātas padomnieks, divi pastāvīgie profesori no Grieķijas universitāšu juridiskajām fakultātēm, kā arī divi advokāti (izlozes kārtībā iecelti Augstās advokātu disciplinārās padomes biedri).

Speciālā tiesa ministru atbildības jautājumu izskatīšanai

Speciālā tiesa ministru atbildības jautājumu izskatīšanai (*Ειδικό Δικαστήριο Ευθύνης Υπουργών*) ir paredzēta **Konstitūcijas 86. pantā**.

Šo tiesu sasauc katras konkrētās lietas izskatīšanai, un tās sastāvā ir seši Valsts padomes locekļi un septiņi Augstākās tiesas locekļi, kurus pēc prasības iesniegšanas izlozes kārtībā izvēlas parlamenta priekšsēdētājs. Izskatīšanas forma ir publiska parlamenta sēde, kuru vada abu iepriekš minēto augsto tiesu pārstāvji. Šiem pārstāvjiem jābūt ieceltiem vai paaugstinātiem amatā, pirms ticis iesniegts pieprasījums uzsākt tiesvedību. Tiesu vada viens no atlasītajiem Augstākās tiesas pārstāvjiem, kuram ir visaugstākā amata pakāpe. Ja vairāk nekā vienam tiesnesim ir vienādas amata pakāpes, sēdi vada no tiem amatā visilgāk bijušais. Augstākās tiesas prokuratūras pārstāvis vai viņa aizvietotājs, kurus abus atlasa izlozes kārtībā, pilda prokurora pienākumus.

Šī speciālā tiesa ir atbildīga par valdības ministru un ministru vietas izpildītāju noziedzīgu nodarījumu izskatīšanu, ja lietu izskatīšanai šajā tiesā ir nodevis parlaments.

Speciālā tiesa ar tiesu amatpersonu atalgojumu saistītu strīdu izskatīšanai

Speciālā tiesa ar tiesu amatpersonu atalgojumu saistītu strīdu izskatīšanai (*Ειδικό Δικαστήριο Μισθολογικών Διαφορών Δικαστικών Λειτουργιών*) ir paredzēta **Konstitūcijas 88. pantā**.

Tās sastāvā ir Konstitūcijas 99. pantā noteiktās speciālās tiesas pārstāvji, piedaloties vēl vienam pastāvīgajam profesoram un vienam advokātam.

Tiesas pienākums ir izskatīt strīdus par tiesu amatpersonu (visu veidu) atalgojumu un pensijām, ja juridisko jautājumu izšķiršana var ietekmēt lielāka amatpersonu skaita algas, pensijas vai nodokļu statusu.

Juridiskās datubāzes

 [Revīzijas palātas](#) tīmekļa vietnē ir iekļauts zināma skaita spriedumu kopsavilkums.

Saistītas saites

 [Revīzijas palāta](#)

Lapa atjaunināta: 29/01/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis

dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsaucies. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valsts tiesas - Spānija

Spānijas 1978. gada Konstitūcijas 117. pantā noteikts jurisdikcijas vienotības princips, kas ir valsts tiesu organizācijas un darbības pamatā.

Saskaņā ar Spānijas tiesību sistēmu vispārējā jurisdikcija ir iedalīta četrās tiesību jomās, proti, civiltiesību, krimināltiesību, administratīvo tiesību un sociālo jeb nodarbinātības tiesību jomā.

Papildus šīm četrām vispārējās jurisdikcijas tiesību jomām Spānijas tiesību sistēma atzīst militāro jurisdikciju, kas ir valsts tiesu sistēmas (*Poder Judicial del Estado*) neatņemama daļa un kas piešķirta vienīgi kara tiesām, kuras izveidotas ar likumu.

Jurisdikcijas konfliktus starp jebkuras vispārējās jurisdikcijas tiesību jomas tiesām un militārajām tiesām risina īpaša Augstākās tiesas (*Tribunal Supremo*) palāta — Jurisdikcijas konfliktu palāta (*Sala de Conflictos de Jurisdicción*) —, kurā darbojas Augstākās tiesas priekšsēdētājs, divi tās tiesību jomas

Augstākās tiesas palātas mīrtiesneši, kurā pastāv konflikts, un divi Militāro lietu palātas (*Sala de lo Militar*) mīrtiesneši, kuri visi ir iecelti Tiesu

ģenerālpadores plenārsēdē (*Consejo General del Poder Judicial*).

Vispārējās jurisdikcijas tiesību jomu ietvaros atsevišķas tiesas var specializēties atkarībā no konkrētā strīda priekšmeta. Kā piemērus var minēt tiesas, kuras izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, komercietības, tiesas, kuras specializējas kriminālsodu jomā, un nepilngadīgo lietu tiesas.

Konstitūtvajā likumā par tiesu sistēmu (*Ley Orgánica del Poder Judicial — LOPJ*) paredzētas turpmāk minētās specializētās tiesas.

KOMERCETIESAS

Komercietības (*Juzgados de lo Mercantil*), kas darbojas kopš 2004. gada 1. septembra, ir specializētās tiesas. Tās ietilpst civiltiesiskās jurisdikcijas sistēmā.

TERITORIĀLĀ JURISDIKCIJA

Vispārīgi runājot, katrā provincē ir vismaz viena komercietība, kura atrodas provinces administratīvajā centrā un kuras jurisdikcijā ir visa provinces teritorija.

Komercietības var atrasties ne tikai provinces administratīvajā centrā, bet arī citās pilsētās vai lielpilsētās, ja to pamato iedzīvotāju skaits, rūpniecības vai komerciālu centru atrašanās vieta vai saimnieciskā darbība. Šo tiesu jurisdikcijas robežas nosaka atbilstīgi katras konkrētās lietas prasībām.

Komercietību jurisdikcijā var būt divas vai vairākas viena autonomā apgabala provinces.

JURISDIKCIJAS JOMAS

Komercietības izskata ar **maksātnespēju** saistītas lietas atbilstīgi regulējošos tiesību aktos paredzētajiem noteikumiem.

Komercietības izskata arī jautājumus, kas ietilpst civiltiesiskās jurisdikcijas sistēmas jomā, tostarp prasības, kas celtas attiecībā uz negodīgu konkurenci, rūpniecisko īpašumu, intelektuālo īpašumu un reklāmu, kā arī visas tās prasības, kuras šajā jurisdikcijas sistēmā izskata saskaņā ar noteikumiem, kas regulē komercsabiedrības un kooperatīvus.

Komercietību jurisdikcijā ir **atzīt ārvalsts tiesu un šķīrējtiesu pasludinātus spriedumus un citus nolēmumus un panākt to izpildi**, ja tie attiecas uz to jurisdikcijā esošiem jautājumiem un ja vien tie saskaņā ar starptautiskiem līgumiem un citiem noteikumiem nav jāizskata kādā citā tiesā.

APELĀCIJAS SŪDZĪBAS

Provinču tiesas izskata apelācijas sūdzības, kas tiesību aktos paredzētas pret nolēmumiem, kurus pirmajā instancē pieņēmušas komercietības — izņemot tos, kas izdoti attiecībā uz maksātnespējas lietām, kurās risina ar nodarbinātību saistītos jautājumus —, kurās saskaņā ar noteikumiem vienai vai vairākām nodaļām jābūt specializētām.

Citas apelācijas sūdzības var iesniegt, kā paredzēts izklāstītajos gadījumos.

KOPIENAS PREČU ZĪMJU TIESAS

Kopienas preču zīmju tiesas (*Juzgados de Marca Comunitaria*) ir komercietības, kas atrodas Alikantē un īsteno savu jurisdikciju, lai ekskluzīvi un pirmajā instancē izskatītu visas tās lietas, kas ierosinātas saskaņā ar noteikumiem, kuri paredzēti Padores 1993. gada 20. decembra Regulā (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi un Padores 2001. gada 12. decembra Regulā (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem.

Īstenojot šo jurisdikciju, minēto tiesu jurisdikcija aptver visu Spānijas valsts teritoriju, un tikai tāpēc tās dēvē par Kopienas preču zīmju tiesām.

Tās ietilpst civiltiesiskās jurisdikcijas sistēmā.

Turklāt Alikantes provinces tiesas specializētā nodaļa vai nodaļas ekskluzīvi un otrajā instancē izskata arī visas tās apelācijas sūdzības, kas minētas 101. pantā Padores 1993. gada 20. decembra Regulā (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi un Padores 2001. gada 12. decembra Regulā (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem. Īstenojot šo jurisdikciju, minēto tiesu jurisdikcija aptver visu Spānijas valsts teritoriju, un tikai tāpēc tās dēvē par Kopienas preču zīmju tiesām.

TIESAS, KURAS SPECIALIZĒJAS KRIMINĀLSODU JOMĀ

Tiesas, kuras specializējas kriminālsodu jomā (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*), veic Kriminālsodu vispārējā likumā (*Ley General Penitenciaria*) noteiktās jurisdikcijas funkcijas tajās jomās, kas saistītas ar brīvības atņemšanas sodu un drošības pasākumu izpildi, jurisdikcijas kontroles īstenošanu pār kriminālsodu piespriešanas iestāžu disciplinārajām pilnvarām, cietumos ieslodzīto personu tiesību un priekšrocību aizsardzību, kā arī citās tiesību aktos noteiktajās jomās. Tās ietilpst krimināltiesiskās jurisdikcijas sistēmā.

TERITORIĀLĀ JURISDIKCIJA

Krimināltiesiskās jurisdikcijas sistēmas ietvaros katrā provincē ir viena vai vairākas tiesas, kuras specializējas kriminālsodu jomā.

Madridē ir viena vai vairākas centrālās tiesas, kuras specializējas kriminālsodu jomā un kuru jurisdikcijā ir visa Spānijas teritorija.

JURISDIKCIJAS JOMAS

Tiesas, kuras specializējas kriminālsodu jomā, veic Kriminālsodu vispārējā likumā noteiktās jurisdikcijas funkcijas tajās jomās, kas saistītas ar brīvības atņemšanas sodu un drošības pasākumu izpildi, jurisdikcijas kontroles īstenošanu pār kriminālsodu piespriešanas iestāžu disciplinārajām pilnvarām, cietumos ieslodzīto personu tiesību un priekšrocību aizsardzību, kā arī citās tiesību aktos noteiktajās jomās.

APELĀCIJAS SŪDZĪBAS

Provinču tiesas izskata apelācijas sūdzības, kas tiesību aktos paredzētas pret nolēmumiem, kurus pieņēmušas provinču tiesas, kuras specializējas kriminālsodu jomā.

Citas apelācijas sūdzības var iesniegt, kā paredzēts izklāstītajos gadījumos.

NEPILNGADĪGO LIETU TIESAS

TERITORIĀLĀ JURISDIKCIJA

Katrā provincē ir vismaz viena nepilngadīgo lietu tiesa (*Juzgado de Menores*), kura atrodas provinces administratīvajā centrā un kuras jurisdikcijā ir visa provinces teritorija.

Madridē atrodas Centrālā nepilngadīgo lietu tiesa, kuras jurisdikcijā ir visa Spānijas teritorija un kurā izskata lietas, kas tai iedalītas saskaņā ar tiesību aktiem, ar kuriem regulē nepilngadīgo kriminālatbildību.

JURISDIKCIJAS JOMAS

Nepilngadīgo lietu tiesas jurisdikcijā ir tādu lietu izskatīšana, kas saistītas ar iespējamiem noziegumiem, kurus izdarījušas personas vecumā no 14 līdz 18 gadiem.

Nepilngadīgo lietu tiesas tiesneši pilda funkcijas, kas noteiktas tiesību aktos attiecībā uz nepilngadīgām personām, kuras ir veikušas par noziegumiem klasificētas darbības, kā arī tās funkcijas, kas saistībā ar nepilngadīgajiem tiem paredzētas tiesību aktos.

APELĀCIJAS SŪDZĪBAS

Provinču tiesas izskata apelācijas sūdzības, kas tiesību aktos paredzētas pret nolēmumiem, kurus pieņēmušas provinču nepilngadīgo lietu tiesas.

Citas apelācijas sūdzības var iesniegt, kā paredzēts izklāstītajos gadījumos.

TIESAS, KAS IZSKATA LIETAS PAR VARDARBĪBU PRET SIEVIETĒM

TERITORIĀLĀ JURISDIKCIJA

Katrā reģionā ir vismaz viena tiesa, kura izskata lietas par vardarbību pret sievietēm (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), kura atrodas reģiona administratīvajā centrā un kuras jurisdikcijā ir visa provinces teritorija. Šo tiesu nosaukumā minēta tā pašvaldība, kurā tā atrodas.

Valdība — pēc Tiesu ģenerālpadomes ierosinājuma un attiecīgā gadījumā ievērojot autonomā apgabala valdības ziņojumu lietās, kur tiesvedība nodota minētajam autonomajam apgabalam — var ar Karaļa dekrētu paplašināt to specializēto tiesu jurisdikciju, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, iekļaujot tajā divus vai vairākus vienas provinces reģionus.

Tiesu ģenerālpadome, ievērojot galveno palātu (*Salas de Gobierno*) ziņojumu, var vienoties, ka tajās jurisdikcijās, kurās saskaņā ar lietu veidoto darba slodzi tas vajadzīgs, šo tiesu izskatāmās lietas attiecīgā gadījumā var iztiesāt Pirmās instances un pirmstiesas izmeklēšanas tiesa (*Juzgado de Primera Instancia e Instrucción*) vai vietējā krimināltiesā (*Juzgado de Instrucción*).

Reģionos, kuros ir tikai Pirmās instances un pirmstiesas izmeklēšanas tiesa, tieši šī tiesa izskatīs jautājumus, kas ir to tiesu jurisdikcijā, kuras iztiesā lietas par vardarbību pret sievietēm.

Tās ietilpst krimināltiesiskās jurisdikcijas sistēmā.

JURISDIKCIJAS JOMAS

Atbilstīgi krimināltiesiskajai sistēmai un katrā gadījumā saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksā (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*) paredzētajām procedūrām un apelācijas iespējām tiesas, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, *inter alia* izskata arī šādus jautājumus:

izmeklē kriminālatbildības prasības, kas celtas par nodarījumiem, kuri uzskaitīti Kriminālkodeksa (*Código Penal*) sadaļās saistībā ar slepkavību, abortu, miesas bojājumu, traumu embrijam, brīvības atņemšanu, nodarījumiem pret morālo neaizskaramību, seksuālo brīvību un tiesībām uz privātumu, kā arī personīgā tēla un reputācijas aizsardzību vai jebkuru citu nodarījumu, kas izdarīts ar vardarbības vai iebiedēšanas palīdzību, ja šie nodarījumi ir izdarīti pret pašreizējo vai bijušo sievu vai sievieti, kurai ar likumpārkāpēju ir vai ir bijušas līdzvērtīga veida attiecības neatkarīgi no kopdzīves esības, kā arī par tiem nodarījumiem, kas izdarīti pret likumpārkāpēju vai sievas, vai kopdzīves partnera pēcnācējiem vai pret nepilngadīgajiem, vai pret juridiski atzītām personām ar invaliditāti, kuri dzīvo ar likumpārkāpēju vai *de facto* atrodas sievas vai kopdzīves partnera atbildībā, aizsardzībā, aizbildnībā, aprūpē vai uzraudzībā, tostarp, ja ir notikusi ar dzimumu saistīta vardarbība, izmeklē kriminālatbildības prasības, kas celtas par jebkuru nodarījumu pret ģimenes tiesībām un pienākumiem, ja cietušais ir kāda no iepriekšējā punktā minētajām personām,

izdod atbilstīgus aizsardzības rīkojumus cietušajiem, neskarot pastāvīgā tiesneša (*Juez de Guardia*) pilnvaras,

izskata un pieņem nolēmumus par sīkiem pārkāpumiem, kas saskaņā ar tiesību aktiem atrodas to jurisdikcijā, ja cietušais ir viena no iepriekšējā punktā minētajām personām,

izdod un izpilda savstarpējās atzīšanas instrumentus, kas attiecas uz to jurisdikcijā esošo krimināllietu nolēmumiem Eiropas Savienībā,

izmeklē kriminālatbildības prasības, kuras celtas par pārkāpumu, kas paredzēts Kriminālkodeksa 468. pantā, atbilstīgi kuram tiek piespriests sods, ja nodarījumā cietusī persona, kuras spriedums, aizsardzības pasākums vai drošības pasākums ir pārkāpts, ir pašreizējā vai bijusī sieva vai sieviete, kurai ar likumpārkāpēju ir vai ir bijušas līdzvērtīga veida attiecības neatkarīgi no kopdzīves esības, kā arī par tiem pārkāpumiem, kas izdarīti pret likumpārkāpēju vai sievas, vai kopdzīves partnera pēcnācējiem vai pret nepilngadīgajiem, vai pret juridiski atzītām personām ar invaliditāti, kuri dzīvo ar likumpārkāpēju vai atrodas sievas vai kopdzīves partnera atbildībā, aizsardzībā, aizbildnībā vai aprūpē.

Atbilstīgi civiltiesiskajai sistēmai un katrā gadījumā saskaņā ar Civilprocesa kodeksā (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) paredzētajām procedūrām un apelācijas iespējām tiesas, kas iztiesā lietas par vardarbību pret sievietēm, *inter alia* var izskatīt arī šādus jautājumus:

ar izcelšanos, maternitāti un paternitāti saistītos jautājumus,

ar laulības atzīšanu par spēkā neesošu, laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu saistītos jautājumus,

ar tēva/bērna attiecībām saistītos jautājumus,

jautājumus, kas paredzēti, lai pieņemtu vai grozītu ar ģimenes lietām saistītos pasākumus,

jautājumus, kas attiecas vienīgi uz bērnu aizgādību vai uzturlīdzekļu maksājumiem, ko bērnu labā viens no vecākiem ir pieprasījis no otra,

ar adoptācijas apstiprināšanas vajadzību saistītos jautājumus,

jautājumus, kas paredzēti, lai apstrīdētu administratīvos lēmumus par nepilngadīgo aizsardzību.

Atbilstīgi civiltiesiskajai sistēmai tiesām, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, ir ekskluzīva un izslēdzoša jurisdikcija, ja sakrīt šādi nosacījumi:

ja civilprocess ir saistīts ar kādu no iepriekšējā punktā minētajiem jautājumiem,

ja viena no civilprocesa pusēm ir no dzimumu vardarbības cietušais,

ja kāda no civilprocesa pusēm tiek apsūdzēta kā vainīgais, pamudinātājs vai līdzzinātājs ar dzimumu saistītas vardarbības veikšanā,

ja tiesās, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, ir celtas kriminālprasības par noziegumiem vai sīkiem pārkāpumiem, kuru pamatā ir vardarbība pret sievietēm, vai ir izsniegts aizsardzības rīkojums attiecībā uz personu, kas cietusi no dzimumu vardarbības.

Ja tiesnesis nospriež, ka darbības, kas darītas zināmas tiesai, neapšaubāmi nav ar dzimumu saistītas vardarbības izpausme, viņš var noraidīt konkrēto prasību, nododot to attiecīgajai tiesai.

Visos šajos gadījumos mediācija ir aizliegta.

APELĀCIJAS SŪDZĪBAS

Provinču tiesas izskata apelācijas sūdzības, kas tiesību aktos paredzētas pret nolēmumiem, kurus pieņēmušas provinču tiesas, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm.

Citas apelācijas sūdzības var iesniegt, kā paredzēts izklāstītajos gadījumos.

SPECIALIZĒTĀS TIESAS, KAS IZVEIDOTAS AR TIESU ĢENERĀLPADOMES REZOLŪCIJU

Spānijā, neietekmējot jurisdikcijas vienotības principu tiktāl, ciktāl tās veido daļu no piecām jurisdikcijas sistēmām, specializētās tiesas var izveidot ne tikai ar KonstitūtiVO likumu par tiesu sistēmu, kā tas ir gadījumā ar komerc tiesām, nepilngadīgo lietu tiesām vai tiesām, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, bet arī ar Tiesu ģenerālpadomes palīdzību atbilstīgi iepriekš minētā likuma 98. pantam, kā tas ir gadījumā ar ģimenes lietu tiesām (*Juzgados de Familia*), hipotekārās piedziņas tiesām (*Juzgados de Ejecución Hipotecaria*) un izpildtiesām (*Juzgados de Ejecutorias*).

Citas specializētās tiesas

Spānijas 1978. gada Konstitūcijas VI sadaļas 117. pantā par tiesu sistēmu noteikts jurisdikcijas vienotības princips, kas ir valsts tiesu organizācijas un darbības pamatā.

Šis princips tiek atspoguļots vienotā jurisdikcijā, ko veido vienota vispārējās jurisdikcijas tiesnešu un mirtiesnešu struktūra.

Spānijas Konstitūcijā noteikts, ka taisnīgums izriet no cilvēkiem un ka to karaļa vārdā pārvalda tiesu sistēmas tiesneši un mirtiesneši, kas ir neatkarīgi, neatceļami, atbildīgi par savu rīcību un pakļauti tikai tiesiskuma principam.

Tiesnešus un mirtiesnešus drīkst atbrīvot no amata, atstādināt, pārcelt vai pensionēt, pamatojoties uz likumā paredzētajiem aizsardzības pasākumiem.

Tiesiski pilnvarotas īstenot dažādas darbības gan nolēmumu pieņemšanā, gan spriedumu izpildes panākšanā ir tikai likumā paredzētās tiesas saskaņā ar jurisdikcijas noteikumiem un procedūru, kas šajā sakarā var būt izstrādāta.

Tiesas neīsteno nekādas citas pilnvaras, izņemot tās, kas norādītas iepriekš minētajā apakšiedaļā, un tās, kas tām kā visu tiesību garantija skaidri piešķirtas ar likumu.

Ārpus tiesu sistēmas pašas Konstitūcijas dažādās sadaļās ir paredzēta divu konstitucionālo tiesu darbība. Šīs tiesas ir pilnībā neatkarīgas un objektīvas, kā arī pakļautas tikai tiesiskuma principam.

Minētās tiesas ir Konstitucionālā tiesa (*Tribunal Constitucional*) un Revīzijas palāta (*Tribunal de Cuentas*).

KONSTITUCIONĀLĀ TIESA

Spānijas Konstitucionālā tiesa atrodas ārpus tiesu sistēmas.

Tā ir augstākā Konstitūcijas interpretēšanas instance, kas ir neatkarīga no citām konstitucionālajām iestādēm un ievēro tikai Konstitūciju un attiecīgo konstitūtivo likumu.

Tā ir unikāla savā jurisdikcijā, kas aptver visu Spānijas teritoriju.

SASTĀVS

Tiesas sastāvā ir divpadsmit karaļa iecelti mirtiesneši. Četrus no minētajiem mirtiesnešiem ierosina deputātu kongress (*Congreso de los Diputados*), kam vajadzīgas trīs piektdaļas dalībnieku balsu vairākuma, četrus mirtiesnešus ierosina Senāts (*Senado*), kam arī vajadzīgas trīs piektdaļas balsu vairākuma, divus mirtiesnešus ierosina valdība, un vēl divus ierosina Tiesu ģenerālpadome. Ieceltie mirtiesneši no savām rindām ievēl tiesas priekšsēdētāju un tiesas priekšsēdētāja vietnieku.

JURISDIKCIJAS JOMAS

Konstitucionālā tiesa izskata lietas tiesību aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā, tostarp:

apelācijas sūdzības par jautājumiem, kas skar nekonstitucionalitāti pret tiesību aktiem, normatīvajiem noteikumiem vai aktiem, kam ir likuma spēks,

apelācijas sūdzības saistībā ar to cilvēktiesību un pilsonisko brīvību pārkāpumiem, kas minētas Konstitūcijas 53. panta 2. punktā,

konstitucionālos jurisdikcijas konfliktus starp valsti un autonomajiem apgabaliem vai starp autonomajiem apgabaliem,

konfliktus starp valsts konstitucionālajām iestādēm,

deklarācijas par starptautisko līgumu konstitucionalitāti.

Sīkāku informāciju skatīt vietnē [Konstitucionālā tiesa](#).

REVĪZIJAS PALĀTA

Revīzijas palāta ir augstākā revīzijas iestāde, kas atbildīga par valsts un sabiedriskā sektora grāmatvedības un ekonomikas pārvaldību.

Neskarot savu jurisdikciju, Revīzijas palāta veido daļu no likumdevēja varas un ziņo tieši Spānijas parlamentam (*Cortes Generales*).

SASTĀVS

Tiesas sastāvā ir divpadsmit dalībnieki, kas zināmi kā revidenti (*Consejeros de Cuentas*), sešus no kuriem iecel deputātu kongress un vēl sešus — Senāts.

Viņi, tāpat kā tiesneši, ir neatkarīgi, neatceļami un pakļauti tiem pašiem amatu nesavienojamības noteikumiem.

FUNKCIJAS

Revīzijas palātai ir uzticētas divas funkcijas:

revīzijas funkcija, kas ir ārēja, pastāvīga un dārga un kas ietver pārbaudi, vai sabiedriskā sektora ekonomiskā un finanšu darbība atbilst likumības, efektivitātes un ekonomijas principiem,

jurisdikcijas funkcija, kas ir fiskālās atbildības lietu izskatīšana pret personām, kuras ir atbildīgas par sabiedrisko īpašumu, ieņēmumiem vai mantām, un kas ir paredzēta, lai kompensētu publiskos līdzekļus, kas zaudēti piesavināšanās, pilnīga vai pareiza pamatojuma nesniegšanas vai citu iemeslu vai darbību dēļ.

Sīkāku informāciju skatīt vietnē [Revīzijas palāta](#).

PARAŽU TIESĪBU TIESAS

Konstitūcijas 125. pantā šīs tiesas ir atzītas kā viens no veidiem, kādā sabiedrība var piedalīties tiesas spriešanā.

Konstitūtivā tiesu sistēmu likuma 19. pantā atzīts, ka paražu tiesību tiesas (*tribunales consuetudinarios*) ir Valensijas līdzenuma Ūdens tribunāls (*Tribunal de las Aguas de la Vega Valencia*) un Mursijas Viedo vīru padome (*Consejo de Hombres Buenos de Murcia*). Tās abas ir paražu tiesību institūcijas, kas izskata ar ūdens resursu apsaimniekošanu saistītus jautājumus.

Kopš 2009. gada abas šīs Spānijas paražu tiesību tiesas ir iekļautas Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā un ir reāls pierādījums tam, ka cilvēku grupas spēj pašas no saviem dalībniekiem demokrātiski izveidot sarežģītas institūcijas.

VALENSIJAS LĪDZENUMA ŪDENS TRIBUNĀLS

Valensijas līdzenuma Ūdens tribunāls ir vecākā tiesu iestāde Eiropā.

Tas darbojas Valensijas teritorijā.

Tā sastāvā ir astoņi dalībnieki, ko demokrātiski ievēl (Valensijas auglīgā reģiona) lauksaimnieki. Tā jurisdikcijā ir ūdens taisnīga sadale starp vairākiem zemes īpašniekiem, lauksaimnieku starpā radušos domstarpību risināšana un sodu uzlikšana par Irigācijas noteikumu pārkāpumiem.

MURSIJAS VIEDO VĪRU PADOME

Mursijas Viedo vīru padomes pirmsākumi meklējami viduslaikos. Kopš 1849. gada tā ir institucionalizēta un reglamentēta kā (Mursijas auglīgā reģiona) augstākā tiesa. Padomes sastāvā ir priekšsēdētājs, sekretārs un pieci dalībnieki.

Mursijas Viedo vīru padome katru ceturtdienu vietējās pašpārvaldes telpās rīko publisku uzklauššanu un izskata katru lietu tās dienas sanāksmē vai ne vēlāk kā nākamajā uzklauššanas reizē. Nolēmumus pieņem atklāti un ar balsu vairākumu, lai gan vienāda balsu skaita gadījumā priekšsēdētājam ir izšķirošā balss. Sodī, kas noteikti, pamatojoties uz Mursijas Viedo vīru padomes nolēmumiem, pēc būtības ir tikai monetāri. Šīs tiesas pieņemtie lēmumi ir galīgi, negrozāmi un izpildāmi.

Sīkāku informāciju skatīt vietnē [Mursijas Viedo vīru padome](#).

Saites

 [SPĀNIJAS TIESU ĢENERĀLPADOME](#)

 [SPĀNIJAS KONSTITUCIONĀLĀ TIESA](#)

 [SPĀNIJAS REVĪZIJAS PALĀTA](#)

 [SPĀNIJAS PARAŽU TIESĪBU TIESAS](#)

Lapa atjaunināta: 17/01/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Specializētās valstu tiesas - Francija

Šajā sadaļā pieejams pārskats par Francijas konstitucionālajām un administratīvajām tiesām.

Konstitucionālā padome

Konstitucionālā padome (*Conseil constitutionnel*), ko nodibināja 1958. gada 4. oktobrī saskaņā ar Piektās republikas konstitūciju, neatrodas ne vispārējo tiesu, ne administratīvo tiesu hierarhijas virsotnē. Šā iemesla dēļ tā nav augstākā tiesa.

Konstitucionālā padome sastāv no deviņiem locekļiem; trešdaļu no tiem nomaina ik pēc trim gadiem. Locekļus ieceļ uz deviņiem gadiem (bez iespējas palikt šajā amatā vēl vienu termiņu). Trīs no tiem ieceļ republikas prezidents, un pa trim ieceļ katras parlamenta palātas (attiecīgi Senāta un Nacionālās asamblejas) priekšsēdētājs. Bijušie Francijas Republikas prezidenti *ex officio* kļūst par Konstitucionālās padomes locekļiem uz mūžu, ja vien viņi neieņem ar Konstitucionālās padomes locekļa mandātu nesavienojamu amatu, un tādā gadījumā viņi nedrīkst piedalīties Konstitucionālās padomes darbā. Francijas Republikas prezidents no Konstitucionālās padomes locekļu vidus ieceļ tās priekšsēdētāju.

Lai kļūtu par Konstitucionālās padomes locekli, nav jāsasniedz noteikts minimālais vecums vai jāiegūst konkrēta profesionālā kvalifikācija. Tomēr Konstitucionālās padomes locekļa (*Conseiller*) amats nav savienojams ar valdības locekļa un Ekonomikas un sociālo lietu padomes locekļa amatu, ne arī ar jebkuru vēlētu amatu. Turklāt uz Konstitucionālās padomes locekļiem attiecas tie paši noteikumi par amatu nesavienojamību, ko piemēro Nacionālās asamblejas un Senāta locekļiem.

Konstitucionālā padome ir pastāvīga iestāde, un tās sesiju biežums ir atkarīgs no saņemto pieteikumu daudzuma. Lai pieņemtu nolēmumu, tai ir jābūt pilnā sastāvā. Lietu izskatīšanai ir nepieciešams kvorums, tātad sēdē jāpiedalās septiņiem tiesnešiem. Neizšķirta balsojuma gadījumā izšķirošā balss pieder priekšsēdētājam. Iespēja atsevišķam tiesnesim noformēt dokumentu par nepiekrīšanu vairākuma viedoklim nav paredzēta.

Procedūra ir rakstiska un balstīta uz sacīkstes principu. Tomēr ar vēlēšanām saistītos strīdos lietas dalībnieki var sniegt mutvārdu paskaidrojumus. Turklāt lietas dalībniekiem vai to pārstāvjiem ir tiesības sniegt mutvārdu paskaidrojumus sēdē, kurā tiek izskatīti prejudiciāli jautājumi par konstitucionalitāti.

Atkarībā no prasības priekšmeta Konstitucionālās padomes jurisdikciju var iedalīt divās kategorijās.

Jurisdikcija aptver divu veidu jautājumus, kā aprakstīts turpmāk tekstā.

Tiesību aktu konstitucionalitātes pārbaude

Padome lemj par tiesību aktu atbilstību konstitūcijai *ex ante* (*contrôle de constitutionnalité préventif*) abstrakti, neskatot konkrētas situācijas. Parastiem tiesību aktiem vai starptautiskām saistībām šādu pārbaudi var veikt pēc izvēles, bet institucionāliem tiesību aktiem (*lois organiques*) un abu parlamenta palātu reglamentiem tā ir jāveic obligāti. Pārbaudi ierosina pēc parlamenta balsojuma, bet pirms tiesību akta izsludināšanas vai ratificēšanas, starptautisko saistību apstiprināšanas un katras parlamenta palātas reglamenta stāšanās spēkā. Gadījumos, kad pārbaude nav obligāta, to ierosina vai nu pēc politiskas amatpersonas (Valsts prezidenta, premjerministra, Nacionālās asamblejas vai Senāta priekšsēdētāja), vai pēc 60 deputātu vai 60 senatoru pieprasījuma (*saisine*).

Konstitucionalitātes pārbaudes izņēmuma kārtībā ieviesa 2010. gada 1. martā, stājoties spēkā noteikumam par “prejudiciālo jautājumu par konstitucionalitāti” (*question prioritaire de constitutionnalité*). Kopš minētā datuma ikviens prasītājs vai atbildētājs var tiesvedības laikā apstrīdēt tiesību normu, apgalvojot, ka tā neatbilst konstitūcijā garantētajām tiesībām un brīvībām. Konstitucionālā padome izskata šādu pieprasījumu vienīgi tad, ja tos ir iepriekš apstiprinājusi Valsts padome (*Conseil d'Etat*) vai Kasācijas tiesa (*Cour de Cassation*), kurām jāsniedz savs atzinums par to trīs mēnešu laikā.

Konstitucionālā padome lemj par to, kuram no varas atzariem ir jāreglamentē attiecīgais jautājums, proti, vai tas ir jādara likumdevējai varai ar leģislatīvu aktu, vai arī izpildvarai noteikumu veidā. Šādu pieprasījumu padomei var iesniegt attiecīgās parlamenta palātas (Nacionālās asamblejas vai Senāta) priekšsēdētājs vai valdība, kamēr notiek likumdošanas process par attiecīgo jautājumu, bet, ja likumdošanas process jau ir pabeigts, pie tās var vērsties premjerministrs, kurš uzskata, ka leģislatīvā akta vietā piemērotāki būtu valdības noteikumi.

Strīdi par vēlēšanām un referendumiem

Konstitucionālā padome lemj par Valsts prezidenta vēlēšanu un referendumu likumību un pasludina to rezultātus. Tā lemj arī par abu parlamenta palātu vēlēšanu likumību un pārbauda arī to, vai noteikumi par deputātu atbilstību un neatbilstību amatam ir likumīgi.

Pieprasījumus Konstitucionālajai padomei par vēlēšanu jautājumiem principā var iesniegt ikviens vēlētājs, un šādu pieprasījumu skaits ir ievērojami pieaudzis, kopš tika pieņemts tiesību akts par vēlēšanu izdevumiem un to kontroli, kurā noteikts, ka parlamenta un prezidenta vēlēšanu kandidātu sūdzības izskata Konstitucionālā padome.

Konsultāciju sniegšana

Pēc valsts vadītāja oficiāla pieprasījuma Konstitucionālā padome sniedz atzinumu par konstitūcijas 16. panta (par īpašām pilnvarām krīzes situācijā) izmantošanu un vēlāk arī par lēmumiem, kas ir pieņemti saskaņā ar to.

Turklāt valdība apspriež ar Konstitucionālo padomi tekstus, kas ir saistīti ar Valsts prezidenta vēlēšanu un referendumu organizēšanu.

Visus nolēmumus pieņem saskaņā ar vienotu formu, tajā ietverot:

atsauces uz piemērojamajām tiesību normām un procedūras posmiem;

pamatojumu punktus, kuros analizēti izmantotie argumenti, norādīti piemērojamie principi un sniegta atbilde uz pieprasījumu; un

punktos sadalītu rezolutīvo daļu, kurā ir izklāstīts pieņemtais lēmums.

Nolēmumi ir saistoši visām valsts, administratīvajām un tiesu iestādēm. Tos nekādi nevar pārsūdzēt. *Res judicata* princips attiecas ne vien uz nolēmuma rezolutīvo daļu, bet arī uz apsvērumiem, kas ir tā pamatā. Tomēr Konstitucionālajā padomē var iesniegt pieprasījumu par būtisku kļūdu labošanu.

Tiesību normu, kas ir atzīta par neatbilstošu konstitūcijai ar *ex ante* nolēmumu, nedrīkst ne izsludināt, ne piemērot.

Tiesību normu, kas ir atzīta par neatbilstošu konstitūcijai, izskatot prejudiciālo jautājumu par konstitucionalitāti, atceļ no Konstitucionālās padomes nolēmuma publicēšanas brīža vai no vēlāka datuma, ja tāds ir norādīts nolēmumā. Konstitucionālā padome nosaka nosacījumus un ierobežojumus tam, kādā mērā var apstrīdēt sekas, ko jau ir radījusi attiecīgās normas piemērošana.

Nolēmumiem, ko pieņem strīdos par vēlēšanām, var būt dažādas sekas, sākot ar vēlēšanu zīmju anulēšanu un beidzot ar vēlēšanu anulēšanu kopumā.

Nolēmumos var arī norādīt, ka kandidāts neatbilst prasībām un/vai ka vēlēta amatpersona ir jāatceļ no amata.

Nolēmumus izsniedz lietas dalībniekiem un publicē Francijas Republikas oficiālajā vēstnesī (*Journal officiel de la République française*); ja tas ir *ex ante* nolēmums, publicē arī parlamenta pieprasījumu un valdības apsvērumus.

Visi nolēmumi, ko Konstitucionālā padome ir pieņēmusi kopš tās dibināšanas, ir pieejami Konstitucionālās padomes tīmekļa vietnē.

Administratīvās tiesas

Administratīvo tiesu uzdevumi

Valsts pārvaldes iestāžu lēmumus var pārbaudīt no valsts pārvaldes neatkarīgas administratīvās tiesas (administratīvo un tiesas funkciju nošķiršana), kuras turklāt ir nodalītas no vispārējās jurisdikcijas tiesām (jurisdikcijas nodalīšana, *dualisme judiciaire*). Pārbaudes var veikt arī administratīvās iestādes, taču tādā gadījumā to lēmumus var iesniegt izskatīšanai tiesā.

Administratīvās tiesas (*tribunaux administratifs*) ir pirmās instances vispārējās administratīvās tiesu iestādes. Ir daudz dažādu specializēto administratīvo tiesu, tajā skaitā:

tiesu iestādes finanšu jautājumos (reģionālā revīzijas palāta (*chambre régionale des comptes*) un Revīzijas palāta (*Cour des comptes*));

Nacionālā tiesa patvēruma jautājumos (*Cour nationale du droit d'asile*);

dažādu nozaru disciplinārtiesas (Budžeta un finanšu disciplīnas tiesa, Tiesnešu augstākā padome, iestādes, kas izskata disciplinārlietas pret konkrētu profesiju pārstāvjiem, augstskolu tribunāli u. c.).

Parasti to spriedumus var pārsūdzēt administratīvajās apelācijas tiesās (*cours administratifs d'appel*), savukārt šo apelācijas tiesu spriedumus var kasācijas kārtībā pārsūdzēt Valsts padomē (*Conseil d'État*). Tādos gadījumos Valsts padome līdzīgi Kasācijas tiesai pārbauda vienīgi to, vai apstrīdētajos tiesu nolēmumos ir pareizi piemērota procedūra un tiesību normas, taču atsevišķos jautājumos, piemēram, attiecībā uz ministru pieņemtiem regulatīviem pasākumiem, Valsts padome ir gan pirmās, gan pēdējās instances tiesa.

Piekritības kolīzijas starp divām tiesu sistēmām izšķir Piekritības kolīzijas tiesa (*Tribunal des conflits*), kuras sastāvā vienādā skaitā ir Kasācijas tiesas un Valsts padomes locekļi.

Konstitucionālā padome uzrauga tiesību aktu atbilstību konstitūcijai, bet nepārbauda valsts pārvaldes iestāžu pieņemtos lēmumus vai rīcību.

Administratīvo tiesu iekšējā struktūra

Administratīvajās tiesās (pavisam 42) un administratīvajās apelācijas tiesās (pašlaik tādas ir 8, bet drīz tām pievienosies arī 9.) ir izveidotas nodaļas. Nodaļu skaits un specializācija atšķiras atkarībā no konkrētās tiesas locekļiem un tiesas vadītāja izvēlētajā iekšējās struktūras modeļa. Valsts padomē ar tieslietām nodarbojas vienīgi Strīdu nodaļa (*Section du contentieux*). Pārējās nodaļas nodarbojas ar administratīviem pienākumiem, nodrošinot Valsts padomes konsultatīvās funkcijas.

Strīdu nodaļai ir 10 apakšnodaļas, un katra no tām specializējas noteikta veida strīdos. Vispārējo administratīvo tiesību jautājumos spriedumu kopīgi pieņem 2 no šīm apakšnodaļām (9 locekļi); ja lieta ir sarežģītāka vai sensitīvāka, to var iztiesāt Strīdu nodaļas līmenī (tādā gadījumā sēdē piedalās apakšnodaļu priekšsēdētāji, Strīdu nodaļas priekšsēdētājs un tā vietnieki, t. i., 17 locekļi) vai Strīdu asamblejā (*Assemblée du contentieux*) (tad sēdē piedalās Valsts padomes nodaļu priekšsēdētāji un Valsts padomes priekšsēdētāja vietnieks, kurš to vada, t. i., 13 locekļi).

Administratīvo tiesu locekļu statuss

Administratīvo tiesu locekļus tradicionāli nedēvē par tiesnešiem (*magistrats*) nozīmē, kāda šim amata nosaukumam ir piešķirta Francijas konstitūcijā; to attiecinā tikai uz vispārējās jurisdikcijas tiesu locekļiem. Administratīvo tiesu locekļu darbu reglamentē vispārējie noteikumi par valsts ierēdņu darbu. Tieši tāpēc tiesību aktos, kuri attiecas uz administratīvo tiesu locekļiem, ilgu laiku nebija iekļauti īpaši, tikai viņiem vien paredzēti noteikumi, kas atšķirtos no tiem, ko piemēro citu kategoriju valsts ierēdņiem. Tomēr 20. gadsimta astoņdesmitajos gados noteikumi par administratīvo tiesu locekļu iecelšanu amatā tika pilnveidoti, lai stiprinātu to neatkarību.

Konstitucionālā padome 1980. gada 22. jūlija lēmumā atzina administratīvo tiesu pastāvēšanu un neatkarību, un šīs koncepcijas tagad ir iekļautas pamatprincipos, ko atzīst Francijas Republikas tiesību akti. Tādējādi administratīvo tiesu tiesneši ir ieguvuši īpašu statusu, kas garantē to neatkarību; konkrētāk — tos nevar atcelt no amata.

Turklāt kopš 2016. gada 20. aprīļa, kad pieņēma Likumu Nr. 2016-483 par amatpersonu darbību, tiesībām un pienākumiem, administratīvo tiesu un administratīvo apelācijas tiesu locekļi drīkst sevi saukt par tiesnešiem (*magistrats*) (Administratīvo tiesu kodeksa (*code de justice administrative*) L. 231-1. pants).

Vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešiem ir tikai viena organizācija (*corps*), savukārt administratīvo tiesu tiesnešiem ir divas dažādas organizācijas — viena apvieno Valsts padomes locekļus, bet otra — zemākā līmeņa administratīvo tiesu un administratīvo apelācijas tiesu locekļus.

Iepriekš noteikumi, ko piemēro administratīvo tiesu locekļiem, ilgu laiku bija iekļauti dažādos tiesību aktos, bet tagad tie ir apkopoti Administratīvo tiesu kodeksā.

Juridiskās datubāzes par šiem tematiem

Juridiskās datubāzes Francijā ir pieejamas internetā kā publiski pakalpojumi. Tīmekļa vietnē <https://www.legifrance.gouv.fr/> ir pieejamas:

datubāze *JADE* — Valsts padomes un Piekritības kolīzijas tiesas nolēmumi, administratīvo apelācijas tiesu nolēmumi un atsevišķi administratīvo tiesu nolēmumi;

datubāze *CONSTIT* — Konstitucionālās padomes nolēmumi.

Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve datubāzei ir bez maksas.

Īss satura apraksts

Datubāzē *JADE* ir 230 000 nolēmumu, un katru gadu tai pievieno vēl 12 000 nolēmumu, savukārt datubāzē *CONSTIT* ir apkopoti 3500 nolēmumi, un katru gadu to papildina ar 150 nolēmumiem.

Noderīgas saites

Tiesu piekritība — Francija

Lapa atjaunināta: 12/05/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Horvātija

Specializētās tiesas ir komercietišas un administratīvās tiesas kā pirmās instances tiesas un Horvātijas Republikas Augstā likumpārkāpumu tiesa, Horvātijas Republikas Augstā komercietišas un Horvātijas Republikas Augstā administratīvā tiesa kā otrās instances tiesas.

Specializēto tiesu tiesvedības jomas

Komercietišas

Horvātijas Republikā ir deviņas komercietišas (Zagrebā, Splitā, Rijekā, Osijekā, Bjelovarā, Varaždinā, Zadarā, Pazinā un Dubrovnikā), kuras:

Iemj par civiltiesiskiem un bezstrīdus jautājumiem, kad to paredz īpašs likums;

veic reģistrāciju un uztur tiesas reģistrus;

lemj par pieteikumiem saistībā ar uzņēmuma dibināšanu, darbību un likvidēšanu;

lemj par bankrota procedūras pieteikumiem un veic procedūras pirms maksātnespējas un bankrota procedūras;

lemj par ierakstiem Kuģu un jahtu reģistrā tajās lietās, kas komercietības jurisdikcijā deleģētas saskaņā ar Jūras kodeksu, par kuģu īpašnieku atbildības ierobežošanu un sūdzībām attiecībā uz vispārējās avārijas likvidācijas pēdējo posmu, ja vien attiecīgajā gadījumā likumā nav paredzēts citādi;

veic procedūras saistībā ar ārvalstu tiesu nolēmumu atzīšanu, kā arī šķīrējtiesu nolēmumiem attiecībā uz komercstrīdiem;

nodrošina pierādījumus procedūrās, kuras ietilpst to jurisdikcijā;

piemēro aizsardzības pasākumus procedūrās un saistībā ar procedūrām, kuras ietilpst to jurisdikcijā;

sniedz starptautisko tiesisko palīdzību pierādījumu vākšanā komercietībās;

pilda citus likumā noteiktos pienākumus.

 Komerctiesas Horvātijas Republikā

Administratīvās tiesas

Horvātijas Republikā ir četras administratīvās tiesas – Zagrebā, Splitā, Rijekā un Osijekā, kuras:

izskata prasības pret iestāžu – publisko tiesību subjektu individuāliem lēmumiem;

izskata prasības pret iestāžu – publisko tiesību subjektu darbību;

izskata prasības par nespēju pieņemt individuālus lēmumu un/vai iestādes – publisko tiesību subjekta bezdarbību likumā noteiktajā termiņā;

izskata prasības pret administratīviem nolīgumiem un administratīvo nolīgumu izpildi;

izskata citus likumā noteiktos gadījumus.

 Administratīvās tiesas Horvātijas Republikā

Horvātijas Republikas Augstā likumpārkāpumu tiesa

lemj par vispārējiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem pret vietējo tiesu lēmumiem likumpārkāpumu lietās un publisko tiesību subjektu lēmumiem pirmās instances likumpārkāpumu procedūrās, kad to paredz īpašs likums;

risina jurisdikcijas kolīzijas starp vietējām tiesām likumpārkāpumu lietās;

lemj par ārkārtas tiesiskās aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz galējiem un saistošiem lēmumiem par likumpārkāpumu, kad to paredz īpašs likums;

lemj par apelācijas sūdzībām likumpārkāpumu lietās, kas ir tās jurisdikcijā, starptautiskās tiesu iestāžu sadarbības ietvaros ar Eiropas Savienības dalībvalstīm;

pārtrauga, vai likumpārkāpumu lietu tiesneši pienācīgi pilda savus pienākumus;

pilda citus likumā noteiktos pienākumus.

Horvātijas Republikas Augstā likumpārkāpumu tiesa

Ulica Augusta Šenoe 30

10 000 Zagreb

Tālr.: +385 1 480 75 10

fakss: +385 1 461 12 91

e-pasts: predsjudnik@vpsrh.pravosudje.hr

 <http://sudovi.pravosudje.hr/VPSRH/>

Horvātijas Republikas Augstā komercietiesa

lemj par apelācijas sūdzībām pret lēmumiem, kurus pirmajā instancē pieņēmušas komercietības;

risina teritoriālās jurisdikcijas kolīzijas starp komercietībām un lemj par jurisdikcijas nodošanu starp komercietībām;

pilda citus likumā noteiktos pienākumus.

Horvātijas Republikas Augstā komercietiesa

Berislavičeva 11

10 000 Zagreb

Tālr.: +385 1 489 68 88

fakss: +385 1 487 23 29

 <http://www.vtsrh.hr/>

Horvātijas Republikas Augstā administratīvā tiesa

lemj par apelācijas sūdzībām pret administratīvo tiesu spriedumiem un pārsūdzamiem lēmumiem;

lemj par vispārējo tiesību aktu likumību;

lemj par jurisdikcijas kolīzijām starp administratīvajām tiesām;

lemj citos likumā noteiktos gadījumos.

Horvātijas Republikas Augstā administratīvā tiesa

Frankopanska 16

10 000 Zagreb

Tālr.: +385 1 480 78 00

fakss: +385 1 480 79 28

 <http://www.upravnisudrh.hr/>

Lapa atjaunināta: 20/05/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Itālija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Itālijā.

Specializētās tiesas — levads

Itālijas tiesu sistēma tiek pārvaldīta Itālijas tautas vārdā, un saskaņā ar Itālijas Konstitūciju tiesas reglamentē tikai likums. Saskaņā ar Konstitūcijas 102. pantu tiesu varu īsteno parastās tiesas, kas izveidotas un tiek reglamentētas ar noteikumiem par tiesu sistēmu; tas nozīmē, ka nevar izveidot ārkārtas vai īpašas tiesas (izņemot tādas, kas ir skaidri paredzētas). Var izveidot tikai specializētas parasto tiesu palātas, piedaloties arī kvalificētiem pilsoņiem, kuri nav tiesu varas pārstāvji. Tomēr Konstitūcijā ir paredzētas tiesas, kas nav tiesu sistēmas daļa (parastās tiesas).

Specializētās tiesas

Attiecībā uz civiltiesību lietām (šā jēdziena plašākajā nozīmē) Itālijas tiesas ir sadalītas “parastajās” un “administratīvajās” tiesās. **Administratīvo** tiesu jurisdikcijā ir aizsargāt likumīgās intereses un — konkrētās tiesību aktos noteiktās jomās — individuālās tiesības pret valdības departamentiem — administratīvās tiesas ir Administratīvā apgabaltiesa (*Tribunale Amministrativo Regionale* — *TAR*), kas ir pirmās instances tiesa, un Valsts Padome (*Consiglio di Stato*), kas ir apelācijas tiesa. Parastajām tiesām ir jurisdikcija lietās, kas saistītas ar “individuālajām tiesībām”; administratīvajām tiesām ir jurisdikcija lietās, kas saistītas ar “likumīgajām interesēm”. Administratīvās tiesas kodekss (*codice di giustizia amministrativa*), kurā arī uzskaitīti jurisdikcijas veidi, ir ietverts Likumdošanas dekrētā Nr. 104/2010 (*decreto legislativo n. 104 del 2010*). **Administratīvās tiesas kodekss** (*CGA*) ir pieejams bez maksas franču, angļu un vācu valodā.

Cita tiesas iestāde ir **Revīzijas palāta** (*Corte dei conti*). Tai ir jurisdikcija lietās, kas saistītas ar valsts uzskaiti, un citās tiesību aktos noteiktās lietās. Grāmatvedības tiesas kodekss (*codice di giustizia contabile*) ir ietverts Likumdošanas dekrētā Nr. 174/2016 (*decreto legislativo n. 174 del 2016*). Itālijā ir arī **nodokļu tiesas**, un to reglaments ir noteikts Likumdošanas dekrētā Nr. 546/1992 (*decreto legislativo n. 546 del 1992*). Jurisdikcija nodokļu lietās ir provinču nodokļu tiesām (*Commissioni Tributarie Provinciali* — *CTP*), kas ir pirmās instances tiesas, un nodokļu apgabaltiesām (*Commissioni Tributarie Regionali* — *CTR*), kas ir apelācijas tiesas. Nodokļu tiesu jurisdikcijā ir izskatīt visus strīdus saistībā ar nodokļiem neatkarīgi no to raksturojuma vai nosaukuma, tostarp reģionāliem, provinču un municipāliem nodokļiem un iemaksām, ko veic Itālijas Veselības valsts dienestam (*Servizio sanitario nazionale*), virsnodokļiem un papildu nodokļiem, saistītajām sankcijām, kā arī procentu maksājumiem un jebkādām citām papildu nodevām. Specializēto tiesu spriedumus var pārsūdzēt, iesniedzot pārsūdzību Augstākajā kasācijas tiesā (*Corte Suprema di Cassazione*) (Konstitūcijas 111. pants). Lapa atjaunināta: 18/01/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Kipra

Kipras Republikā ir šādas specializētās tiesas:

Administratīvā tiesa (*Διοικητικό Δικαστήριο*)

Ģimenes lietu tiesas (*Οικογενειακά Δικαστήρια*)

Darba strīdu tiesa (*Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών*)

Nomas pārraudzības tiesa (*Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων*)

Starptautiskās aizsardzības administratīvā tiesa (*Διοικητικό Δικαστήριο Διεθνούς Προστασίας*)

Militārā tiesa (*Στρατιωτικό Δικαστήριο*)

Specializētās tiesas

Administratīvā tiesa (*Διοικητικό Δικαστήριο*)

Saskaņā ar Konstitūcijas 146. pantu Administratīvās tiesas ekskluzīvā jurisdikcijā ir izskatīt pirmajā instancē apelācijas sūdzības par visiem administratīvās pilnvaras īstenojošo personu vai iestāžu lēmumiem, darbību vai bezdarbību. Administratīvā tiesa var atcelt jebkuru izpildāmu administratīvo aktu, kas pieļauj pilnvaru pārkāpumus vai ļaunprātīgu varas izmantošanu vai kas ir pretrunā tiesību aktiem vai Konstitūcijai. Ja apelācijas sūdzība ir saistīta ar nodokļu jautājumu vai starptautiskās aizsardzības procesu, šī tiesa var kopumā vai daļēji grozīt attiecīgo lēmumu vai aktu.

Ģimenes lietu tiesas (*Οικογενειακά Δικαστήρια*)

Ģimenes lietu tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija laulības šķiršanas lietās un strīdos par bērnu aizgādību, uzturīdzekļiem un īpašumiem, ja laulātie ir Grieķijas pareizticīgo baznīcas locekļi.

Ja puses pieder pie kādas no Kipras pārejām reliģiskajām grupām, t. i., armēņu katoļiem, maronītiem vai Romas katoļiem, jurisdikcija minētajos jautājumos ir Reliģisko grupu ģimenes lietu tiesai.

Kiprā ir trīs ģimenes lietu tiesas, kuru jurisdikcija aptver Nikosiju un Kireniju, Limasolu un Pafu, kā arī Larnaku un Famagustu. Kiprā ir arī viena Reliģisko grupu ģimenes lietu tiesa, kas atrodas Nikosijā.

Ģimenes lietu tiesā tiesnesis izskata lietas vienpersoniski, izņemot laulības šķiršanas pieteikumus, ko izskata kolēģija trīs tiesnešu sastāvā.

Darba strīdu tiesa (*Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών*)

Darba strīdu tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija visos ar nodarbinātības pārtraukšanu saistītajos darba strīdos, piemēram, strīdos par kompensācijām nepamatotas atlaišanas gadījumos (ja prasības apmērs pārsniedz divu gadu algai līdzvērtīgu summu, lietu izskata apgabaltiesa), atlaišanas pabalstiem, atlaišanas kompensācijām un ar darba līgumiem saistītos strīdos, piemēram, par uzkrāto algu, ikgadējo atvaļinājumu, t. s. trīspadsmito algu vai prēmijām. Darba strīdu tiesai ir jurisdikcija arī ar Maternitātes aizsardzības likumu (*Ο περί Προστασίας της Μητρότητας Νόμος*) saistītās civilprasībās, lietās par nevienlīdzīgu attieksmi un seksuālu uzmākšanos darbavietā un strīdos starp pensiju fondiem (*Ταμεία Πρόνοιας*) un to dalībniekiem.

Darba strīdu tiesas sastāvā ir priekšsēdētājs, kas ir Kipras Tieslietu dienesta (*Δικαστική Υπηρεσία της Δημοκρατίας*) tiesnesis, un divi piesēdētāji, ko ieceļ saskaņā ar darba devēju un darba ņēmēju pārstāvju ieteikumu. Piesēdētāji piedalās tiesas sēdēs tikai ar padomdevēja tiesībām.

Pašlaik Kiprā ir trīs darba strīdu tiesas — Nikosijā, Limasolā un Larnakā.

Nomas pārraudzības tiesa (*Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων*)

Nomas pārraudzības tiesai ir jurisdikcija strīdos par iznomātu īpašumu īpašumtiesību atgūšanu, taisnīgas nomas maksas noteikšanu un citos saistītos vai papildu jautājumos.

Katras nomas pārraudzības tiesas sastāvā ir priekšsēdētājs, kas ir profesionāls tiesnesis, un divi citi tiesneši, ko ieceļ nomnieku un īpašnieku pārstāvji. Abi šie tiesneši piedalās tiesas sēdēs tikai ar padomdevēja tiesībām. Šai tiesai ir divas palātas.

Starptautiskās aizsardzības administratīvā tiesa (*Διοικητικό Δικαστήριο Διεθνούς Προστασίας*)

Starptautiskās aizsardzības administratīvās tiesas ekskluzīvā jurisdikcijā ir bēgļu patvēruma pieteikuma izskatīšana pirmajā instancē saskaņā ar Likumu par bēgļiem, kas pieņemts saskaņā ar Konstitūcijas 146. pantu, vai sūdzību par bezdarbību saskaņā ar minēto likumu izskatīšana.

Militārā tiesa (*Στρατιωτικό Δικαστήριο*)

Militārās tiesas jurisdikcijā neatkarīgi no pasludinātā sprieduma ir likumpārkāpumi, ko izdarījušas militārpersonas, pārkāpjot Militāro kriminālkodeksu (*Στρατιωτικός Ποινικός Κώδικας*), Likumu par nacionālo gvardi (*Ο περί Εθνικής Φρουράς Νόμος*), Kriminālkodeksu (*Ποινικός Κώδικας*) vai citus likumus. Izņēmuma kārtā Militārā tiesa saskaņā ar Militāro kriminālkodeksu vai citiem likumiem var tiesāt arī privātpersonas.

Ja apsūdzētais ir virsnieks, kam ir pulkveža vai augstāka dienesta pakāpe, Militārās tiesas sastāvs ir tāds pats kā Zvērināto tiesai.

Militārās tiesas priekšsēdētājs ir Kipras Tieslietu dienesta tiesnesis. Tiesā darbojas divi tiesas piesēdētāji, kas ir militārpersonas un ko ieceļ Augstākā tiesu padome.

Juridiskās datubāzes

Oficiāla juridiskā datubāze vēl nav izveidota. Ir vairākas privātas juridiskās datubāzes, no kurām dažas piedāvā pakalpojumus reģistrētiem lietotājiem, bet citas ir brīvi pieejamas.

Šajās datubāzēs ir iekļauta informācija par tiesu spriedumiem un primārajiem tiesību aktiem.

Lapa atjaunināta: 10/07/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Latvija

Šajā sadaļā sniegts pārskats par specializētajām tiesām Latvijā.

Specializētās tiesas

Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Konstitucionālā tiesa)

Atbilstoši **Latvijas Republikas Satversmei** (turpmāk – Satversme) Latvijā pastāv **Satversmes tiesa**, kas ir neatkarīga tiesu varas institūcija un kas likumā noteiktās kompetences ietvaros izskata lietas un citu normatīvo aktu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesa ir tiesīga atzīt par spēkā neesošiem likumus un citus aktus vai to daļas.

Saskaņā ar **Satversmes tiesas likuma** 16. pantu Satversmes tiesa **izskata lietas par:**

likumu atbilstību Satversmei;

Latvijas parakstīto vai noslēgto starptautisko līgumu (arī līdz attiecīgo līgumu apstiprināšanai Saeimā (parlamentā)) atbilstību Satversmei;

citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem);

citu Saeimas, Ministru kabineta, Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētāja un Ministru prezidenta aktu (izņemot administratīvos aktus) atbilstību likumam; tādu rīkojumu atbilstību likumam, ar kuriem Ministru kabineta pilnvarotais ministrs ir apturējis pašvaldības domes pieņemtos lēmumus;

Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi.

Satversmes tiesā ir septiņi tiesneši, ko ar Saeimas deputātu balsu vairākumu (vismaz 51 balsi) apstiprina Saeima. Trīs tiesnešus apstiprina pēc vismaz desmit Saeimas deputātu priekšlikuma, divus — pēc Ministru kabineta priekšlikuma, un vēl divus — pēc Augstākās tiesas plēnuma (kopsapulces) priekšlikuma. Augstākās tiesas plēnums izraugās Satversmes tiesas tiesnešu amata kandidātus no Latvijas Republikas tiesnešu vidus.

Satversmes tiesa nav tiesīga ierosināt lietas pēc savas iniciatīvas; tā izskata lietas tikai pēc likumā noteiktu personu pieteikuma.

Tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu par likumu un Latvijas parakstīto vai noslēgto starptautisko līgumu (arī līdz attiecīgo līgumu apstiprināšanai Saeimā) atbilstību Satversmei, citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem), kā arī Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi ir:

Valsts prezidentam;

Saeimai;

ne mazāk kā divdesmit Saeimas deputātiem;

Ministru kabinetam;

ģenerālprokuroram;

Valsts kontroles padomei;

pašvaldības domei;

tiesībsargam, ja institūcija vai amatpersona, kas izdevusi apstrīdēto aktu, nav tiesībsarga norādītajā termiņā novērsusi konstatētos trūkumus;

tiesai, izskatot civillietu, krimināllietu vai administratīvo lietu;

zemesgrāmatu nodaļas tiesnesim, veicot nekustamā īpašuma ierakstīšanu vai ar to saistīto tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā;

personai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā;

Tieslietu padomei likumā noteiktās kompetences ietvaros.

Tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu par citu Saeimas, Ministru kabineta, Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētāja un Ministru prezidenta aktu, izņemot administratīvos aktus, atbilstību likumam ir:

Valsts prezidentam;

Saeimai;

ne mazāk kā divdesmit Saeimas deputātiem;

Ministru kabinetam;

Tieslietu padomei likumā noteiktās kompetences ietvaros.

Tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu par tāda rīkojuma atbilstību likumam, ar kuru Ministru kabineta pilnvarotais ministrs ir apturējis pašvaldības domes pieņemto lēmumu ir attiecīgajai domei.

Lietas par likumu, Ministru kabineta normatīvo aktu atbilstību Satversmei, Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi, Latvijas parakstīto vai noslēgto starptautisko līgumu (arī līdz attiecīgo līgumu apstiprināšanai Saeimā) un citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību Satversmei Satversmes tiesa izskata pilnā sastāvā. Pārējās lietas izskata trīs tiesnešu kolēģija, ja Satversmes tiesa nav lēmusi citādi.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un stājas spēkā pasludināšanas brīdī. Satversmes tiesas spriedums un tajā sniegtā attiecīgās tiesību normas interpretācija ir obligāta visām valsts un pašvaldību institūcijām (arī tiesām) un amatpersonām, kā arī fiziskajām un juridiskajām personām.

Tiesību norma, kuru Satversmes tiesa atzinusi par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai, uzskatāma par spēkā neesošu no Satversmes tiesas sprieduma publicēšanas dienas, ja Satversmes tiesa nav noteikusi citādi. Ja Satversmes tiesa par neatbilstošu Satversmei atzinusi kādu Latvijas parakstītu vai noslēgtu starptautisku līgumu, Ministru kabinetam ir pienākums nekavējoties gādāt par grozījumiem šajā līgumā, šā līguma denonsēšanu, tā darbības apturēšanu vai pievienošanās atsaukšanu.

Ekonomisko lietu tiesa

Atbilstoši likumā “Par tiesu varu” ietvertajam regulējumam, Civilprocesa likumā un Kriminālprocesa likumā noteiktu lietu izskatīšanai pirmajā instancē ir izveidota Ekonomisko lietu tiesa, kura atrodas Rīgā un kuras darbības teritorija ir visa Latvijas Republikas teritorija.

Ekonomisko lietu tiesas kompetence **Civillietās** ir:

prasības, kas izriet no pārapdrošināšanas līgumiem;

prasības, kas izriet no ieguldījumu pakalpojumu vai ieguldījumu blakuspakalpojumu līgumiem;

Eiropas Savienības dalībvalstu ieguldītāju prasības pret Latvijas valsti par ieguldījumu aizsardzību;

prasības, kas izriet no koncernu tiesiskajām attiecībām;
prasības, kas izriet no kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) savstarpējām tiesiskajām attiecībām;
prasības, kas izriet no finanšu nodrošinājuma līgumiem;
prasības, kas izriet no kapitālsabiedrību darījumiem ar saistītajām personām Komerclikuma un Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē;
prasības, kas izriet no uzņēmumu pārejas un sabiedrības reorganizācijas, izņemot darbinieku prasījumus;
prasības, kas izriet no līgumsaistībām starp būvniecības procesa dalībniekiem, tajā skaitā ar apakšuzņēmējiem, attiecībā uz tādas otrās un trešās grupas būves būvniecību, kuras realizācijai nepieciešama būvatļauja, izņemot atsevišķas viena dzīvokļa vai divu dzīvokļu dzīvojamās mājas un ar to funkcionāli saistīto būvju būvniecību;
prasības par konkurences tiesību pārkāpumiem;
prasības par kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) sapulces lēmumiem;
pieteikumus par kredītiestāžu likvidāciju un maksātnespēju.

Savukārt, Ekonomisko lietu tiesas kompetence **Krimināllietās** ir:

masveida iznīcināšanas ieroču izgatavošanas, glabāšanas, pārvietošanas, lietošanas un izplatīšanas finansēšana, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 73.1panta otrās daļas;

terorisms, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 79.2 panta otrās daļas;

noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana (Krimināllikuma 195. pants);

neatļauta labuma pieņemšana, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 198. panta otrās, trešās vai ceturrtās daļas;

komerciālā uzpirkšana, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 199. panta otrās daļas;

kukuļņemšana, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 320. panta trešās vai ceturrtās daļas;

kukuļa piesavināšanās, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 321. panta otrās, trešās vai ceturrtās daļas;

starpniecība kukuļošanā, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 322. panta otrās daļas;

kukuļdošana, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 323. panta otrās vai trešās daļas;

tirgošanās ar ietekmi, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 326.1 panta otrās daļas;

prettiesiska labumu pieprasīšana un pieņemšana, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 326.2 panta otrās daļas;

prettiesiska labumu došana, ja atbildība par to izriet no Krimināllikuma 326.3 panta otrās daļas.

Apelācijas kārtībā pārsūdzētu Ekonomisko lietu tiesas nolēmumu izskata Rīgas apgabaltiesa.

Juridiskās datubāzes

Datubāzes nosaukums un URL

 Satversmes tiesas lietas (meklēšana)

Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve ir **bez maksas**.

Datubāzes saturs īsumā

Datubāzē publicēti Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumi.

Papildu informācija

Datubāzes meklēšanas saskarne un spriedumi pieejami latviešu un angļu valodā.

Saites

 Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Konstitucionālā tiesa)

Lapa atjaunināta: 28/04/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Lietuva

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par Lietuvas specializētajām tiesām.

Specializētās tiesas

 Lietuvas Republikas Konstitucionālā tiesa (*Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas*) nodrošina **Konstitūcijas** ieviešanu tiesību sistēmā. Tiesa izskata jautājumus saistībā ar atbilstību Konstitūcijai, lemjot, vai parlamenta akti un citi normatīvie akti atbilst Konstitūcijai un vai Republikas Prezidenta vai valdības pieņemtie tiesību akti atbilst Konstitūcijai.

Administratīvās tiesas

Lietuvā ir sešas administratīvās tiesas:

Lietuvas Augstākā administratīvā tiesa (*Lietuvos Vyriausiasis administracinis teismas*),

piecas reģionālās administratīvās tiesas.

Augstākā administratīvā tiesa

 Augstākā administratīvā tiesa (*Vyriausiasis administracinis teismas*) ir pirmā un galīgā instance administratīvām lietām, kas ietilpst tās jurisdikcijā saskaņā ar likumu. Tiesas izskata apelācijas sūdzības, kas iesniegtas pret administratīvo apgabaltiesu lēmumiem, nolēmumiem un pavēlēm, un pret reģionālo tiesu nolēmumiem lietās, kuras saistītas ar administratīviem pārkāpumiem.

Augstākā administratīvā tiesa arī izskata lūgumus vēlreiz caurskatīt pabeigtas administratīvas lietas, to skaitā administratīvo pārkāpumu lietas likumā noteiktajās jomās. Augstākā administratīvā tiesa ir izstrādājusi vienotu praksi likumu un citu normatīvo aktu interpretēšanai un piemērošanai.

Reģionālās administratīvās tiesas (*apygardų administraciniai teismai*)

Reģionālās administratīvās tiesas ir īpašas jurisdikcijas tiesas. Tās izskata sūdzības (prasības) par valsts un vietējās administrācijas iestāžu darbību, pārkāpumiem vai nolaidību (pienākumu nepildīšanu).

Reģionālās administratīvās tiesas izskata strīdus **valsts pārvaldes** jomā un nodarbojas ar jautājumiem, kas saistīti ar regulējošo administratīvo dokumentu tiesiskumu, nodokļu strīdiem u.tml.

Pirms vērsšanās administratīvajā tiesā atsevišķus valsts pārvaldes institūciju izdotus juridiskus dokumentus vai veiktos pasākumus var izskatīt pirmstiesas kārtībā. Šādā gadījumā strīdus izskata attiecīgo pašvaldību valsts administratīvo strīdu komisijas, rajona administratīvo strīdu komisijas un **Galvenā administratīvo strīdu komisija** (*Vyriausioji administracinių ginčų komisija*).

Lapa atjaunināta: 07/04/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Luksemburga

Šajā sadaļā pieejams pārskats par specializēto tiesu organizāciju Luksemburgā.

Specializētās tiesas vispārējās jurisdikcijas tiesu sistēmā

Sociālās apdrošināšanas arbitražas padome un Sociālās apdrošināšanas apelācijas padome

Visus **strīdus sociālās apdrošināšanas jomā**, kas attiecas uz dalību apdrošināšanas sistēmā vai pienākumu tikt apdrošinātam, iemaksām, soda naudām un izmaksām, izņemot tos, kuri minēti Sociālās apdrošināšanas likuma (*Code des assurances sociales*) 317. pantā vai kuri attiecas uz šā likuma 147. un 148. pantu, izskata Sociālās apdrošināšanas arbitražas padome (*Conseil arbitral des assurances sociales*) un apelācijas kārtībā — Sociālās apdrošināšanas apelācijas padome (*Conseil supérieur de la sécurité sociale*). Lēmumus, kurus pēdējā instancē pieņem Arbitražas padome, kā arī Apelācijas padomes spriedumus var pārsūdzēt atbilstīgi tiesiskajām normām Kasācijas tiesā (*Cour de cassation*).

Administratīvo tiesu iestāžu sistēma

Administratīvā tiesa

Ja likumā nav noteikts citādi, apelācijas sūdzības par nolēmumiem, kurus pieņēmis Administratīvais tribunāls (*Tribunal administratif*), pildot tā **funkciju atcelt** individuālus administratīvos aktus vai reglamentējošus administratīvos aktus, var iesniegt Administratīvajā tiesā (*Cour administrative*), kura atrodas Luksemburgā. Administratīvā tiesa apelācijas kārtībā un **pēc būtības** piedalās arī tiesvedībā, kurā apstrīd citu administratīvo tiesu nolēmumus, kuras ir izskatījušas pieteikumus par tiesas nolēmumu atcelšanu, ja šī jurisdikcija attiecīgajām tiesām ir piešķirta ar īpašiem tiesību aktiem.

Visiem advokātiem, kuriem ir tiesības īstenot pārstāvību Luksemburgas Lielhercogistes tribunālos, ir arī tiesības pārstāvēt personu Administratīvajā tiesā.

Tomēr tikai advokātu kolēģiju (*conseils des ordres des avocats*) ik gadu sagatavotajā "I sarakstā reģistrētajiem advokātiem" ir tiesības veikt sagatavošanas un procesuālos pasākumus (tiesisko pārstāvību).

Administratīvajā tiesā valsti pārstāv valsts amatpersona vai advokāts.

Administratīvais tribunāls

Administratīvais tribunāls (*Tribunal administratif*), kas atrodas Luksemburgā, izskata sūdzības, kas saistītas ar kompetences trūkumu, pilnvaru pārsniegšanu un amata pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu, privāto interešu aizsardzībai paredzēto normatīvo aktu pārkāpumiem vai formas prasību neievērošanu, kā arī **par** visiem **administratīvajiem lēmumiem**, attiecībā uz kuriem likumi un noteikumi neparedz citu tiesību aizsardzības līdzekli, un par reglamentējoša rakstura administratīvajiem aktiem neatkarīgi no iestādes, kura tos ir izdevusi. Tas parasti izskata arī strīdus par tiešajiem nodokļiem un pašvaldību nodokļiem un nodevām.

Administratīvā tribunāla nolēmumus apelācijas kārtībā var pārsūdzēt Administratīvajā tiesā.

Administratīvais tribunāls pēc būtības izskata sūdzības par Tiešo nodokļu pārvaldes (*Administration des contributions directes*) direktora lēmumiem gadījumos, kad attiecīgajos likumos paredzēts šāds tiesību aizsardzības līdzeklis.

Citas specializētās tiesas

Konstitucionālā tiesa

Konstitucionālā tiesa (*Cour Constitutionnelle*), pasludinot spriedumus, lemj par **likumu atbilstību Konstitūcijai**; izņēmums ir likumi, ar kuriem apstiprina starptautiskos līgumus.

Kad kāda puse vispārējās jurisdikcijas tiesā vai administratīvā tiesu iestādē ierosina jautājumu par kāda likuma atbilstību Konstitūcijai, minētajai tiesai ir pienākums vērsties Konstitucionālajā tiesā, izņemot gadījumus, kad tā uzskata, ka: a) lēmums par ierosināto jautājumu nav nepieciešams sprieduma pasludināšanai attiecīgajā lietā, b) jautājumam trūkst pamatojuma, c) Konstitucionālā tiesa jau ir lēmusi par šādu jautājumu.

Konstitucionālās tiesas sastāvā ir Augstākās tiesas (*Cour supérieure de justice*) priekšsēdētājs, Administratīvās tiesas priekšsēdētājs, divi Kasācijas tiesas padomnieki un pieci tiesneši, ko lielhercogs ieceļ pēc Augstākās tiesas un Administratīvās tiesas kopēja priekšlikuma. Konstitucionālajā tiesā ir viena palāta ar pieciem tiesnešiem.

Juridiskās datubāzes par šiem jautājumiem

Skatīt [sadaļu par tiesu iestādēm](#) Tieslietu ministrijas tīmekļvietnē.

Vai piekļuve datu bāzēm ir bezmaksas?

Jā, piekļuve datu bāzēm ir **bez maksas**.

Īss satura apraksts

Skatīt [Sociālās apdrošināšanas arbitražas padomes un apelācijas padomes](#) tīmekļvietni.

Skatīt [administratīvo tiesu iestāžu](#) tīmekļvietni.

Skatīt [Konstitucionālās tiesas](#) tīmekļvietni.

Saites

 [Tieslietu ministrija](#)

Lapa atjaunināta: 20/05/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Ungārija

Šajā nodaļā sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Ungārijā.

Specializētās tiesas

Administratīvās tiesas un darba strīdu tiesas

Ungārijas Pamatlikumā ir noteikts, ka tiesu sistēma ir daudzlīmeņu struktūra, un paredzēta *speciālo tiesu izveide noteikta veida lietu izskatīšanai. Tiesu sistēmā specializētās tiesas ir administratīvās un darba strīdu tiesas (közizgatási és munkaügyi bíróságok)*.

Administratīvās un darba strīdu tiesas darbojas kopš 2013. gada 1. janvāra. Pirms tam šo tiesu uzdevumus veica darba strīdu tiesas un vispārējās tiesas.

Administratīvās un darba strīdu tiesas kā pirmās instances tiesas izskata lietas, kas attiecas uz administratīvajiem lēmumiem vai darba tiesiskajām attiecībām un līdzīgām tiesiskām attiecībām, kā arī citas lietas, kas tām piekritīgas saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Vispārējās tiesas vai Augstākā tiesa (*Kúria*) attiecībā uz tiesiskuma pārbaudi darbojas kā otrās instances tiesas.

Konstitucionālā tiesa (*Alkotmánybíróság*)

Konstitucionālā tiesa ir neatkarīga un no tiesu sistēmas atdalīta iestāde.

Konstitucionālā tiesa ir galvenā iestāde Pamatlikuma aizsardzībai, un tā atrodas Budapeštā.

Konstitucionālā tiesa sastāv no 15 locekļiem, kurus uz divpadsmit gadiem ievēl ar Ungārijas parlamenta locekļu divu trešdaļu vairākumu. Ar parlamenta locekļu divu trešdaļu balsu vairākumu no tiesas locekļu vidus ievēl arī tiesas priekšsēdētāju. Priekšsēdētāja pilnvaru termiņš ilgst, līdz beidzas viņa amata pilnvaru termiņš kā Konstitucionālās tiesas tiesnesim. Konstitucionālās tiesas tiesnešiem ir aizliegts būt par politisko partiju biedriem vai iesaistīties politiskās darbībās. Tiesību pamataktos ir paredzēti sāki izstrādāti noteikumi par Konstitucionālās tiesas jurisdikciju, organizāciju un darbību:

- pārbaudīt tādu normatīvo aktu, kuri ir pieņemti, bet vēl nav izsludināti, atbilstību konstitūcijai;
- pēc tiesneša iniciatīvas pārbaudīt noteiktā lietā piemērojamo tiesību aktu atbilstību konstitūcijai;
- pamatojoties uz konstitucionālo sūdzību, pārbaudīt noteiktā lietā piemērojamo tiesību aktu atbilstību konstitūcijai;
- pamatojoties uz konstitucionālo sūdzību, pārbaudīt tiesu nolēmumu atbilstību konstitūcijai;
- pārbaudīt tiesību aktu atbilstību konstitūcijai pēc valdības, ceturtdaļas parlamenta locekļu vai Pamattiesību komisāra ierosinājuma (*alapvető jogok biztosa*);
- pārbaudīt tiesību aktu atbilstību starptautiskajiem līgumiem;
- izpildīt citas pilnvaras un pienākumus, kas noteikti Pamatlikumā vai citos tiesību pamataktos.

Īstenojot savas pilnvaras saskaņā ar "b", "c" un "d" punktu, Konstitucionālā tiesa atceļ normatīvos aktus un citus tiesību aktus, kuri ir pretrunā ar Pamatlikumu;

Īstenojot savas pilnvaras saskaņā ar "d" punktu, Konstitucionālā tiesa atceļ tiesu nolēmumus, kas ir pretrunā ar Pamatlikumu;

Īstenojot savas pilnvaras saskaņā ar "f" punktu, Konstitucionālā tiesa var atcelt normatīvos aktus un citus tiesību aktus, kuri ir pretrunā ar starptautiskiem līgumiem;

vai piemērot tiesiskās sekas, kas noteiktas tiesību pamataktos.

Juridiskā datubāze

Papildinformāciju var iegūt [Ungārijas Republikas Konstitucionālās tiesas](#) (*Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága*) tīmekļa vietnē.

Saites

[Ungārijas Republikas Konstitucionālās tiesas oficiālā tīmekļa vietne](#)

[Ungārijas tiesu oficiālā tīmekļa vietne](#)

Lapa atjaunināta: 06/04/2017

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Malta

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Maltā.

Specializētās tiesas

Konstitucionālā tiesa	Otrā instance Pārsūdzība	Šī tiesa izskata apelācijas sūdzības saistībā ar iespējamiem cilvēktiesību pārkāpumiem, Konstitūcijas interpretāciju un tiesību aktu spēkā neesamību . Tai ir arī sākotnējā jurisdikcija pieņemt lēmumus par jautājumiem saistībā ar Pārstāvju palātas locekļiem un par visiem tai iesniegtajiem pieteikumiem saistībā ar balsošanu Pārstāvju palātas vēlēšanās.	Sastāvs: galvenais tiesnesis un vēl divi tiesneši
Civiltiesas pirmā palāta	Pirmā instance	Civiltiesas pirmā palāta izskata arī lietas par Konstitūcijā un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijā aizsargāto cilvēktiesību un pamatbrīvību iespējamiem pārkāpumiem.	Sastāvs: tiesnesis
Rūpniecības tribunāls	Pirmā instance	Šis tribunāls izskata lietas saistībā ar prettiesisku atbrīvošanu no darba un diskriminējošu vai cita veida nelikumīgu attieksmi darba vietā .	Sastāvs: priekšsēdētājs
Īres regulācijas padome	Pirmā instance	Īres regulācijas padome izskata lietas saistībā ar izmaiņām Īres noteikumos , tai skaitā Īres maksas paaugstināšanu un Īres līguma izbeigšanu. Šīm lietām ir jāattiecas uz Īres līgumiem, kas noslēgti pirms 1995. gada 1. jūnija.	Sastāvs: miertiesnesis
Zemes šķīrējtiesas padome	Pirmā instance	Šī padome izskata lietas saistībā ar piespiedu kārtā atsavinātas zemes klasifikāciju, atsavināšanas publisko mērķi, atsavināšanas nepieciešamību sabiedrības vajadzībām un kompensācijas apjomu īpašniekam.	Sastāvs: miertiesnesis
Lauksaimniecības zemes nomas kontroles padome	Pirmā instance	Šī padome izskata lietas saistībā ar lauksaimniecības zemes nomu un īpašnieku iesniegtās sūdzības par zemes nomas līgumu izbeigšanu.	Sastāvs: miertiesnesis
Administratīvo aktu pārbaudes tribunāls	Pirmā instance	Šis tribunāls ir pilnvarots pārskatīt administratīvos aktus .	Sastāvs: tiesnesis vai miertiesnesis
Mantojuma dalīšanas tribunāls	Pirmā instance	Šis tribunāls izskata lietas un pieņem lēmumus saistībā ar mirušas personas mantinieku kopīpašumā esoša īpašuma dalīšanu.	Sastāvs: šķīrējtiesnesis
Konkurences un patērētāju sūdzību tribunāls	Pārsūdzība	Šis tribunāls izskata apelācijas sūdzības, kuras iesniegtas par Konkurences ģenerāldirektora un Patērētāju lietu ģenerāldirektora lēmumiem, rīkojumiem vai pasākumiem. Tribunāla lēmumi ir galīgi, izņemot	Sastāvs: tiesnesis un vēl divi locekļi

		dažus ārkārtas gadījumus, kuros nolēmumus var pārsūdzēt. Šāda pārsūdzība gan iespējama tikai par tiesību jautājumiem.	
Notariālo aktu pārbaudes tiesa	Pirmā instance	Šī ir specializēta tiesa, kura pārbauda visus notārus, notāru arhīvus un valsts reģistrus. Tā ir pilnvarota apmeklēt un pārbaudīt notāru arhīvu, valsts reģistru un notāru birojus un uzlikt disciplinārsodus. Šai tiesai ir arī pilnvaras pieprasīt valsts reģistrā iekļautas nepareizas informācijas labošanu.	Sastāvs: locekļi, kurus sauc par "vizitoriem" (<i>vižitaturi</i>).

Administratīvās tiesas

Pārbaude tiesā ir process, saskaņā ar kuru iespējams pārskatīt un atcelt ministrijas, valsts iestādes vai aģentūras lēmumu, ja tiesas konstatē, ka tas ir nelikumīgs.

To var uzsākt ikviens, kuru neapmierina pārvaldes lēmums vai rīcība, kas viņu skar. Šādas pilnvaras tiesām ir piešķirtas saskaņā ar Maltas tiesību aktu (Laws of Malta) 12. nodaļas 469. A pantu. Tomēr, pat ja šādas tiesību normas nebūtu, pamatojoties uz demokrātiskās valstīs vispārpieņemto doktrīnu par varas dalīšanu, pārbaudi tiesā varētu uzskatīt arī par **pašsaprotamām tiesas pilnvarām**.

Šādas lietas ir vispārējās piekritības tiesu, proti, Civiltiesas pirmās palātas, jurisdikcijā; apelācijas sūdzības par pirmās instances tiesas nolēmumiem iesniedzama Apelācijas tiesā.

Administratīvo tiesu akts stājās spēkā 2009. gada 1. janvārī, un tajā tika noteikta **Administratīvo aktu pārbaudes tribunāla** izveide. Šis neatkarīgais un objektīvais tribunāls pārbauda administratīvos aktus, par kuriem pieteikumus iesniegušas personas, kuru tiesības ar šiem aktiem ir aizskartas, un izskata tam iesniegtos strīdus. To vada priekšsēdētājs, kas Maltā ieņem vai agrāk ir ieņēmis tiesneša vai mīrtiesneša amatu. Tribunāla lēmumus var pārsūdzēt Apelācijas tiesā.

Citas specializētās tiesas

Vietējie tribunāli

Vietējie tribunāli ir Maltas tiesu sistēmas neatņemama sastāvdaļa. Tos var uzskatīt par **tiesu sistēmas paplašinājumu** un tajos izskata pārkāpumus, kuri, lai gan ir šķietami nenozīmīgi, tomēr var ievērojami traucēt sabiedrisko mieru un kārtību. Vietējos tribunālus vada tieslietu komisārs, kuru ieceļ uz diviem gadiem un atceļ tādā pašā kārtībā un tādu pašu iemeslu dēļ, kā jebkuru citu mīrtiesnesi. Tādējādi katram pilsonim tiek dota iespēja izklāstīt savas sūdzības, vienlaikus nodrošinot lietu taisnīgas izskatīšanas pamatprincipu ievērošanu. Maltā ir deviņi vietējie tribunāli, kas apvieno vairākas vietējās padomes.

Juridiskās datubāzes

Lūdzu, skatiet vietni "**Tiesu sistēmas organizācija dalībvalstīs – Malta**", kur atradīsiet sīkāku informāciju par attiecīgajām datubāzēm un *saites* uz tām.

Saistītās saites

- [Tieslietu, kultūras un vietējās pārvaldes ministrija](#)
- [Tiesu pakalpojumi](#)
- [Tiesu pakalpojumi – spriedumi tiešsaistē](#)
- [Tiesu pakalpojumi – tiesvedība](#)
- [Tiesu pakalpojumi – sēžu grafiks](#)
- [Tiesu pakalpojumi – statistika](#)
- [Tiesu pakalpojumi – tiesu izsoles](#)
- [Tiesu pakalpojumi – civilprocesa veidlapas \(maltiešu valodā\)](#)
- [Juridiskie pakalpojumi \(Maltas normatīvie akti\)](#)

Lapa atjaunināta: 04/05/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [nl](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#)

Specializētās valstu tiesas - Nīderlande

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Nīderlandē.

Administratīvās tiesas

Nīderlandes administratīvās tiesas ir šādas:

rajona tiesa (*Rechtbank*) — pirmās instances tiesa visās administratīvajās lietās;

apelācijas tiesa (*Gerechthof*) — apelācijas tiesa nodokļu lietās;

Augstākā tiesa (*Hoge Raad*) — augstākā tiesa nodokļu lietās;

Centrālā apelācijas tiesa (*Centrale Raad van Beroep*) — apelācijas (un pēdējās instances) tiesa sociālā nodrošinājuma lietās;

Tirdzniecības un rūpniecības apelācijas instances tiesa (*College van Beroep voor het bedrijfsleven*) — apelācijas (un pēdējās instances) tiesa sociālekonomiskajās administratīvajās tiesībās;

Valsts Padomes Administratīvās tiesvedības nodaļa (*Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State*) — apelācijas (un pēdējās instances) tiesa visās administratīvajās lietās, kurās nav pieņemts lēmums citās apelācijas tiesās.

Juridiskās datubāzes

Plašāka informācija ir atrodama tīmekļa vietnē, kas attiecas uz **Nīderlandes tiesu sistēmu**.

Saistītās saites

- [Informācija par specializētajām tiesām](#) (angļu valodā)

Lapa atjaunināta: 25/02/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Austrija

Šajā iedaļā ir aprakstītas Austrijas specializētās civillietu un krimināllietu tiesas.

Specializētās tiesas

Jebkura vispārējās jurisdikcijas tiesa principā izskata visas civillietas un krimināllietas, kuru izskatīšana ir noteikta tās organizatoriskajā līmenī (rajona tiesa (*Bezirksgericht*) vai pirmās vai otrās instances tiesa).

Lielākajās Austrijas pilsētās ir arī specializētās tiesas:

piecas Vīnē, proti, Vīnes Krimināllietu apgabaltiesa (*Landesgericht für Strafsachen Wien*), Vīnes Civillietu apgabaltiesa (*Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien*), Vīnes Darba un sociālo lietu tiesa (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*), Vīnes Komerctiesa (Handelsgericht Wien) un Vīnes Pirmās instances komerctiesa (*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*),

divas Grācā, proti, Grācas Krimināllietu apgabaltiesa un Grācas Civillietu apgabaltiesa.

Darba tiesību lietas būtībā ir civiltiesiski strīdi par darba attiecībām, kā definēts Darba un sociālo lietu tiesu likuma (*Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz, ASGG*) 50. pantā, un tās izskata atsevišķā procesā. Tas ir līdzīgs civilprocesam, taču ir daži īpaši papildu noteikumi.

Darba tiesību lietās pirmās instances tiesas ir apgabaltiesas (Vīnē: Darba un sociālo lietu tiesa), otrajā instancē — Augstākās apgabaltiesas un pēdējā instancē — Augstākā tiesa. Nolēmumus pieņem attiecīgās tiesas kolēģijas (*Senate*), kurās ir viens vai vairāki profesionāli tiesneši (*Berufsrichter*) un divi piesēdētāji (*Laienrichter*), no kuriem vienu norīko darba devēju, otru — darbinieku organizācijas.

Apelācijas process darba tiesību lietās ir līdzīgs apelācijas procesam civillietās, taču apelācijai ir mazāk ierobežojumu. Piemēram, apelācijas sūdzību par tiesību jautājumiem (*Revision*) Augstākajā tiesā var iesniegt neatkarīgi no strīda summas, ja attiecīgais tiesību jautājums ir nozīmīgs.

Komerclietas būtībā ir civillietas ar komersanta piedalīšanos, kā definēts Tiesu jurisdikcijas likuma (*Jurisdiktionsnorm*) 51. pantā, tās izskata civilprocesā ar dažiem īpašiem noteikumiem. Ja komerclietu izskata pirmās vai otrās instances tiesas kolēģija, kolēģijai pievienojas piesēdētājs, kas pārstāv tirgotājus (šo kārtību nepiemēro Augstākajā tiesā).

Kartelu lietas, kā definēts Kartelu likumā (*Kartelgesetz*), tiek skatītas Vīnes Augstākajā apgabaltiesā, kas pirmajā instancē darbojas kā Kartelu tiesa (*Kartellgericht*). Tai ir jurisdikcija visas valsts teritorijā. Apelācijas sūdzības par Kartelu tiesas spriedumiem otrajā un pēdējā instancē iesniedz Augstākajai tiesai, kas rīkojas kā Augstākā kartelu tiesa (*Kartellobergericht*). Nolēmumus pieņem kolēģijas, kurās abās instancēs ir viens vai vairāki profesionāli tiesneši un divi kvalificēti tiesas piesēdētāji. Pa vienam piesēdētājam izraugās Austrijas Tirdzniecības kamera (*Wirtschaftskammer Österreich*) un — ar dažiem izņēmumiem — Federālā Nodarbināto un darba ņēmēju kamera (*Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte*).

Bezstrīdus tiesvedībā (*Verfahren außer Streitsachen*) tiesas izskata dažādus privāttiesību jautājumus ar īpašām pazīmēm (parasti: noteiktus izlīgumus, jautājumus par juridisko aizgādību un citas lietas, kurās parasti nav divu pušu ar pretējām interesēm), tajā tiek ievērota līdzīga procedūra kā sevišķās tiesāšanās kārtībā.

Parasti šīs lietas pirmajā instancē izskata rajona tiesas, otrajā instancē — apgabaltiesas, bet pēdējā instancē — Augstākā tiesa. Pirmajā instancē lietu izšķir tiesnesis vienpersoniski (*Einzelrichter*) vai īpaši apmācīta tiesas amatpersona (*Rechtspfleger*), otrajā un pēdējā instancē to izšķir trīs vai piecu profesionālu tiesnešu kolēģija.

Bezstrīdus tiesvedībā apelācijas process ir līdzīgs civilprocesam. Tomēr, ņemot vērā procesa īpašo raksturu, apelācijai ir mazāk ierobežojumu. Otrās instances tiesā ir zināmā mērā iespējams arī norādīt uz jauniem apstākļiem, pārsniedzot pieteikuma iesniedzēja pirmajā instancē paustos argumentus un iesniegtos pierādījumus.

Tā kā bezstrīdus procesā izskata daudz un dažādu veidu lietas, konkrētām jomām piemēro dažādus īpašus noteikumus.

Administratīvo tiesu sistēma

Austrijā ir šādas administratīvās tiesas:

deviņas federālo zemju administratīvās tiesas (*Landesverwaltungsgerichte*) — pa vienai katrā federālajā zemē;

divas federālās administratīvās tiesas — Federālā administratīvā tiesa (*Bundesverwaltungsgericht*) un Federālā finanšu tiesa (*Bundesfinanzgericht*);

Augstākā administratīvā tiesa (*Verwaltungsgerichtshof*).

Administratīvās tiesas jo īpaši izskata apelācijas sūdzības par spriedumiem un pārvaldes iestāžu brīvas formas administratīvajiem aktiem, kā arī sūdzības par pārvaldes iestāžu nerīkošanos noteiktajā termiņā (*Säumnisbeschwerden*).

Federālā finanšu tiesa izskata apelācijas sūdzības lietās par valsts nodokļiem un nodevām (ar dažiem izņēmumiem) un nodokļu krimināllietās, ja šos jautājumus tieši izskata federālās finanšu vai nodokļu iestādes. Federālā administratīvā tiesa galvenokārt izskata apelācijas sūdzības par spriedumiem, ko saistībā ar tiešo federālo pārvaldi pieņēmušas federālās iestādes. Citos gadījumos apelācijas sūdzības administratīvajās lietās galvenokārt izskata federālo zemju administratīvās tiesas.

Administratīvo tiesu spriedumus dažos gadījumos var pārsūdzēt **Augstākajā administratīvajā tiesā**. Konstitucionālajā tiesā (*Verfassungsgerichtshof*) var vērsties par lietām, kurās ir noticis konkrēts konstitūcijas pārkāpums, jo īpaši pamattiesību aizskārumi.

Citas specializētās tiesas

Konstitucionālā tiesa

Konstitucionālā tiesa līdztekus Augstākajai tiesai un Augstākajai administratīvajai tiesai ir trešā Austrijas augstākās instances tiesa. Tāpat kā pārējās augstākās instances tiesas, Konstitucionālā tiesa atrodas Vīnē un tās jurisdikcija aptver visu valsti.

Galvenais Konstitucionālās tiesas uzdevums ir pārbaudīt, kā tiek ievērota konstitūcija. Tas ietver arī pamattiesības. Tai ir īpašs uzdevums — pēc pieprasījuma pārbaudīt, vai konstitūcijai atbilst šādi likumi, noteikumi un tiesas spriedumi:

federālie un federālo zemju likumi;

pārvaldes iestāžu izdotie noteikumi;

administratīvo tiesu spriedumi.

Ja nepieciešams, tiesa var šos pasākumus atcelt.

Atšķirībā no citām tiesām Konstitucionālajā tiesas tiesneši nav profesionālie tiesneši, bet gan goda tiesneši (*Honoriatiorenrichter*). Viņiem jābūt izciliem profesionāļiem, kam jau iepriekš ir bijusi sekmīga juridiskā karjera citā amatā. Lielākā daļa no viņiem pilda savus pienākumus uz nepilnu slodzi un var turpināt strādāt savā agrākajā profesijā (piem., kā tiesneši vai universitāšu profesori, bet ne kā civildienesta ierēdņi — viņi ir jāatbrīvo no oficiālo pienākumu pildīšanas). Konstitucionālā tiesa sanāk tikai uz “sesijām”, kas parasti notiek četras reizes gadā.

Juridiskās datubāzes

 Austrijas tiesu sistēmas tīmekļa vietnē ir pieejama vispārīga informācija par Austrijas tiesu sistēmu.

Vai piekļuve juridiskajai datubāzei ir bez maksas?

Jā.

Noderīgas saites

 Lietu piekritība tiesām – Austrija

Lapa atjaunināta: 25/10/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [pl](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#).

Specializētās valstu tiesas - Polija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Polijā.

Specializētās tiesas

Polijā ir vairākas specializētās tiesas un tribunāli.

Augstākā tiesa (Sąd Najwyższy)

Augstākā tiesu iestāde Polijā ir Augstākā tiesa. Tā veic tiesas uzraudzību pār visu citu tiesu lēmumiem, nodrošinot likumu interpretācijas un tiesu prakses konsekvenci.

Augstākā tiesa nav vispārējā tiesa. Tā izskata lietas kasācijas kārtībā un citas apelācijas sūdzības par tiesu spriedumiem, kā arī pieņem rezolūcijas, lai izskaidrotu tiesību normas, kuras izraisa šaubas vai kuru piemērošana rada atšķirības, pieņemot tiesas nolēmumus. Tā pieņem arī rezolūcijas par tai iesniegtajiem juridiskajiem jautājumiem saistībā ar īpašiem gadījumiem.

Polijas Augstākā tiesa (*Sąd Najwyższy*) publicē savus nolēmumus un to pamatojumus tīmekļa vietnē [Polijas Augstākā tiesa](#), kas pieejama arī angļu valodā.

Konstitucionālais tribunāls (Trybunał Konstytucyjny)

Polijas tiesību sistēmā Konstitucionālo tribunālu (*Trybunał Konstytucyjny*) neuzskata par vispārējo tiesu.

Tribunāls spriež par:

valsts tiesību aktu un starptautisko nolīgumu atbilstību Konstitūcijai,

valsts tiesību aktu atbilstību starptautiskajiem nolīgumiem, kuru ratifikācija nepieciešama pirms to apstiprināšanas Parlamentā,

centrālās varas iestāžu izdoto tiesisko reglamentāciju, ratificēto starptautisko nolīgumu un tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai,

polītisko partiju mērķu vai darbības atbilstību Konstitūcijai,

konstitucionālajām sūdzībām.

Visi tās nolēmumi kopā ar pamatojumiem ir publiski pieejami tīmekļa vietnē [Polijas Konstitucionālā tiesa](#), kas pieejama arī angļu valodā.

Valsts tribunāls (Trybunał Stanu)

Valsts tribunāls (*Trybunał Stanu*) izskata lietas saistībā ar personu, kas ieņem (vai ir ieņēmušas) augstākos valsts amatus, apsūdzību par Konstitūcijas vai citu tiesību aktu pārkāpšanu.

Sīkāku informāciju skat. tīmekļa vietnē [Polijas Valsts tribunāls](#).

Administratīvās tiesas

Administratīvo tiesu sistēmā ir **Augstā administratīvā tiesa** (*Naczelny Sąd Administracyjny*) un **rajona administratīvās tiesas** – viena katrā **vojevodistē** vai rajonā (*województwie sądy administracyjne*).

Augstā administratīvā tiesa:

nosaka, vai vietējo varas iestāžu rezolūcijas vai vietējo valsts pārvaldes iestāžu (*terenowe organy administracji publicznej*) reglamentējošie akti atbilst likumam;

lemj par sūdzībām pret administratīvajiem lēmumiem; par administratīvajā tiesvedībā pieņemtajiem lēmumiem, reaģējot uz sūdzībām (vai slēdz šādas tiesvedības); un par lēmumiem, kurus var pārsūdzēt, pamatojoties uz lietas būtību;

izskata jautājumus par noteiktām rezolūcijām, ko pieņēmušas pašvaldību iestādes vai šādu iestāžu apvienības;

sniedz atbildes juridiskos jautājumos, kurus tās izskatīšanai iesniedz vietējās varas iestāžu apelācijas institūcijas.

Augstākā administratīvā tiesa ir publicējusi visus savus nolēmumus un to pamatojumus kopš 2008. gada 1. oktobra. Iepriekšējie nolēmumi pašlaik tiek pievienoti datubāzei. Tiesas tīmekļa vietne pieejama tikai poļu valodā.

[Polijas Augstākā administratīvā tiesa](#) (*Naczelny Sąd Administracyjny*) publicē savus nolēmumus un to pamatojumus savā tīmekļa vietnē.

Lapa atjaunināta: 10/12/2012

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Portugāle

Šajā lapā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Portugālē.

Pirmās instances tiesas (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

Pirmās instances tiesas parasti ir rajona tiesas (*tribunais de comarca*). Tās ir atbildīgas par lietu izspriešanu visos jautājumos, kas nav citu tiesu jurisdikcijā.

Rajona tiesām ir gan vispārēja, gan specializēta piekritība.

Rajona tiesas ir sadalītas specializētās vai vispārējās piekritības departamentos, kā arī vietējos departamentos. Departamentu nosaukumi atbilst to piekritībai un atrašanās vietas municipalitātes nosaukumam.

Var tikt izveidoti šādi specializētās piekritības departamenti:

galvenais civillietu (*Central cível*);

vietējais civillietu (*Local cível*);

galvenais krimināllietu (*Central criminal*);

vietējais krimināllietu (*Local criminal*);

vietējais nepilngadīgo krimināllietu (*Local de pequena criminalidade*);

kriminālizmeklēšanas (*Instrução criminal*);

ģimenes un jaunatnes lietu (*Família e menores*);

nodarbinātības lietu (*Trabalho*);

komerclietu (*Comércio*);

izpildes (*Execução*).

Šādām pecializētām tiesām ir plašāka teritoriālā piekritība:

intelektuālā īpašuma lietu tiesa (*Tribunal da propriedade intelectual*);

konkurences, regulējuma un uzraudzības lietu tiesa (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*);

jūrlietu tiesa (*Tribunal Marítimo*);

sodu izpildes tiesa (*Tribunal de execução das penas*);

galvenā kriminālizmeklēšanas tiesa (*tribunal central de instrução criminal*).

Specializētās piekritības departamenti

Īpaši nozīmīgi ir turpmāk norādītie specializētās piekritības departamenti.

Galvenais civillietu departaments

Šo departamentu piekritībā ir:

iztiesāt deklaratīvas civilprasības atbilstoši parastajai procedūrai par summu, kas pārsniedz 50 000,00 EUR;

izpildes civilprocedūrās par summu, kas pārsniedz 50 000,00 EUR, pildīt Civilprocesa kodeksā paredzētos pienākumus saistībā ar ģeogrāfiskajām teritorijām, kas nav neviena departamenta vai tiesas piekritībā;

vadīt steidzamu pagaidu noregulējuma tiesvedību lietās, kas ir to piekritībā;

veikt citus pienākumus, kādi tiem noteikti ar likumu.

Ģimenes un jaunatnes lietu departamenti

Lietās, kas saistītas ar **personu un ģimenes civilstāvokli**, šie departamenti iztiesā:

bezstrīdus tiesvedību starp laulātajiem;

bezstrīdus tiesvedību neregistrētu partnerattiecību situācijās vai situācijās, kas saistītas ar personām, kuras dzīvo kopā vienā māsaimniecībā;

prasības saistībā ar personu atšķiršanu un mantas šķirību, kā arī laulības šķiršanu;

prasības atzīt par neesošu vai anulēt dzimtsarakstu nodaļā noslēgtu laulību;

prasības, kas celtas, pamatojoties uz 1647. pantu un 1648. panta 2. punktu Civill kodeksā, kas apstiprināts ar 1966. gada 25. novembra Dekrētl ikumu Nr. 47344;

prasības par uztur līd zekļu maksājumiem un to izpildi starp laulātajiem un starp bijušajiem laulātajiem;

citas prasības saistībā ar personu un ģimenes civilstāvokli.

Minētie departamenti papildus minētajām pilnvarām īsteno arī pilnvaras, kādas ar likumu šīm tiesām piešķirtas saistībā ar inventarizācijas procedūrām, kuras izriet no personu atšķiršanas un mantas šķirtības, laulības šķiršanas vai dzimtsarakstu nodaļā noslēgtas laulības atzīšanas par neesošu vai anulēšanu, kā arī saistībā ar mantas šķirtības lietām, ko reglamentē attiecīgi tiesību akti.

Nepilngadīgo un pilngadīgu bērnu jomā departamentu piekritībā ir:

noteikt aizbildnību un mantas pārvaldību;

iecelt personu tiesisku darījumu veikšanai nepilngadīgā vārdā, kā arī iecelt vispārēju aizbildni, kurš ārpus tiesas pārstāvēs nepilngadīgo un kuram ir vecāku atbildība;

atļaut adopciju;

reglamentēt vecāku atbildības īstenošanu un iztiesāt ar to saistītas lietas;

noteikt uztur līd zekļu maksājumus, kuri pienākas nepilngadīgajiem un pilngadību sasniegušiem vai emancipētiem bērniem, kā minēts 1880. pantā Civill kodeksā, kas apstiprināts ar 1966. gada 25. novembra Dekrētl ikumu Nr. 47344, un iztiesāt prasības par uztur līd zekļu maksājumu piedziņu;

izdot rīkojumus par nepilngadīgo ievietošanu aprūpē, gaidot adopciju;

noteikt tiesību aizsardzības un veicināšanas pasākumu piemērošanu personai, kura izraudzīta adopcijai, vai iestādei, ņemot vērā gaidāmu adopciju;

noteikt civilās aizbildniecības attiecības (*apadrinhamento civil*) un atsaukt šādus lēmumus;

pilnvarot nepilngadīgā likumīgo pārstāvi noteiktu darbību veikšanai, apstiprināt darbības, kas jau veiktas bez pilnvarojuma, un paredzēt noteikumus par dāvinājumu pieņemšanu;

pieņemt lēmumus par finanšu nodrošinājuma samaksu, kas vecākiem jāveic par labu saviem nepilngadīgajiem bērniem;

noteikt pilnīgu vai daļēju aizliegumu un ierobežojumus vecāku atbildības īstenošanai, kā paredzēts 1920. pantā Civill kodeksā, kas apstiprināts ar 1966. gada 25. novembra Dekrētl ikumu Nr. 47344;

veic oficiālu maternitātes un paternitātes noteikšanu un iztiesāt strīdus un izmeklēšanas lietas saistībā ar maternitātes un paternitātes jautājumiem;

ja vecāki nespēj vienoties — izlemt par nepilngadīgā vārdu un uzvārdu.

Papildus piekritībai šajā jomā departamentiem ir arī šādi pienākumi:

ja ir noteikta aizbildniecība vai īpašumu pārvaldība, noteikt aizbildņa vai īpašuma pārvaldītāja atlīdzību, izskatīt lietas par aizbildņa, pārvaldnieka vai ģimenes padomnieka atsaukšanu, atbrīvošanu no atbildības vai atcelšanu, pieprasīt un izskatīt informāciju par kontiem, apstiprināt likumā noteiktu hipotēku aizstāšanu un noteikt, kā papildināt vai aizstāt sniegto garantiju, un iecelt īpašu aizbildni, kurš pārstāv nepilngadīgo ārpus tiesas;

iecelt īpašu aizbildi, kurš pārstāv nepilngadīgo visos aizbildnības procesos;

mainīt, atcelt un pārskatīt adopciju, pieprasīt un izvērtēt informāciju par adoptētāja kontiem un noteikt adoptējamā uzturēšanai tērējamo ienākumu naudas summu;

izlemt par tādas garantijas palielināšanu vai aizstāšanu, kas sniegta par labu nepilngadīgiem bērniem;

pieprasīt un izvērtēt informāciju par kontiem, kas vecākiem ir jāiesniedz;

izlemt par jebkuriem jautājumiem, kas saistīti ar iepriekšējos punktos (no *a*) līdz *m*)) minētajām procedūrām.

Attiecībā uz **izglītības aizbildnības un aizsardzības lietām** tiesām ir šādi pienākumi:

iztiesāt lietas par tiesību veicināšanu un aizsardzību;

piemērot tiesību veicināšanas un aizsardzības pasākumus un vajadzības gadījumā uzraudzīt to īstenošanu, kad vien bērns vai jauniētis ir pakļauts riskam un kad aizsardzības komitejas iejaukšanās nav piemērojama;

veikt jurisdikcionālas darbības, kas vajadzīgas izglītības aizbildnības izmeklēšanai;

izvērtēt faktus, kas saskaņā ar likumu ir kvalificējami par noziegumiem, kurus izdarījuši nepilngadīgie vecumā no 12 līdz 16 gadiem, aizbildnības pasākumu piemērošanas nolūkā;

īstenot un pārskatīt aizbildnības pasākumus;

pasludināt aizbildnības pasākumu izbeigšanu vai atcelšanu;

izskatīt pārsūdzības par lēmumiem, ar ko piemēro disciplinār pasākumus nepilngadīgajiem, uz kuriem attiecas aizbildnības rīkojumi.

Nodarbinātības lietu departamenti

Šie departamenti civillietās un citās lietās izskata jautājumus, kas izriet no darba devēju un darbinieku attiecībām un no attiecībām, kuras nodibinātas ar mērķi parakstīt darba līgumus, saistībā ar nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, līgumus, kas saskaņā ar likumu ir pielīdzināmi darba līgumiem, un stažēšanās un mācekļības līgumus, kā arī civillietas saistībā ar streikiem.

Komerclietu departamenti

Šie departamenti iztiesā:

- maksātnespējas procedūras un īpašus pārstrukturēšanas pasākumus;
- prasības atzīt komersantu dibināšanas dokumentu un statūtu spēkā neesību, tos atcelt vai anulēt;
- prasības saistībā ar komercsabiedrības tiesību īstenošanu;
- prasības apturēt vai atcelt komercsabiedrības lēmumus;
- prasības par komercsabiedrību likvidēšanu ar tiesas lēmumu;
- prasības par tādu komercsabiedrību likvidēšanu, kuras izveidotas atbilstoši Eiropas uzņēmēj sabiedrības statūtiem;
- prasības par pārvaldītājsabiedrību likvidēšanu;
- prasības, kas minētas Uzņēmumu reģistrācijas kodeksā;
- prasības par kredītiestāžu un finanšu iestāžu likvidēšanu.

Minētie departamenti arī iztiesā apstrīdēšanas prasības par rīkojumiem, ko izdevuši uzņēmumu reģistru reģistratori, kā arī apstrīdēšanas prasības par rīkojumiem, ko izdevuši reģistratori saistībā ar administratīvajām procedūrām, kuras īsteno komercsabiedrību darbības izbeigšanai vai likvidēšanai.

Izpildes departamenti

Šie departamenti ir atbildīgi par izpildes procedūrām civillietās, kā noteikts Civilprocesa kodeksā, izņemot lietas, kas ir piekritīgas Intelektuālā īpašuma lietu tiesai, Konkurences, regulējuma un uzraudzības lietu tiesai, Jūrlietu tiesai, ģimenes un jaunatnes lietu departamentiem, nodarbinātības lietu departamentiem un komerclietu departamentiem. Izpildes departamentu atbildībā ir arī tādu spriedumu izpilde, kuri pieņemti kriminālprocesos un kuri saskaņā ar kriminālprocesa tiesību aktiem nav izskatāmi civiltiesā.

Tiesas ar plašāku teritoriālo piekritību

Intelektuālā īpašuma lietu tiesas

iztiesā lietas, kas saistītas ar:

- prasībām, kuru pamats ir autortiesības un saistītās tiesības;
- prasībām, kuru pamats ir rūpnieciskais īpašums, jebkurā no tiesību aktos paredzētajām formām;
- prasībām par patentu, papildu aizsardzības sertifikātu, funkcionālo modeļu un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju, kas paredzēti Rūpnieciskā īpašuma kodeksā (*Código da Propriedade Industrial*) un citos piemērojamos tiesību aktos, atzīšanu par spēkā neesošiem un anulēšanu, kā arī prasībām atzīt par spēkā nesošām vai anulēt tādu rasējumu vai modeļu, zīmolu, logotipu, atlīdzību, cilmes vietas nosaukumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācijas, par kuriem iesniegtas pretpasības;
- apelācijām pret lēmumiem, ko pieņēmis Valsts Rūpnieciskā īpašuma institūts (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P. — INPI, I. P.*) un ar ko tiek piešķirtas vai noraidītas jebkāda veida rūpnieciskā īpašuma tiesības, vai lēmumiem, kas saistīti ar nodošanu, licencēm vai nolietojuma deklarācijām, vai jebkādām citām darbībām, ar kurām tiek ietekmētas, pārveidotas vai dzēstas rūpnieciskā īpašuma tiesības;
- tādu lēmumu vai jebkādu citu pasākumu pārsūdzēšanu un pārskatīšanu, kurus var likumīgi pārsūdzēt un kurus pieņēmis Valsts Rūpnieciskā īpašuma institūts lietās, kas saistītas ar pārkāpumiem un naudas sodiem;
- deklaratīvām prasībām, kuru pamats ir interneta domēnu nosaukumi;
- apelācijām pret lēmumiem, kurus pieņēmis Valsts Zinātniskās analīzes fonds (*Fundação para a Computação Científica Nacional*), kas ir kompetentā iestāde, kura atbild par .pt domēna nosaukumu reģistrēšanu, noraidīšanu vai atjaunošanu;
- prasībām, kuru pamats ir komercsabiedrības vai komercsabiedrību nosaukumi;
- apelācijām pret lēmumiem, ko pieņēmis Reģistru un notāru institūts (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P. — IRN, I. P.*), saistībā ar komercuzņēmumu un tirdzniecības nosaukumu pieņemamību saskaņā ar Valsts Juridisko personu reģistra (*Registo Nacional de Pessoas Coletivas*) tiesisko regulējumu;
- prasībām, kuru pamats ir negodīgas konkurences darbības vai ar rūpniecisko īpašumu saistītu komercnoslēpumu izpaušana;
- pasākumiem saistībā ar pierādījumu iegūšanu un saglabāšanu un informācijas sniegšanu, ja tas nepieciešams intelektuālā īpašuma tiesību un autortiesību aizsardzībai.

Konkurences, regulējuma un uzraudzības lietu tiesa

Citu jautājumu starpā šī tiesa izskata jautājumus par tādu lēmumu, rīkojumu un citu pasākumu pārsūdzēšanu, pārskatīšanu un izpildi, kuri izriet no pārkāpumu lietām, ko var likumīgi pārsūdzēt, un kurus pieņem vairākas regulatīvās iestādes, proti, Konkurences iestāde (*Autoridade da Concorrência*), Portugāles Civilās aviācijas iestāde (*Autoridade Nacional da Aviação Civil*), Portugāles Banka (*Banco de Portugal*) un Portugāles Vērtspapīru tirgus komisija (*Comissão do Mercado de Valores Mobiliários*).

Jūrlietu tiesas

iztiesā lietas, kas saistītas ar:

- kuģiem, laivām un citiem peldošiem kuģiem nodarīto zaudējumu atlīdzību un tādu zaudējumu atlīdzību, kas izriet no to izmantojuma jūrā, atbilstoši vispārējam tiesiskajam regulējumam;
- līgumiem par kuģniecības nolūkiem paredzētu kuģu, laivu un citu peldošu kuģu atjaunošanu, remontu, pirkšanu un pārdošanu;
- līgumiem par jūras pārvadājumiem vai kombinētiem vai multimodāliem pārvadājumiem;
- līgumiem par pārvadājumiem pa upēm vai kanāliem, ievērojot ierobežojumus, kas noteikti 1. tabulā, kura pievienota Vispārējiem ostu noteikumiem (*Regulamento Geral das Capitanias*), kas apstiprināti ar 1972. gada 31. jūlija Dekrētlukumu Nr. 265/72;
- līgumiem par jūras kuģu, laivu un citu peldošu kuģu fraktēšanu vai iznomāšanu;
- līgumiem par kuģniecības nolūkiem paredzētu kuģu, laivu un citu peldošu kuģu un to kravu apdrošināšanu;
- ķīlām un īpašām privilēģijām attiecībā uz kuģiem vai laivām, kā arī jebkāda veida nodrošinājumu attiecībā uz peldošiem kuģiem un to kravu;
- īpašām procedūrām saistībā ar kuģiem, laivām un citiem peldošiem kuģiem un to kravām;
- steidzamām pagaidu noregulējuma procedūrām saistībā ar kuģiem, laivām un citiem peldošiem kuģiem, to attiecīgajām kravām un flotes degvielu un citiem aktīviem, kas pieder pie kuģiem, laivām un citiem peldošiem kuģiem, kā arī pagaidu pieprasījumiem ostu kapteiņiem atbalstīt to priekšmetu izejošo kustību, kuri ir šo procedūru priekšmets;
- vispārējās apdrošināšanas un īpašās apdrošināšanas jautājumiem, tostarp tiem, kas attiecas uz citiem kuģniecības nolūkiem paredzētiem peldošiem kuģiem;
- palīdzību un glābšanu jūrā;
- līgumiem par vilkšanas un loča pakalpojumiem;
- piegruzējuma aizvākšanu;
- civiltiesisko atbildību par jūras un citu to jurisdikcijā ietilpstošo ūdenstilpņu piesārņojumu;

zvejai vai pārtikai paredzēto jūras dzīvnieku un augu, gliemju un jūras zāļu, dzelzs ieguvju, aprīkojuma, ieroču, piegāžu un citu kuģošanai vai zvejai izmantotu priekšmetu izmantošanu, nozaudēšanu, atrašanu vai šim nolūkam izmantotu metožu vai aprīkojuma piesavināšanos, kā arī šāda materiāla izraisītiem vai tam nodarītiem bojājumiem;

bojājumiem, ko izraisa aktīvi, kas pieder pie publiskajiem jūras īpašumiem;

krastā izskalota kuģu piegružojuma piederību un tādu priekšmetu vai jebkādu esošu atlieku piederību, kuru izcelsme ir okeānā vai kuri izskaloti no okeāna, un kuri nogulsņējas uz augsnes vai augsnes apakškārtā, vai kuri izskaloti no iekšzemes ūdeņiem vai peld iekšzemes ūdeņos, ja tas ir saistīts ar jūrniecību; apcietināšanu;

visiem vispārējiem jautājumiem par jūras komercietībām;

apelācijas sūdzībām par lēmumiem, ko pieņēmis ostas kapteinis, jūras tiesību pārkāpumu gadījumos.

Sodu izpildes tiesa

Šī tiesa uzrauga un pārbauga izpildi un pieņem lēmumus par tiesas lēmumā noteikta soda vai brīvības atņemšanas pasākuma mainīšanu, aizstāšanu un izbeigšanu pēc notiesāšanas. Šīs tiesas piekritībā ir:

noteikt papildu izraidīšanas soda izpildi, pasludināt cietumsodu par izbeigušos un noteikt papildu izraidīšanas soda priekšlaicīgu izpildi;

pasludināt par izbeigušos cietumsodu, sodu, kam tiesību aktos nav noteikts konkrēts beigu termiņš (*pena relativamente indeterminada*), vai piespiedu rakstura līdzekļi — ievietošanu tam paredzētā iestādē;

izdot apcietināšanas, aizturēšanas un atbrīvošanas orderus;

izdot deklarāciju par neatbilstību un izdot rīkojumu par tādas notiesātas personas mantas konfiskāciju, kura ir apzināti pilnībā vai daļēji atkāpusies no ieslodzījuma termiņa vai brīvības atņemšanas pasākuma ievērošanas;

izlemt par tādu faktu vai lēmumu pagaidu atcelšanu, kuri reģistrēti sodu reģistrā.

Galvenā kriminālizmeklēšanas tiesa

Šī tiesa veic kriminālizmeklēšanu, pieņem notiesājošus lēmumus, un tās piekritībā ir izmeklēšana, kad tiek izdarīts noziedzīgs nodarījums rajonos, kas pieder pie dažādām apelācijas tiesām (*Tribunais da Relaço*), šādu noziedzīgu nodarījumu gadījumos:

noziedzīgi nodarījumi pret mieru un cilvēci;

teroristu organizāciju noziedzīgi nodarījumi un terorisms;

noziedzīgi nodarījumi, kas apdraud valsts drošību, izņemot ar vēlēšanām saistītus noziedzīgus nodarījumus;

narkotiku, psihotropo vielu un narkotiku prekursoru kontrabanda, izņemot situācijas, kad notiek tieša izplatīšana patērētājam, un noziedzīga saistība ar kontrabandu;

nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija;

korupcija, piesavināšanās un sabiedriskā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana personīgā labuma gūšanai;

ļaunprātīga maksātnespēja;

ekonomiski neatkarīgu publiskā sektora organizāciju administratīvas kļūmes;

krāpšana, kas saistīta ar dotāciju, piešķirumu vai aizdevumu iegūšanu vai piesavināšanos;

ekonomiski un finansiāli noziegumi, kas izdarīti organizētā veidā, jo īpaši izmantojot informācijas tehnoloģiju;

starptautiski vai transnacionāli ekonomiski un finansiāli noziegumi.

Lapa atjaunināta: 29/01/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Rumānija

Šajā lapā ir sniegta informācija par Rumānijas specializētajām tiesām.

Specializētās tiesas

Brašovas Bērnu un ģimenes lietu tribunāls (*Tribunalul pentru Minori și Familie*)

Brašovā esošais **Bērnu un ģimenes lietu tribunāls** izskata lietas, kas ir saistītas ar nodarījumiem, kurus izdarījuši nepilngadīgie vai kuri izdarīti pret nepilngadīgajiem. Pirms šā specializētā tribunāla izveides šādas lietas bija Brašovas Tribunāla piekritībā.

Specializētie tribunāli

Rumānijā ir trīs specializētie tribunāli (bijušie komerclietu tribunāli):

Klužas specializētais tribunāls (*Tribunalul Specializat Cluj*);

Murešas specializētais tribunāls (*Tribunalul Specializat Mureș*);

Argešas specializētais tribunāls (*Tribunalul Specializat Argeș*).

Tie izskata lietas, kurās ir iesaistīti komersanti. Par komersantu uzskata ikvienu personu, kura veic komercdarbību.

Militārās tiesas

Militāro tiesu kompetenci nosaka Kriminālprocesa kodekss. Katrai militārajai tiesai ir karaspēka vienības statuss.

Militāro tiesu hierarhija ir šāda:

četri militārie tribunāli (Bukarestē, Kluža-Napokā, Jasi un Timișoarā);

Bukarestes Teritoriālais militārais tribunāls;

Bukarestes Militārā apelācijas tiesa.

Militāro tiesu sastāvu veido militārie tiesneši, ierēdņi, arhīva darbinieki un citi darbinieki.

Militārie tribunāli

Rumānijā ir četri militārie tribunāli, kas atrodas:

Bukarestē;

Kluža-Napokā;

Jasi;

Timișoarā.

Militārais tribunāls kā augstākā pirmās instances tiesa var iztiesāt lietas, kas saistītas ar visu veidu nodarījumiem, kurus izdara militārais personāls, līdz pat pulkveža pakāpei ieskaitot, un citas lietas, kas īpaši paredzētas tiesību aktos.

Bukarestes Militārā apelācijas tiesa

Bukarestes Militārā apelācijas tiesa:

kā **pirmās instances tiesa** iztiesā lietas, kas saistītas ar nodarījumiem pret valsts drošību — valsts nodevību, valsts nodevību, izpaužot valsts noslēpuma izlūkdatus, valsts nodevību, atbalstot ienaidnieku, darbībām pret konstitucionālo kārtību, naidīgām darbībām pret valsti, spiegošanu, uzbrukumu, kas apdraud valsts drošību, uzbrukumu pret kopienu, maldinošām darbībām, nepatiesas informācijas sniegšanu, kara propagandu, valsts interešu kompromitējumu, informācijas izpaušanu, kas apdraud valsts drošību, nodarījumiem pret personām, kurām piemēro starptautisko aizsardzību, tādu pret valsts drošību vērstu nodarījumu nepaziņošanu, kurus izdara militārais personāls, nodarījumiem saistībā ar Rumānijas valsts drošību, kuri noteikti īpašos tiesību aktos un kurus izdara militārais personāls, nodarījumiem, ko izdara militāro tribunālu tiesneši un militārie prokurori no militārajām prokuratūrām, kuras piesaistītas šīm tiesām, nodarījumiem, kurus izdara ģenerāļi, maršali un admirāļi, — un izskata pieteikumus par pārvietošanu, kā paredzēts tiesību aktos; kā **pārskatīšanas tiesa** iztiesā pieteikumus par tādu spriedumu pārskatīšanu, kurus pieņēmuši militārie tribunāli pirmās instances līmenī; izlemj par **jurisdikcijas kolīziju** starp militārajiem tribunāliem, kas atrodas tās teritoriālajā jurisdikcijā, un pārsūdzībām par spriedumiem, ko pieņēmuši šādi tribunāli, kā noteikts tiesību aktos.

Administratīvās tiesas

Rumānijā nav administratīvo tiesu. Administratīvās lietas tiek izskatītas specializētās tiesu administratīvajās nodaļās.

Citas specializētās tiesas

Konstitucionālā tiesa

Konstitucionālās tiesas sastāvā ir deviņi tiesneši, kurus ieceļ amatā uz deviņiem gadiem, un šo termiņu nevar pagarināt vai atjaunot. Trīs tiesnešus ieceļ **Pārstāvju palāta**, trīs — **Senāts** un trīs — **Rumānijas prezidents**. Konstitucionālās tiesas tiesneši aizklātā balsojumā uz trim gadiem ievēl tiesas priekšsēdētāju. Reizi trīs gados ir jānomaina viena trešā daļa Konstitucionālās tiesas tiesnešu.

Saskaņā ar **Rumānijas Konstitūcijas** 146. pantu Konstitucionālajai tiesai ir šādas pilnvaras:

tā izvērtē **likumu** atbilstību Konstitūcijai pirms to izsludināšanas, ja to pieprasa Rumānijas prezidents, vienas vai otras Parlamenta palātas priekšsēdētājs, valdība, Augstākā kasācijas tiesa, ombuds, vismaz 50 deputāti vai vismaz 25 senatori, vai arī *ex officio* attiecībā uz ierosinājumiem veikt grozījumus Konstitūcijā;

tā izskata **līgumu** un citu starptautisko nolīgumu atbilstību Konstitūcijai, ja to pieprasa vienas vai otras Parlamenta palātas priekšsēdētājs, vismaz 50 deputāti vai vismaz 25 senatori;

tā izskata **Parlamenta reglamenta** atbilstību Konstitūcijai, ja to pieprasa vienas vai otras Parlamenta palātas priekšsēdētājs, parlamentārā grupa, vismaz 50 deputāti vai vismaz 25 senatori;

tā izskata protestus **par likumu un rīkojumu neatbilstību Konstitūcijai**, kas iesniegti vispārējās piekritības tiesās vai komercietu šķīrējtiesās; protestu par neatbilstību Konstitūcijai var izvirzīt arī ombuds;

tā risina konstitucionāla rakstura **juridiskus** strīdus starp valsts iestādēm pēc Rumānijas prezidenta, vienas vai otras Parlamenta palātas priekšsēdētāja, premjerministra vai Tiesnešu augstākās padomes pieprasījuma;

tā pārrauga Rumānijas prezidenta ievēlēšanas **kārtības** ievērošanu un apstiprina vēlēšanu rezultātus;

tā sniedz **konsultatīvus atzinumus** attiecībā uz ierosinājumiem par Rumānijas prezidenta atstādināšanu no amata;

tā apstiprina, ka pastāv **apstākļi**, kas var būt par pamatu valsts vadītāja aizvietošanai, un ziņo par konstatētajiem faktiem Parlamentam un valdībai;

tā pārrauga referendumu organizēšanas un rīkošanas kārtības **ievērošanu** un apstiprina referendumu rezultātus;

tā pārbauda, vai pastāv apstākļi, lai pilsoņi īstenotu **likumdošanas iniciatīvas tiesības**;

tā izskata protestus par **politisko partiju** neatbilstību Konstitūcijai;

tā veic arī citus **pienākumus**, kas paredzēti tiesas darbību regulējošajā likumā (atkārtoti izdots Likums Nr. 47/1992).

Juridiskās datubāzes

Internetā ir pieejamas šādas datubāzes:

Augstākās kasācijas tiesas praksi publicē tās **tīmekļa vietnē**;

Tiesas publicē savu spriedumu kopsavilkumus Tiesu portālā. Piemēram, sk. **Bukarestes Apelācijas tiesas spriedumu kopsavilkumus**;

 Rumānijas juridiskā datubāze, kas pieder **Rumānijas Likumdošanas padomei**, kura to arī uztur, ietver Rumānijas normatīvo aktu (likumu, valdības rīkojumu, valdības lēmumu u. c.) pilnu tekstus.

Vai pieeja juridiskajai datubāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve datubāzei ir bez maksas.

Svarīgas saites

Tiesu jurisdikcija — Rumānija

Lapa atjaunināta: 24/02/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Slovēnija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Slovēnijā.

Darba tiesas un pirmās instances sociālo lietu tiesa (*Delovna sodišča in socialno sodišče prve stopnje*)

Darba tiesām ir piekritība izskatīt individuālus un kolektīvus darba strīdus, bet sociālo lietu tiesām ir piekritība izskatīt sociālos strīdus saskaņā ar tiesību aktu noteikumiem.

Darba tiesas un pirmās instances sociālo lietu tiesa izskata lietas pirmajā instancē. Augstā darba un sociālo lietu tiesa (*Višje delovno in socialno sodišče*) izskata pārsūdzības par darba tiesu un pirmās instances sociālo lietu tiesu nolēmumiem, savukārt Slovēnijas Republikas Augstākā tiesa izskata pārsūdzības par Augstās darba un sociālo lietu tiesas nolēmumiem un pieteikumus tos pārskatīt.

Darba tiesai ir piekritība izskatīt šādus **individuālus** darba strīdus:

par darba attiecību uzsākšanu, pastāvēšanu, ilgumu un izbeigšanu,

par tiesībām, saistībām un pienākumiem, kas izriet no darba attiecībām starp darba devējiem un darbiniekiem vai viņu tiesību pārnēmējiem,

par tiesībām un saistībām, kas izriet no attiecībām starp darbiniekiem un vadītājiem, kuru pakļautībā saskaņā ar vienošanos tiem jāstrādā,

starp darba devējiem un kandidātiem saistībā ar darbā pieņemšanas procesu,

par rūpnieciskā īpašuma tiesībām un saistībām, kas rodas starp darba devēju un darbiniekiem, pamatojoties uz darba tiesiskajām attiecībām,

par darbu, ko veic bērni, kas nav sasnieguši 15 gadu vecumu, mācekļi, skolnieki un studenti,

par uzņēmuma stipendijām starp darba devējiem un skolniekiem vai studentiem,

par brīvprātīgu pārbaudes laiku,

citus likumā noteiktus strīdus.

Darba tiesai piekritīgs ir arī jautājums par to, vai apdrošināšanas sabiedrība ir līdzatbildētājs strīdā par zaudējumu atlīdzību, kas ir piekritīgs darba tiesai.

Darba tiesai ir piekritība izskatīt šādus **kolektīvus** darba strīdus:

starp koplīguma pusēm vai starp līguma pusēm un trešām personām par koplīguma spēkā esamību un izpildi,

par kompetenci piedalīties sarunās par koplīgumiem,

par koplīgumu atbilstību likumam, atbilstību citiem koplīgumiem, darba devēja vispārējo darbību atbilstību likumam un koplīgumiem,

par streiku un citu protesta akciju likumību,

par darbinieku līdzdalību uzņēmuma pārvaldē,

par arodbiedrību pilnvarām darba tiesiskajās attiecībās,

saistībā ar lēmumiem par arodbiedrību pārstāvības izveidi,

citus likumā noteiktus strīdus.

Sociālo lietu tiesai ir piekritība izskatīt šādus sociālos strīdus.

1. Pensijas un darbnespējas apdrošināšanas jomā:

par tiesībām uz obligāto pensijas un invaliditātes apdrošināšanu un no tās izrietošām tiesībām,

par tiesībām uz obligāto papildu pensijas apdrošināšanu un no tās izrietošām tiesībām,

par obligātās pensijas un invaliditātes apdrošināšanas, un obligātās papildu pensijas apdrošināšanas iemaksu veikšanu,

par to amatu noteikšanu vai izbeigšanu, attiecībā uz kuriem dalība papildu pensijas apdrošināšanas shēmā ir obligāta,

par brīvprātīgu dalību obligātajā pensijas un invaliditātes apdrošināšanā un iemaksām šajā apdrošināšanā,

par apdrošināšanas perioda atzīšanu un papildus iemaksām,

par tiesībām uz valsts pensiju,

saistībā ar oficiālo reģistru.

2. Veselības apdrošināšanas jomā:

par tiesībām uz obligāto veselības apdrošināšanu un no tās izrietošām tiesībām un iemaksām šajā apdrošināšanas fondā.

3. Bezdarba apdrošināšanas un darbā pieņemšanas jomā:

par tiesībām uz obligāto bezdarba pabalstu un no tā izrietošām tiesībām un iemaksām šajā apdrošināšanas fondā,

par brīvprātīgu iekļaušanos obligātajā bezdarba pabalsta sistēmā un iemaksām šajā apdrošināšanas fondā,

par stipendijām, kuru piešķiršanai izšķiroša ir aktīvu pārbaude, un stipendijām talantīgām personām,

par studiju maksas aizdevumiem, pamatojoties uz garantijām un subsidētajām procentu likmēm, kuru piešķiršanai izšķiroša ir aktīvu pārbaude;

4. Vecāku aizsardzības un ģimenes pabalstu jomā:

par tiesībām uz vecāku aizsardzības apdrošināšanu un no tās izrietošām tiesībām un iemaksām šajā apdrošināšanas fondā,

par tiesībām uz ģimenes pabalstu.

5. Sociālo pabalstu jomā:

par sociālā nodrošinājuma pabalstiem,

par tiesībām uz dažādiem sociālajiem pabalstiem, ja šie pabalsti paredzēti, lai atrisinātu jautājumu par prasītāja sociālo nodrošinājumu, un, ja aktīvu pārbaude ir izšķiroša, lai atzītu tiesības uz šādu pabalstu.

Tiesai iepriekš minētajās jomās ir jurisdikcija izlemt arī šādus sociālā nodrošinājuma strīdus:

par netaisni iegūtu finanšu līdzekļu atgriešanu,

par zaudējumu atlīdzību, ko radījusi oficiāla valsts iestāde vai valsts pilnvarotais apdrošinātāi personai vai sociālā nodrošinājuma prasītājam, vai par

zaudējumu atlīdzību, ko apdrošināta persona radījusi iestādei saistībā ar apdrošināšanas attiecībām vai saistībā ar tiesību īstenošanu saskaņā ar sociālo nodrošinājumu.

Sociālo lietu tiesai ir piekritība arī izskatīt citus likumā noteiktos sociāla rakstura strīdus.

Slovēnijas Republikas pirmās instances tiesas ir :

Ceļes Darba lietu tiesa, atrodas Ceļē, ar piekritību Ceļes tiesu apgabala teritorijā;

Koperas Darba lietu tiesa, atrodas Koperā, ar piekritību Koperas un Novo Goricas tiesu apgabalu teritorijā;

Ļubļanas Darba lietu un sociālo lietu tiesa, atrodas Ļubļanā, ar piekritību izskatīt darba strīdus Kranjas, Krško, Ļubļanas un Novo mesto tiesu apgabalu

teritorijā un sociālos strīdus Slovēnijas Republikas teritorijā;

Mariboras Darba lietu tiesa, atrodas Mariborā, ar piekritību Mariboras, Murska Sobotas, Ptujas un Slovenj Gradecas tiesu apgabala teritorijā.

Pirmās instances tiesas izskata darba strīdus tiesas mītnes vietā, ja vien nav norādīts, ka šie strīdi jāizskata ārējās nodaļās.

Darba un sociālajos strīdos pirmās instances tiesa lemj **koleģiāli** šādā sastāvā – tiesnesis kolēģijas priekšsēdētājs un divi piesēdētāji kā kolēģijas locekļi,

vienu no tiem ievēl no darbinieku un apdrošināto personu kandidātu saraksta, un otru – no darba devēju un iestāžu kandidātu saraksta.

Viena tiesneša sastāvā tiek izskatīti individuāli darba un sociālie strīdi attiecībā uz materiāltiesiskajiem prasījumiem, ja prasības priekšmeta vērtība nepārsniedz 40 000 eiro. Neatkarīgi no prasības priekšmeta vērtības tiesnesis vienpersoniski izskata atsevišķas svarīgas lietas, piemēram, individuālus darba strīdus saistībā ar darba līguma apturēšanu, pārbaudes laiku, virsstundām, pārtraukumiem, atpūtu un atvaļinājumu un citu darba prombūtni, pienākumu veikt darbu izņēmuma apstākļos, disciplinārajām sankcijām, pagaidu atstādināšanu no darba disciplinārās procedūras uzsākšanas rezultātā un pagaidu norīkošanu citā amatā; sociālos strīdus par tiesībām uz apmeklējuma pabalstu, tiesībām uz invaliditātes pabalstu veselības pasliktināšanās rezultātā un tiesībām uz SPA procedūrām.

Augstā darba un sociālo lietu tiesa (*Višje delovno in socialno sodišče*)

Augstā darba un sociālo lietu tiesa izskata pārsūdzības par darba tiesu un pirmās instances sociālo lietu tiesu nolēmumiem. Slovēnijas Republikas Augstākā

tiesa (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*) izskata pārsūdzības par Augstās darba un sociālo lietu tiesas nolēmumiem un pieteikumus tos pārskatīt

Augstā darba un sociālo lietu tiesa atrodas Ļubļanā.

Darba un sociālo lietu augstā tiesa izskata lietas koleģiāli trīs tiesnešu sastāvā.

Slovēnijas Republikas Administratīvā tiesa (*Upravno sodišče Republike Slovenije*)

Slovēnijas Republikas Administratīvā tiesa ir kompetenta izskatīt administratīvos strīdus saskaņā ar metodēm un procedūrām, kas noteiktas Administratīvo strīdu likumā.

Administratīvā strīdā tiesa nodrošina privāttiesību fizisko un juridisko personu tiesību un priekšrocību aizsardzību attiecībā pret valsts iestāžu, vietējo pašvaldību un valsts pilnvarotu subjektu lēmumiem un darbībām saskaņā ar minēto likumu.

Administratīvajā strīdā tiesa:

lemj par tādu galīgu administratīvo aktu likumību, kas aizskar sūdzības iesniedzēja tiesisko stāvokli,

lemj par tādu individuālu aktu un darbību likumību, kas aizskar cilvēktiesības un indivīda pamatbrīvības, ja vien nav garantēts cita veida pienācīgs process, lemj par valsts iestāžu pieņemto aktu likumību, ja tie pieņemti noteikumu veidā un reglamentē individuālas attiecības, likumā noteiktos gadījumos vai gadījumos, kad saskaņā ar konstitūciju vai likumu nepastāv cita veida process strīda izskatīšanai, lemj par publisko tiesību strīdiem starp valsti un vietējām pašvaldībām, vietējo pašvaldību starpā vai starp vietējām pašvaldībām un publiskā pilnvarojuma turētājiem, likumā paredzētos gadījumos lemj par citu aktu tiesiskumu.

Slovēnijas Republikas Administratīvā tiesa administratīvos strīdus izskata pirmajā instancē. Tomēr par sūdzību pret pirmās instances lēmumu administratīvajā strīdā vai par pārskatīšanas pieteikumu lemj Slovēnijas Republikas Augstākā tiesa.

Slovēnijas Republikas Administratīvās tiesas galvenais birojs atrodas Ļubļanā.

Administratīvā tiesa lietas izskata tās **galvenajā birojā** un **šādās nodaļās**:

Ceļes departamentā teritorijā, kas ietilpst Ceļes augstās tiesas piekritībā,

Nova Goricas departamentā teritorijās, kas ietilpst Koperas augstās tiesas piekritībā,

Mariboras departamentā teritorijā, kas ietilpst Mariboras augstās tiesas piekritībā.

Administratīvā tiesa izskata lietas koleģiāli trīs tiesnešu sastāvā, izņemot atsevišķas likumā noteiktas lietas, ko izskata tiesnesis vienpersoniski.

Augstākā tiesa viena tiesneša sastāvā lemj par procesa pieļaujamību; pārsūdzības un pārskatīšanas pieteikumus tā izskata koleģiāli trīs tiesnešu sastāvā;

Strīdos par lietas piekritību starp administratīvo tiesu un vispārīgās kompetences tiesu vai specializēto tiesu lietu izskata koleģiāli trīs tiesnešu sastāvā.

Strīdos par lietas piekritību starp administratīvo tiesu un augstāko tiesu lietu izskata koleģiāli piecu tiesnešu sastāvā.

Juridiskās datu bāzes

Papildu informāciju par tiesām Slovēnijā var atrast [☞ Slovēnijas Republikas Augstākās tiesas tīmekļa vietnē](#).

Saites:

[☞ Darba tiesas](#)

[☞ Slovēnijas Republikas administratīvā tiesa](#)

Lapa atjaunināta: 27/05/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Slovākija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Slovākijā.

Administratīvās tiesas

Administratīvo tiesību jautājumi galvenokārt ir **apgabaltiesu** (*krajský súd*) un **Slovākijas Republikas Augstākās tiesas** (*Najvyšší súd Slovenskej republiky*) jurisdikcijā.

Slovākijas Republikā nav atsevišķu administratīvo tiesu; pastāv atsevišķas administratīvo tiesnešu **palātas**.

Specializētās tiesas

Konstitucionālā tiesa

[☞ Slovākijas Republikas Konstitucionālā tiesa](#) (*Ústavný súd Slovenskej republiky*) ir neatkarīga tiesu iestāde, kas ir pilnvarota lemt par tiesību aktu [☞ atbilstību Konstitūcijai](#).

Slovākijas Republikas Konstitucionālā tiesa atrodas Košicē (*Hlavná 110, Košice 042 65*), un tai ir filiāle Bratislavā (*Župné námestie 12*).

Kompetence

Saskaņā ar Slovākijas Republikas Konstitūciju Konstitucionālā tiesa lemj par to, vai:

tiesību akti atbilst **Konstitūcijai, konstitucionālajiem tiesību aktiem un starptautiskajiem līgumiem**, ko **Slovākijas Republikas Valsts padome** ir apstiprinājusi un kas ir ratificēti un izsludināti likumā noteiktajā kārtībā;

valdības noteikumi un vispārējo valdības ministriju un citu centrālo pārvaldes iestāžu noteikumi atbilst Konstitūcijai, konstitucionālajiem tiesību aktiem un starptautiskajiem līgumiem, ko Slovākijas Republikas Valsts padome ir apstiprinājusi un kas ir ratificēti un izsludināti likumā noteiktajā kārtībā;

vispārējo valdības noteikumi atbilst Konstitūcijai (68. pants), konstitucionālajiem tiesību aktiem un starptautiskajiem līgumiem, ko Slovākijas Republikas Valsts padome ir apstiprinājusi un kas ir ratificēti un izsludināti likumā un tiesību aktos noteiktajā kārtībā, ja vien par to nav jālemj citai tiesai;

vispārējo valdības tiesību normas, ko noteikušas vietējās pārvaldes iestādes, un vietējo pašpārvaldes iestāžu vispārējo valdības noteikumi (atbilstoši 71. panta 2. punktam) atbilst Konstitūcijai, konstitucionālajiem tiesību aktiem un starptautiskajiem līgumiem, kas izsludināti atbilstoši kārtībai, kāda noteikta likumā, tiesību aktos, valdības noteikumos un vispārējo valdības ministriju un citu centrālo pārvaldes iestāžu normatīvajos aktos, ja vien par to nav jālemj citai tiesai.

Konstitucionālajai tiesai ir arī:

jālemj par apspriešanas stadijā esošo starptautisko līgumu atbilstību, ja tiem nepieciešams gan Slovākijas Republikas Valsts padomes apstiprinājums, gan atbilstība Konstitūcijai un/vai konstitucionālajiem tiesību aktiem;

jālemj, vai jautājums, par ko tiek rīkota tautas nobalsošana pēc pilsoņu lūguma vai saskaņā ar Slovākijas Republikas Valsts padomes rezolūciju (saskaņā ar 95. panta 1. punktu), atbilst Konstitūcijai vai konstitucionālajiem tiesību aktiem;

jālemj par strīdiem attiecībā uz centrālo pārvaldes iestāžu pilnvarām, ja likums neparedz, ka par šiem strīdiem ir jālemj citai valsts iestādei;

jālemj par sūdzībām, ko iesniegušas fiziskas vai juridiskas personas, norādot, ka ar starptautisko līgumu, ko ratificējusi Slovākijas Republika un kas izsludināts likumā noteiktajā kārtībā, ir pārkāptas viņu cilvēka pamattiesības vai pamatbrīvības, ja vien par šo tiesību un brīvību aizsardzību nav jālemj citai tiesai;

jālemj par vietējo pašpārvaldes iestāžu iesniegtām sūdzībām par lēmumu vai darbību neatbilstību Konstitūcijai vai to nelikumību vai iejaukšanos vietējās pašpārvaldes lietās, ja vien par to aizsardzību nav jālemj citai tiesai;

strīdīgu jautājumu gadījumā jāinterpretē Konstitūcija vai konstitucionālie tiesību akti;

jālemj par sūdzībām, kas iesniegtas par lēmumu, ar kuru apstiprina vai atsaka Parlamenta deputāta mandātu;

jālemj par vēlēšanu (Slovākijas Republikas prezidenta, Slovākijas Republikas Valsts padomes locekļu, vietējo pašpārvaldes iestāžu pārstāvju un Eiropas Parlamenta deputātu) vēlēšanu atbilstību Konstitūcijai vai likumību;

jālemj par sūdzībām, kas iesniegtas par referendum rezultātiem vai tautas nobalsošanas par Slovākijas Republikas prezidenta atstādināšanu rezultātiem;

jālemj, vai lēmums likvidēt politisku partiju vai kustību vai apturēt tās darbību atbilst Konstitūcijai un citiem tiesību aktiem;

jālemj par tiesvedību, ko Valsts padome ierosina pret Slovākijas Republikas prezidentu saistībā ar tīšu Konstitūcijas pārkāpumu vai valsts nodevību;

jālemj, vai lēmums, ar kuru tiek izziņots ārkārtēju apstākļu stāvoklis vai ārkārtas stāvoklis, un citi lēmumi saistībā ar šādu lēmumu ir pieņemti saskaņā ar Konstitūciju vai konstitucionālajiem tiesību aktiem.

Tiesas sastāvs

Konstitucionālās tiesas sastāvu veido **13** tiesneši.

Konstitucionālās tiesas tiesnešus uz 12 gadiem ieceļ Slovērijas Republikas prezidents, pamatojoties uz Slovērijas Republikas Valsts padomes priekšlikumu. Valsts padomes priekšlikumā norādītajam tiesnešu kandidātu skaitam jābūt divreiz lielākam par to tiesnešu skaitu, kurus prezidents ieceļ.

Cita būtiska informācija

Konstitucionālās tiesas lēmumus pieņem kolēģija **trīs locekļu** sastāvā, vai arī **plenārsēdē**.

Konstitucionālās tiesas lēmumi ir galīgi, tāpēc tos nav iespējams pārsūdzēt.

Konstitucionālā tiesa var ierosināt lietu, saņemot **pieteikumu** no:

vienas piektdaļas Slovērijas Republikas Valsts padomes deputātu;

Slovērijas Republikas prezidenta;

Slovērijas Republikas valdības;

tiesas;

ģenerālprokurora (*generálny prokurátor*);

jebkuras personas, kuras tiesības tiek izspriestas lietās saskaņā ar 127. pantu (sūdzības, ko iesniegušas fiziskas vai juridiskas personas) un 127.a pantu

(sūdzības, ko iesniegušas vietējās pašpārvaldes iestādes);

Slovērijas Republikas Augstākās revīzijas palātas (*Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky*) gadījumos, kas paredzēti 126. panta 2. punktā (neatkarīgi no tā, vai Augstākajai revīzijas palātai ir jurisdikcija);

Slovērijas Republikas Tiesu iestāžu padomes priekšsēdētāja lietās, kas saistītas ar tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai saskaņā ar 125. panta 1. punktu attiecībā uz tiesas spriešanu;

ombuda lietās, kas saistītas ar tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai saskaņā ar 125. panta 1. punktu, ja attiecīgo tiesību aktu turpmāka piemērošana var apdraudēt pamattiesības, brīvības vai cilvēktiesības un pamatbrīvības, kas izriet no starptautiska līguma, kuru ratificējusi Slovērijas Republika un kurš izsludināts likumā noteiktajā kārtībā;

jebkuras personas, kura apstrīd Slovērijas Republikas Augstākās revīzijas palātas revīzijas darbību, 126. panta 2. punktā noteiktajā gadījumā.

Juridiskās datubāzes

 Slovērijas Republikas Konstitucionālās tiesas tīmekļa vietne nodrošina bezmaksas piekļuvi:

tiesas lēmumiem;

ziņojumiem par atzinumiem un nolēmumiem;

paziņojumiem presei;

informācijai par starptautisko darbību;

informācijai par tiesu.

Specializētā krimināltiesa

 Specializētā krimināltiesa (*Špecializovaný trestný súd*) tika izveidota 2009. gadā, lai pārņemtu Specializētās tiesas funkcijas. Krimināltiesa izspriež krimināllietas un citas lietas, par kurām izlemj tiesvedībā, kā noteikts tiesību aktos (Kriminālprocesa kodeksā). Tā ir pirmās instances tiesa ar apgabaltiesas statusu. Likuma Nr. 301/2005 (Kriminālprocesa kodeksa) 14. pantā ir noteiktas šīs tiesas kompetences un funkcijas.

Slovērijas Republikas Specializētās krimināltiesas kontaktinformācija:

Adrese: Suvorovova č. 5/A, P.O.BOX 117, 902 01 Pezinok

Tālr.: +421 33 69 031 14

Fakss: +421 33 69 032 72

Kompetence

Specializētās krimināltiesas piekritībā ir iztiesāt lietas par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem:

slepkavības sevišķi pastiprinošos apstākļos;

manipulācijas saistībā ar publisku iepirkumu un publiskām izsolēm saskaņā ar Kriminālkodeksa 266. panta 3. punktu;

naudas un vērtspapīru viltošana saskaņā ar Kriminālkodeksa 270. panta 4. punktu;

amata pilnvaru ļaunprātīga izmantošana saskaņā ar Kriminālkodeksa 326. panta 3. un 4. punktu, to lasot saistībā ar nodarījumiem, kas minēti b), c), e), f), g), h), i, l) vai m) punktā;

kukuļa pieņemšana saskaņā ar Kriminālkodeksa 328.–330. pantu;

kukuļdošana saskaņā ar Kriminālkodeksa 332.–334. pantu;

netieša korupcija saskaņā ar Kriminālkodeksa 336. pantu;

vēlēšanu balsu pirkšana saskaņā ar Kriminālkodeksa 336.a pantu;

korupcija sportā saskaņā ar Kriminālkodeksa 336.b pantu;

noziedzīgas grupas izveide, organizēšana vai veicināšana, sevišķi smagi noziegumi, ko izdara noziedzīgas grupas;

terorisms;

noziedzīgi nodarījumi pret tpašumu saskaņā ar Kriminālkodeksa speciālās daļas ceturto iedaļu vai ekonomiska rakstura noziedzīgi nodarījumi saskaņā ar Kriminālkodeksa speciālās daļas piekto iedaļu, ja nodarījuma rezultātā radītais kaitējums vai noziedzīgais ieguvums ir vismaz 25 000 reižu lielāks nekā Kriminālkodeksā noteiktais nelielais kaitējums vai nodarījuma apmērs ir vismaz 25 000 reižu lielāks nekā Kriminālkodeksā paredzētais neliela kaitējuma apmērs;

kaitējums Eiropas Savienības finanšu interesēm;

nodarījumi, kas saistīti ar a)–l) vai m) punktā uzskaitītajiem nodarījumiem, ja ir izpildīti nosacījumu lietu apvienošanai;

ekstrēmisms saskaņā ar Kriminālkodeksa 140.a pantu.

Lapa atjaunināta: 27/02/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Somija

Šajā iedaļā ir sniegta informācija par Somijas specializētajām tiesām.

Specializētās tiesas

Somijā ir vairākas specializētās tiesas, kuru pienākumi ir noteikti īpašos likumos. Specializētās tiesas tika izveidotas noteikta veida lietu izskatīšanai, kuras nevar izskatīt vispārējās piekrišanas tiesas vai administratīvās tiesas, jo to izskatīšanai nepieciešamas īpašas zināšanas. Specializēto tiesu sastāvs parasti atspoguļo attiecīgajai jomai atbilstošās īpašās zināšanas. Specializētās tiesas ir:

Darba tiesa;

Tirgus tiesa;

Apdrošināšanas tiesa un

Augstā atstādināšanas tiesa.

Darba tiesa

📄 **Darba tiesa** izskata un izšķir strīdus saistībā ar Likuma par darba līgumiem, Likuma par valsts civildienesta ierēdņu darba līgumiem un Likuma par pašvaldības ierēdņu darba līgumiem interpretāciju, kā arī saistībā ar likumiem, kurus piemēro Evanģēliski luteriskās baznīcas nodarbināto personu darba līgumiem. Tā izskata arī strīdus, kas attiecas uz Valsts civildienesta ierēdņu līgumiem un darba koplīgumiem.

Tirgus tiesa

📄 **Tirgus tiesa** ir specializētā tiesa konkurences un izpildes, intelektuālā īpašuma un tirdzniecības likumu jautājumos.

Apdrošināšanas tiesa

📄 **Apdrošināšanas tiesa** ir specializētā tiesa sociālā nodrošinājuma jautājumos. Jautājumi, ar kuriem nodarbojas Apdrošināšanas tiesa, cita starpā ietver personu tiesības uz nodarbinātības pensiju, valsts pensijas un bezdarbnieku pabalstus, kompensācijas par nelaimes gadījumiem darbā, arodslimības, noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu, invaliditāti militārajā dienestā vai nelaimes gadījumus militārajā dienestā.

Augstā atstādināšanas tiesa

📄 **Augstā atstādināšanas tiesa** ir īpaša tiesa, kura izskata lietas par amatpersonu nelikumīgu darbību, kas skar Somijas valdības locekļus, Augstākās tiesas un Augstākās administratīvās tiesas tiesnešus un noteiktus augstāka ranga ierēdņus. Atstādināšanas tiesa sanāk tikai tad, kad tas nepieciešams.

Papildu informācija

📄 **Somijas tiesu** tīmekļa vietnē ir pieejama informācija par Somijas tiesu sistēmu. Tas ir portāls, kurā vienuviet atrodama informācija par tiesām, prokuroriem, izpildes iestādēm un juridisko palīdzību.

Tajā, piemēram, ir atrodama jaunākā apelācijas tiesu un administratīvo tiesu judikatūra un saites uz visu tiesu tīmekļa vietnēm.

Lapa atjaunināta: 02/02/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Zviedrija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par Zviedrijas specializēto tiesu organizāciju.

Specializētās tiesas

Ir vairākas specializētās tiesas, kas iztiesā lietas dažādās specifiskās jomās.

📄 **Darba tiesa** izskata darba strīdus. Par darba strīdiem uzskata strīdus, kas attiecas uz darba devēju un darbinieku darba tiesiskajām attiecībām. Darba tiesa parasti ir pirmā un vienīgā kompetentā instance, kas risina darba strīdus. Tomēr dažkārt darba strīdus vispirms iztiesā apgabaltiesā un tikai pēc tam var vērsties Darba tiesā kā otrās un pēdējās instances tiesā un iesniegt apelāciju.

📄 **Tirgus tiesa** cita starpā izskata strīdus, uz kuriem attiecas Konkurences likums un Mārketinga likums.

📄 **Patentu lietu apelācijas tiesa** izskata iesniegtās apelācijas pret Zviedrijas Patentu un reģistrācijas biroja nolēmumiem attiecībā uz patentiem, preču zīmēm, dizainparaugiem u.c. Ja ir saņemta atļauja pārsūdzēt šīs tiesas nolēmumus, apelāciju var iesniegt 📄 **Augstākajā administratīvajā tiesā**.

📄 **Zemes un vides tiesas** cita starpā izskata šādus jautājumus: strīdus par atļaujām veikt darbības ar ūdeņiem un videi bīstamas darbības, strīdus par veselības aizsardzību, dabas aizsardzību, atkritumu savākšanu, piesārņotām teritorijām un bīstamiem atkritumiem, kaitējumu, kas nodarīts videi, un tā kompensāciju, strīdus par būvniecību, būvju nojaukšanu un zemes izmantošanas atļaujām, pamatojoties uz Plānošanas un būvniecības likumu, strīdus par zemes nomu, sūdzības par lēmumiem plānošanas jautājumos, zemes sadali, servitūtiem un īpašuma atsavināšanu valsts labā. Ir piecas zemes un vides tiesas, kuras ir speciālās tiesas pie Nakas, Vēnešborjas, Vekšes, Ūmeo un Estešundas apgabaltiesām. Sūdzības par zemes un vides tiesu spriedumiem un lēmumiem var iesniegt Zemes un vides apelācijas tiesā, kas ir daļa no Svea Apelācijas tiesas (*Svea hovrätt*). Sūdzības par nolēmumiem lietās, kas uzsāktas zemes un vides tiesās, kuras apelācijas kārtībā ir izskatītas Zemes un vides apelācijas tiesā, var iesniegt Augstākajā tiesā.

Jūrlietu tiesas izskata lietas, pamatojoties uz Zviedrijas jūrniecības kodeksu (1994:1009). Ir septiņas jūrlietu tiesas, kuras ir daļa no Lüleo, Sundsvallas, Stokholmas, Kalmaras, Malmes, Gēteborgas un Kārlstades apgabaltiesām.

📄 **Migrācijas lietu tiesās** izskata Zviedrijas Migrācijas lietu pārvaldē pieņemtos nolēmumus saistībā ar ārvalstniekiem un pilsonību. Migrācijas lietu tiesas ir specializētās tiesas, kuras ir daļa no Malmes, Gēteborgas un Stokholmas un Lüleo administratīvajām tiesām. Sūdzības par migrācijas lietu tiesu spriedumiem un lēmumiem var iesniegt Migrācijas lietu apelācijas tiesā, kura ir daļa no Stokholmas administratīvās tiesas.

Noteikta veida strīdus saistībā ar īres tiesībām, dzīvokļu tiesībām un nomas tiesībām izskata reģionālās 📄 **Tres un nomas valdes**. Tās ir tiesām pielīdzinātas institūcijas, kurām piešķirtas tiesām līdzvērtīgas pilnvaras.

Citas specializētās tiesas

Zviedrijā nav konstitucionālās tiesas vai līdzīga veida tiesu varas institūcijas.

Lapa atjaunināta: 09/11/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Anglija un Velsa

Šajā lapā ir sniegta informācija par dažām Anglijas un Velsas specializētajām tiesām, tostarp tribunāliem.

Administratīvās tiesas

Ar 2007. gada Tribunālu, tiesu un izpildes likumu tika izveidota vienota atsevišķa struktūra lielākajai daļai tribunālu, kas tika sadalīta Pirmā līmeņa tribunālā un Augstākajā tribunālā. Gan Pirmā līmeņa tribunālam, gan Augstākajam tribunālam ir atsevišķas palātas, kas izskata atšķirīgas lietas, bet tām ir līdzīgas jurisdikcijas. Stikāka informācija par tribunāliem ir atrodama 📄 **Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienesta** tīmekļa vietnē.

Pirmā līmeņa tribunāls

Pirmā līmeņa tribunāls ir vispārējs tribunāls. Tā galvenā funkcija ir valdības lēmumu pārsūdzību iztiesāšana vietās, kuras atrodas tribunāla jurisdikcijā.

Atsevišķos gadījumos tā jurisdikcijā atrodas visa Apvienotā Karaliste. Pirmā līmeņa tribunāls pašlaik ir sadalīts sešās palātās:

Sociālo tiesību palāta;
Veselības, izglītības un sociālās aprūpes lietu palāta;
Kara pensiju un bruņoto spēku atlīdzības lietu palāta;
Nodokļu palāta;
Vispārīgā reglamentējošā palāta;
Imigrācijas un patvēruma lietu palāta;
Īpašuma lietu palāta.
Augstākais tribunāls

Augstākais tribunāls izspriež galvenokārt (bet ne tikai) pārsūdzības, kas izriet no Pirmā līmeņa tribunālā pieņemtiem lēmumiem. Tā ir augstākā lietvedības tiesa, kam ir arī pilnvaras konkrētos apstākļos izspriest pārskatīšanas lietas.

Augstākā tribunāla sastāvu veido:

Administratīvo apelāciju palāta;
Zemes lietu palāta;
Nodokļu lietu un kancelejas palāta;
Imigrācijas un patvēruma lietu palāta.

Raksturīga tribunālu iezīme ir to speciālās zināšanas par pārsūdzību priekšmetu. Saskaņā ar struktūru tribunālu tiesneši ir eksperti to jurisdikcijas tiesībās, savukārt locekļi, kas nav tiesneši, ir profesionāli kvalificēti vai ar kvalificētu pieredzi savā jomā. Palātas individuālu pārsūdzības veidu izskatīšanai ir dažādas atkarība no pārsūdzības priekšmeta.

Darba strīdu tribunāls un Darba strīdu apelācijas tribunāls

Darba strīdu tribunāls un Darba strīdu apelācijas tribunāls ir ārpus vienotās tribunālu struktūras, bet tos atbalsta *HMCTS*. Tribunāls veic administratīvos uzdevumus, kas nepieciešami, lai varētu noteikt prasības darba strīdu tribunāliem un vēlākas apelācijas Darba strīdu apelācijas tribunālam.

Anglijā un Velsā Administratīvās tiesas darbs ietver administratīvo tiesību jurisdikciju Anglijā un Velsā, kā arī uzraudzības jurisdikciju zemākas instances tiesās un tribunālos.

Specializētās tiesas

Anglijā un Velsā ir vairākas specializētās tiesas:

krimināltiesas, kurās izmeklētājs (dažreiz kopā ar zvērinātajiem) izmeklē vardarbīgas, nedabīgas un aizdomīgas vai pēkšņas nāves gadījumus, kad nāves cēlonis nav zināms;

Aizbildniecības tiesa pieņem lēmumus par tiesībnespējīgu un rīcībnespējīgu pieaugušo (un dažos gadījumos arī bērnu) īpašumu un lietām, veselības aprūpi un personīgo labklājību. Tiesai arī ir tiesības paziņot par to, vai kāda persona ir spējīga pieņemt konkrētu lēmumu. Tā ir augstākā lietvedības tiesa, kas var noteikt precedentus;

kara tiesas, kuras atbilstoši militārajām tiesībām izskata pret bruņoto spēku locekļiem ierosinātas lietas;

baznīcas tiesas, kuras izlemj jautājumus, kas skar Anglijas Baznīcu un baznīcas tiesības;

komerctiesas, kuras izskata komerciālus jautājumus;

tehnoloģiju un būvniecības tiesas, kas izskata ar būvdarbiem vai IT līgumiem saistītus jautājumus.

Saistītas saites

 [Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests](#)

Lapa atjaunināta: 28/05/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Ziemeļīrija

Šajā nodaļā sniegta informācija par tribunāliem, ko administratīvi atbalsta Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests.

Tieslietu departaments ir atbildīgs par vairāku Ziemeļīrijas tribunālu administrāciju. Praksē šī funkcija ir uzticēta Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienestam (Departamenta izpildaģentūrai).

Departamentam ir ar likumu noteikta atbildība par šādiem tribunāliem:

Aprūpes tribunāls (*Care Tribunal*);

Labdarības tribunāls (*Charity Tribunal*);

Noziedzīgos nodarījumus cietušo kompensāciju apelācijas komiteja Ziemeļīrijā (*Criminal Injuries Compensation Appeals Panel for Northern Ireland*);

Zemes tribunāls (*Lands Tribunal*);

Pārsūdzību tribunāls garīgās veselības jautājumos (*Mental Health Review Tribunal*);

Ziemeļīrijas Veselības un drošības tribunāls (*Northern Ireland Health and Safety Tribunal*);

Ziemeļīrijas Ceļu satiksmes pārkāpumu sodu tribunāls (*Northern Ireland Traffic Penalty Tribunal*);

Ziemeļīrijas Taksācijas tribunāls (*Northern Ireland Valuation Tribunal*);

Sociālā nodrošinājuma komisāru un bērnu atbalsta komisāru birojs (*Office of Social Security Commissioners and Child Support Commissioners*);

Tribunāls jautājumos saistībā ar īpašām mācību vajadzībām un personām ar īpašām vajadzībām (*Special Educational Needs and Disability Tribunal*);

Tribunāls, kas izveidots pamatojoties uz Ziemeļīrijas Personu veselības un sociālo pakalpojumu 1972. gada rīkojuma 11. sarakstu.

Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests 2010. gada aprīlī, pamatojoties uz dienestu nolīgumu ar Tieslietu departamentu, uzņēmās administratīvo atbildību par Pārsūdzību dienestu (*Appeals Service*) un Īres novērtēšanas kolēģiju (*Rent Assement Panel*). Plānots, ka abas institūcijas tiks nodotas Tiesu un tribunālu dienesta likumiskajā kompetencē turpmākā tribunālu reformas programmas posmā.

Tiesu un tribunālu dienests, pamatojoties uz dienestu nolīgumu, sniedz atbalstu arī Apvienotās Karalistes mēroga tribunāliem, kas atrodas Ziemeļīrijā, tostarp Nodokļu palātai (*Tax Chamber*), Imigrācijas un patvēruma palātai (*Immigration and Asylum Chamber*), Tiesību uz informāciju tribunālam (*Information Rights jurisdiction*), kas darbojas Pirmās instances tribunāla vispārējā regulējuma palātas ietvaros, un Augstākā tribunāla Administratīvo pārsūdzību palātai (*Upper Tribunal Administrative Appeals Chamber*).

Plašāku informāciju par to tribunālu darbu, ko administratīvi atbalsta Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests, tostarp arī katra tribunāla kontaktinformāciju, var atrast [Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienesta tīmekļa vietnes](#) lapā.

Saites

 [Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests](#)

Lapa atjaunināta: 10/07/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Specializētās valstu tiesas - Skotija

Šajā lapā ir sniegta informācija par dažām Skotijas specializētajām tiesām.

Administratīvās tiesas

Ar 2007. gada Tribunālu un tiesu izpildes likumu tika izveidota vienota atsevišķa struktūra lielākajai daļai tribunālu, kas bija rezervēti Apvienotās Karalistes valdībai, un tā tika sadalīta Pirmā līmeņa tribunālā un Augstākajā tribunālā. Gan Pirmā līmeņa tribunālam, gan Augstākajam tribunālam ir atsevišķas palātas, kas izskata atšķirīgas lietas, bet tām ir līdzīgas jurisdikcijas. Sīkāka informācija par tribunāliem ir atrodama [Vīņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienesta](#) tīmekļa vietnē.

Ar 2014. gada Tribunālu (Skotija) likumu ir izveidots vienots Skotijas Pirmā līmeņa un augstākais tribunāls. Pirmie tribunāli jaunajā struktūrā tika iekļauti 2016. gada 1. decembrī.

Saskaņā ar 2016. gada Skotijas likuma 39. pantu ir atļauts Skotijai nodot vairāku rezervētu tribunālu pārvaldību un vadīšanu.

Apvienotās Karalistes Pirmā līmeņa tribunāls

Apvienotās Karalistes **Pirmā līmeņa tribunāls** ir vispārējs tribunāls, kura galvenā funkcija ir izskatīt pārsūdzības par tribunāla jurisdikcijā esošiem valdības lēmumiem. Noteiktās jomās tā jurisdikcijā ietilpst visa Apvienotā Karaliste, ieskaitot Skotiju. Pirmā līmeņa tribunāls pašlaik ir sadalīts septiņās palātās:

Sociālo tiesību palāta;

Veselības, izglītības un sociālās aprūpes lietu palāta;

Kara pensiju un bruņoto spēku atlīdzības lietu palāta;

Nodokļu lietu palāta;

Vispārīgā reglamentējošā palāta;

Imigrācijas un patvēruma lietu palāta;

Īpašuma lietu palāta.

Apvienotās Karalistes Augstākais tribunāls

Apvienotās Karalistes **Augstākais tribunāls** izspriež galvenokārt (bet ne tikai) pārsūdzības, kas izriet no Apvienotās Karalistes Pirmā līmeņa tribunālā pieņemtiem lēmumiem. Tā ir augstākā lietvedības tiesa, kam ir arī pilnvaras konkrētos apstākļos izspriest pārskatīšanas lietas.

Apvienotās Karalistes **Augstākā tribunāla** sastāvu veido:

Administratīvo apelāciju palāta;

Zemes lietu palāta;

Nodokļu lietu un kancelejas palāta;

Imigrācijas un patvēruma lietu palāta.

Raksturīga tribunālu iezīme ir to speciālās zināšanas par pārsūdzību priekšmetu. Saskaņā ar struktūru tiesneši ir eksperti to jurisdikcijas tiesībās, savukārt locekļi, kuri nav tiesneši, ir profesionāli kvalificēti vai ar kvalificētu pieredzi savā jomā. Palātas individuālu pārsūdzības veidu izskatīšanai ir dažādas atkarībā no pārsūdzības priekšmeta.

Darba strīdu tribunāls un Darba strīdu apelācijas tribunāls

Darba strīdu tribunāls un Darba strīdu apelācijas tribunāls ir ārpus vienotās tribunālu struktūras, bet tos atbalsta *HMCTS*. Tie veic administratīvos uzdevumus, kas nepieciešami, lai varētu noteikt prasības Darba strīdu tribunālam un vēlākas pārsūdzības Darba strīdu apelācijas tribunālam. Skotijai ir atsevišķs Darba strīdu apelācijas tribunāls.

Skotijas tribunāli

Skotijā ir vairāki tribunāli. Lielāko daļu tribunālu vada atsevišķs priekšsēdētājs, un katram no tribunāliem ir dažādas izpildes pilnvaras. To jurisdikcijā ir dažādi jautājumi, sākot ar pārsūdzībām attiecībā uz soda naudām, kas noteiktas par automašīnu neatļautu novietošanu, līdz pat lietām par tādu personu obligāto ārstēšanu un brīvības ierobežošanu, kam ir smaga garīga slimība.

Pārsūdzības par Skotijas tribunālu lēmumiem izskata Skotijas civiltiesas, un tās var izskatīt arī Šerifa tiesa un Augstākā civillietu tiesa.

Skotijas tribunālu reforma

Ar 2014. gada Tribunālu (Skotija) likumu tika izveidota integrēta Skotijas tribunālu divlīmeņu struktūra. Skotijas augstākais tiesnesis — Lords—priekšsēdētājs — vada jaunās struktūras līdzīgi kā iepriekš aprakstīto Apvienotās Karalistes modeli. Lords—priekšsēdētājs vairākas funkcijas ir deleģējis Lēdijai Smitai, kura iecelta par Skotijas tribunāla priekšsēdētāju. Augstākais tribunāls būs atbildīgs par lielāko daļu pārsūdzību par Pirmā līmeņa tribunāla lēmumiem, un tādējādi šīs pārsūdzības vairs nebūs tiesu jurisdikcijā. Pirmā līmeņa tribunāla un Augstākā tribunāla pārvaldību īsteno [Skotijas Tiesu un tribunālu dienests](#). Tribunāli pakāpeniski kļūs par Skotijas tribunāliem. Pirmā pārveide tika sākta 2016. gada decembrī.

Tribunālu prakse

Kopumā Apvienotās Karalistes un Skotijas tribunālos procedūra parasti nav tik formāla kā citās tiesās. Tribunāla locekļi var būt speciālisti vai eksperti bez juridiskās izglītības, piemēram, ārsti vai citi speciālisti, tomēr priekšsēdētājs gandrīz vienmēr ir ar juridisko izglītību.

Skotijā administratīvo tiesību jautājumus (no pareizas tiesību piemērošanas viedokļa) izskata **Augstākā civillietu tiesa**. Plašāka informācija par Skotijas tribunāliem atrodama Skotijas Tiesu un tribunālu tīmekļa vietnē.

Specializētās tiesas

Ja **Skotijā** civillietas vai krimināllietas rezultātā rodas aizdomas par konstitucionālo tiesību aizskārumu saistībā ar varas nodošanas vienošanos (piemēram, cilvēktiesību pārkāpumu), nolēmumu šādās lietās var pieņemt Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa.

Šerifa personiskā aizskāruma lietu tiesa

Šī tiesa tika izveidota 2015. gada 22. septembrī, lai tā darbotos kā valsts speciālo zināšanu centrs personiskā aizskāruma lietās. Personiskā aizskāruma lietas var ierosināt tiesā, ja prasības summa pārsniedz 5000 £. Pusēm ir arī iespēja ierosināt personiskā aizskāruma lietas par jebkādu prasības summu vietējā Šerifa tiesā. Īpašs noteikums paredzēts attiecībā uz lietām par personisko aizskārumu darbvietā — prasības par summu vairāk nekā 1000 £ var ierosināt Šerifa personiskā aizskāruma lietu tiesā, savukārt lietas par personisko aizskārumu darbvietā, ja prasības summa ir līdz 1000 £, var nodot Tiesai, ja vietējā Šerifa tiesa uzskata, ka tās ir pietiekami svarīgas vai sarežģītas. Kopš 2015. gada 22. septembra Augstākā civillietu tiesa vairs nevar izskatīt personiskā aizskāruma lietas, ja prasības summa ir mazāka par 100 000 £.

Citas tiesas:

[Lauvas lorda tiesa](#) — izskata ar heraldiku saistītus jautājumus;

 [Skotijas Zemes tiesa](#) — izskata strīdus starp nekustamo īpašumu īpašniekiem un nomniekiem.

Saistītas saites

 [Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests](#)

 [Lauvas lorda tiesa](#)

 [Skotijas Zemes tiesa](#)

Lapa atjaunināta: 28/05/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.